

Strategija razvoja ljudskih potencijala Brodsko-posavske županije

2016. – 2020.

Slavonski Brod, svibanj 2017.

Europska unija

Ulaganje u budućnost

Projekt je sufinancirala Europska unija iz
Europskog socijalnog fonda

Sadržaj

1	ANALIZA DRUŠTVENO-EKONOMSKE SITUACIJE U ŽUPANIJI.....	7
1.1	Opća gospodarska situacija.....	7
1.2	Demografski trendovi	10
1.3	Zaposlenost i nezaposlenost na nacionalnoj i županijskoj razini	13
2	ANALIZA OBRAZOVNOG SUSTAVA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE.....	19
2.1	Predškolski odgoj i osnovnoškolsko obrazovanje	19
2.2	Srednje školstvo	20
2.3	Visoko školstvo.....	21
2.4	Cjeloživotno obrazovanje.....	23
3	KARAKTERISTIKE RADNE SNAGE	29
3.1	Karakteristike nezaposlenih.....	29
3.2	Potrebe lokalnih poslodavaca	31
3.3	Potrebe i karakteristike ranjivih skupina na tržištu rada	35
3.4	Ostale ranjive skupine na tržištu rada	40
3.5	Rodna ravnopravnost	41
4	GLAVNI TRENDVI NA TRŽIŠTU RADA	44
4.1	Razina gospodarske aktivnosti stanovništva Brodsko-posavske županije.....	44
4.2	Kvalifikacijska struktura stanovništva Brodsko-posavske županije	46
4.3	Zaposlenost po djelatnostima.....	47
4.4	Mobilnost radne snage	49
4.5	Plaće.....	52
5	CIVILNO DRUŠTVO.....	54
6	EVALUACIJA STRATEGIJE RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE 2011. – 2015.	58
6.1	Uvod.....	58
6.2	Metodologija	59
6.3	Rezultati analize	59
6.4	Strategija razvoja ljudskih potencijala Brodsko-posavske županije i Lokalno partnerstvo za zapošljavanje Brodsko-posavske županije	60
6.5	Učinkovitost provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala BPŽ	62
6.6	Primjeri dobre prakse kroz stečena iskustva.....	63
6.7	Analiza provedbe mjera iz Strategije razvoja ljudskih potencijala BPŽ	68
6.8	Održivost nastalih promjena	68
6.9	Preporuke.....	68

7	SWOT ANALIZA	70
8	VIZIJA I PRIORITETI RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA.....	74
	PRIORITETI I MJERE.....	75
9	FINANCIJSKI OKVIR.....	84
10	INSTITUCIONALNI OKVIR	85
11	PROVEDBA I IZVJEŠTAVANJE.....	85
12	Akcijski plan razvoja ljudskih potencijala.....	86

UVOD

Razvoj ljudskih potencijala kroz obrazovanje i znanstveni rad kako bi se postigla njihova potpuna zaposlenost, povećala produktivnost i kvaliteta obavljenog posla razvojni je prioritet Republike Hrvatske koji joj može donijeti dugoročnu društvenu stabilnost, ekonomski napredak i osiguranje kulturnog identiteta. Lokalno partnerstvo za zapošljavanje Brodsko-posavske županije s tim je ciljem pristupilo izradi Strategije razvoja ljudskih potencijala BPŽ, kako bi se što bolje spoznale mogućnosti i potrebe tržišta rada koje generira potražnju i obrazovnog sustava koji generira ponudu radne snage na području županije. Ona predstavlja strateški dokument kojim su definirane vizija i misija te prioritetni ciljevi i mjere kojima se vizija planira ostvariti. Sve relevantne institucije s područja Brodsko-posavske županije koje imaju utjecaj na tržište rada dale su svoj obol u kreiranju ove strategije.

Ova strategija je dokument koji pokriva razdoblje od 2016. do 2020. godine te predstavlja četverogodišnji plan kojim se definiraju smjerovi politike zapošljavanja, obrazovanja i socijalnog uključivanja na razini Brodsko-posavske županije. Ona će omogućiti gospodarstvu Brodsko-posavske županije, ali i Hrvatske te u krajnjoj mjeri Europske Unije da raspolaže dobro obrazovanom, stručnom, fleksibilnom i prilagodljivom radnom snagom koja može odgovoriti na sve izazove koje današnje dinamično tržište postavi pred njih.

Lokalni dionici uključeni u izradu ovog dokumenta najbolje poznaju tržište rada u županiji, ali i šire te su se njihovi inputi pokazali ključnim kako bi ova Strategija imala utjecaj na što veću bazu potencijalnih korisnika. Njihov uvid u mentalitet lokalnog stanovništva, društvena i ekonomska kretanja, ali i ostale administrativne i druge probleme s kojima se suočavaju daju im za pravo da ponude najbolja moguća rješenja za njih. Nadalje, dugogodišnjim radom, od svog osnutka 2005. godine, na strateškim dokumentima za razvoj ljudskih potencijala dokazali su da posjeduju potrebnu stručnost za izradu jednog ovako relevantnog i opširnog dokumenta.

Upravo iz tih razloga, ovom Strategijom će se formirati ciljevi, mjere i smjerovi djelovanja kako bi se ostvarilo postojanje visokokvalificirane radne snage s kapitalom stvaralačkog znanja koje u današnjim modernim društvima ima prednost u odnosu na kapital prirodnih dobara i rutinskog rada, pa čak i financijskog kapitala. Znanje ima iznimnu važnost u projekcijama strateškog razvoja te je ono temelj za razvoj naprednog, tolerantnog i zaposlenog društva.

Strategija sadrži viziju koja je u skladu sa strateškim ciljevima te koja glasi:

„Povećana kvaliteta života stanovnika BPŽ usklađivanjem obrazovanja s potrebama tržišta rada te konkurentno gospodarstvo uz promicanje socijalne uključenosti“

Ostvarenju navedene vizije podređeni su i strateški ciljevi, mjere i projekti koji joj nastoje pružiti doprinos u realizaciji željenog stanja definiranog vizijom.

Velika pozornost posvećena je i usklađenosti Strategije razvoja ljudskih potencijala BPŽ 2016.-2020. sa strateškim regionalnim, nacionalnim i europskim strateškim dokumentima:

- Europska razina: Europa 2020, Europska strategija zapošljavanja, Inicijativa za zapošljavanje mladih za razdoblje 2014-2020, Strategija mobilnosti za europsko visoko obrazovanje, Promocija kulturnih i

kreativnih sektora za rast i poslove u Europskoj uniji, Inicijativa za društveno poslovanje (Social Business Initiative)

- Nacionalna razina: Sporazum o partnerstvu, Nacionalni program reformi, Industrijska strategija Republike Hrvatske, Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj, Strategija pametne specijalizacije republike Hrvatske, Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti RH, Strategija razvoja obrazovanja, znanosti i tehnologije, Strateški plan Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020., Operativni program konkurentnost i kohezija 2014. – 2020., Akcijski plan za provedbu Strategije razvoja poduzetništva žena u RH 2014. – 2020., Strategija razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2015. do 2020., Akcijski plan za povećanje učinkovitosti korištenja europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova za razdoblje 2016. – 2018.
- Regionalna razina: Županijska razvojna strategija Brodsko-posavske županije 2011. – 2013., lokalne razvojne strategije LAG-ova s područja županije (Posavina, Slavonska ravnica, Zapadna Slavonija).

SAŽETAK

Strategija razvoja ljudskih potencijala Brodsko-posavske županije ključni je strateški dokument kojim se definiraju smjerovi politika zapošljavanja, obrazovanja i socijalnog uključivanja na županijskoj razini. Ovaj dokument sadrži viziju, ciljeve i prioritete razvoja ljudskih potencijala prepoznate od strane ključnih dionika na lokalnom tržištu rada. Strategija je rezultat rada uže Radne skupine izabrane na sastanku Lokalnog partnerstva za zapošljavanje koja je na svojim radnim sastancima po principu partnerstva i uz primjenu suvremenih alata u izradi ovakvih dokumenata postigla rezultate koje ovaj dokument donosi.

Poglavlja „Analiza društveno-ekonomske situacije“ i „Analiza obrazovnog sustava Brodsko-posavske županije“ kao i pregled nad tržištem rada sadrže nove podatke i interpretacije te omogućuju uvid u trenutno stanje na tržištu rada. Slijedom navedenog, zaključci analize stanja služe kao polazna osnova za razvoj SWOT analize te potom i za formulaciju vizije, prioriteta razvoja ljudskih potencijala i mjera.

U svrhu dodane vrijednosti i donošenja zaključaka iz provedbe politike upravljanja ljudskim potencijala na razini Brodsko-posavske županije u prošlom periodu na korist budućeg djelovanja, ovaj dokument obuhvaća evaluaciju *Strategije razvoja ljudskih potencijala 2011. – 2015.*

SWOT analiza, kao poveznica između dosadašnjeg stanja i željenog budućeg razvoja temeljena je na četiri Prioritetne osi, kao temeljna područja koja pokriva *Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.*, a relevantna su i za područje Brodsko-posavske županije. To su sljedeće Prioritetne osi:

- Prioritetna os 1:** Povećanje zapošljivosti prilagodbom radne snage lokalnim potrebama
- Prioritetna os 2:** Jačanje socijalne uključenosti osoba u nepovoljnom položaju, uloge civilnog sektora i razvoj volonterstva
- Prioritetna os 3:** Razvoj i unaprjeđenje sustava obrazovanja i usklađivanja s potrebama tržišta rada
- Prioritetna os 4:** Jačanje uloge i kapaciteta Lokalnog partnerstva za zapošljavanje (LPZ) i ostalih dionika LPZ-a

Prioritetne osi predstavljaju sažeti opis namjeranih ishoda s jasno izraženim i mjerljivim postignućima koja proizlaze iz vizije i koja su u skladu sa strateškim ciljevima na nacionalnoj i europskoj razini.

Buduća željena situacija u području zapošljavanja, obrazovanja i socijalnog uključivanja predstavljena je revidiranom vizijom koja se temelji na rezultatima analize tržišta rada te SWOT analize, a svoj sadašnji oblik dobiva nakon definiranja ključnih problema za rješavanje, odnosno definiranja ciljeva.

**„Povećana kvaliteta života stanovnika BPŽ
usklađivanjem obrazovanja s potrebama tržišta rada te
konkurentno gospodarstvo uz promicanje socijalne uključenosti“**

Unutar svake Prioritetne osi definirane su mjere, kao intervencije i aktivnosti u području razvoja ljudskih potencijala koje predstavljaju okvir za pripremu i izradu konkretnih razvojnih projekata.

1 ANALIZA DRUŠTVENO-EKONOMSKE SITUACIJE U ŽUPANIJI

1.1 Opća gospodarska situacija

Brodsko-posavska županija nalazi se u južnom dijelu Slavonske nizine, na prostoru između planina Psunj, Požeškog i Diljskog gorja sa sjevera i rijeke Save s juga koja je ujedno i državna granica prema Bosni i Hercegovini u duljini od 163 km.

Unutar Republike Hrvatske Brodsko-posavska županija graniči na zapadu sa Sisačko-moslavačkom županijom, na sjeveru s Požeško-slavonskom, sjeveroistoku s Osječko-baranjskom te na istoku s Vukovarsko-srijemskom županijom. Područje županije prostire se na 2.034 km², što čini 3,59 % ukupne površine Republike Hrvatske i zauzima 14. mjesto po površini među županijama. Brodsko-posavsku županiju obilježavaju dva osnovna cestovna pravca. Prvim, interkontinentalnim, u pravcu zapad – istok povezane su zemlje zapadne Europe sa zemljama Bliskog istoka odnosno Azije. Tim pravcem, a duž cijelog područja županije, prolazi cestovna, željeznička, riječna i telekomunikacijska mreža te naftovod. Drugi interregionalni pravac, od sjevera prema jugu, spaja zemlje istočne i srednje Europe s Jadranom.

U sastavu Brodsko-posavske županije nalazi se 28 jedinica lokalne samouprave i to 2 grada i 26 općina s ukupno 184 naselja. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Brodsko-posavska županija broji 158.575 stanovnika. U ukupnom broju stanovnika Republike Hrvatske Županija participira sa 3,61% stanovnika (4.381.352 stanovnika prema popisu 2011. godine).

Struktura gospodarstva i finansijski rezultati poduzetnika Brodsko-posavske županije

Brodsko-posavski poduzetnici čine oko 1,6 % svih hrvatskih poduzetnika. Kao i na razini ukupnog poduzetništva RH, u Brodsko-posavskoj županiji također su najviše zastupljeni poduzetnici koji se bave uslužnim djelatnostima odnosno trgovinom (u prosjeku oko 23,5 %), iako njihov udio u ukupnom broju poduzetnika pada. Slijede oni iz prerađivačke industrije (oko 19,4 %), zatim poduzetnici koji se bave stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (oko 12,4 %) te građevinarstva (oko 12,4 %). U području poljoprivrede djeluje oko 8,1 % poduzetnika, dok je u ostalim djelatnostima zastupljenost poduzetnika znatno manja.

U promatranom razdoblju ukupan broj poduzetnika se znatno mijenjao. Broj poduzetnika u 2012. godini smanjen je za 96 poduzetnika ili za 6,3 % u odnosu na 2011. godinu. U 2013. godini broj poduzetnika povećan je za 143 poduzetnika ili za 10,0 % u odnosu na 2012. godinu, dok je u 2014. godini broj poduzetnika povećan za 48 poduzetnika ili 3,1 % u odnosu na 2013. godinu. Broj poduzetnika u 2015. godini veći je za 42 poduzetnika ili za 2,6 % u odnosu na 2014. godinu. Broj poduzetnika u 2015. godini veći je za 137 poduzetnika ili za 9,0 % u odnosu na 2011. godinu.

Tablica 1: Broj poduzetnika u BPŽ u razdoblju od 2011. – 2015. godine prema područjima djelatnosti NKD

Područje djelatnosti	2011.		2012.		2013.		2014.		2015.	
	Broj poduzetnika	Udio poduzetnika %	Broj poduzetnika	Udio poduzetnika %	Broj poduzetnika	Udio poduzetnika %	Broj poduzetnika	Udio poduzetnika %	Broj poduzetnika	Udio poduzetnika %
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	126	8,3	124	8,7	130	8,3	130	8,0	121	7,2
Rudarstvo i vađenje	8	0,5	6	0,4	6	0,4	6	0,4	7	0,4
Prerađivačka industrija	294	19,3	277	19,4	319	20,3	315	19,5	306	18,4
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	8	0,5	11	0,8	16	1,0	19	1,2	16	1,0
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	15	1,0	14	1,0	16	1,0	17	1,0	19	1,1
Građevinarstvo	199	13,1	165	11,6	191	12,2	193	11,9	217	13,1
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	383	25,1	353	24,7	373	23,8	364	22,5	352	21,2
Prijevoz i skladištenje	90	5,9	84	5,9	90	5,7	94	5,8	101	6,1
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	47	3,1	49	3,4	58	3,7	68	4,2	83	5,1
Informacije i komunikacije	39	2,6	36	2,5	41	2,6	49	3,0	58	3,5
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	5	0,3	7	0,5	7	0,5	10	0,6	10	0,6
Poslovanje nekretninama	13	0,9	13	0,9	14	0,9	13	0,8	13	0,8
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	185	12,2	183	12,8	186	11,8	205	12,7	206	12,4
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	23	1,5	23	1,6	24	1,5	25	1,6	32	1,9
Obrazovanje	16	1,0	15	1,0	21	1,3	17	1,1	21	1,3
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	28	1,8	27	1,9	26	1,7	30	1,8	31	1,9
Umjetnost, zabava i rekreacija	6	0,4	5	0,4	10	0,6	11	0,7	14	0,8

Ostale uslužne djelatnosti	37	2,4	35	2,5	42	2,7	51	3,1	52	3,1
Fizičke osobe bez djelatnosti	1	0,1	–	–	–	–	1	0,1	1	0,1
Ukupno sve djelatnosti	1.523	100,0	1.427	100,0	1.570	100,0	1.618	100,0	1.660	100,0

Izvor: Fina, Zagreb

Poslovanje poduzetnika Brodsko-posavske županije od 2011. – 2014. godine možemo ocijeniti kao nedovoljno jer je u sve četiri godine ostvaren neto gubitak u njihovom poslovanju. Od 2011. do 2013. godine gubitak u poslovanju poduzetnika BPŽ stalno se povećava. U 2014. godini poduzetnici Brodsko-posavske županije povećali su prihode više od rashoda što je dovelo do znatnog smanjenja gubitka, no negativno financijsko poslovanje i dalje je bilo izraženo. U 2015. godini došlo je do znatnog povećanja prihoda u odnosu za rashode što je rezultiralo pozitivnim neto financijskim rezultatom.

Tablica 2: Neto financijski rezultati poduzetnika BPŽ od 2011. – 2015. (u 000 kuna)

Godina	Dobit nakon oporezivanja	Gubitak nakon oporezivanja	Neto financijski rezultat
2011.	193.856	253.255	-59.299
2012.	266.677	384.415	-117.738
2013.	289.030	435.213	-146.183
2014.	262.814	308.293	-45.479
2015.	327.346	284.117	43.230

Izvor: FINA, Zagreb

Dakle, gospodarstvo Brodsko-posavske županije bilježi negativna kretanja po većini makroekonomskih odnosno gospodarskih pokazatelja u promatranom razdoblju od 2011. do 2015. godine. Značajno je smanjena ukupna zaposlenost, a posebno u realnom sektoru gospodarstva. Broj poduzeća (tvrtki) znatno se mijenjao, ali krajem promatranog razdoblja ima tendenciju povećanja, a što je posljedica prijelaza iz obrta u tvrtke (izmjenom Zakona o trgovačkim društvima i mogućnosti osnivanja j. d. o. o. s temeljnim kapitalom od 10 kuna). Smanjena gospodarska aktivnost rezultirala je negativnim neto financijskim rezultatom u gotovo svim promatranim godinama. I dalje je prisutno značajno zaostajanje u prosjeku isplaćenih plaća po zaposlenom u odnosu na državni prosjek.

Uzroci ovakvih negativnih kretanja su brojni. Jedan od uzroka je svakako i ekonomska kriza iz koje se sporo izlazi te se u dovoljnoj mjeri ne provode adekvatne mjere i aktivnosti s ciljem jačanja gospodarstva. Gospodarstvo Brodsko-posavske županije nije dovoljno konkurentno u nacionalnim i globalnim okvirima. Dio odgovornosti je sigurno i na upravama i menadžmentu poduzeća (tvrtki) jer nisu uspjeli zaključiti kvalitetne ugovore koji bi donijeli nove poslove te povećali zaposlenost.

Podrška gospodarstvu

Globalna gospodarska kriza u Hrvatskoj se počela osjećati sredinom 2008. godine da bi se njeni negativni utjecaji nastali pojačavati prema kraju 2008. kada je došlo do značajnog usporavanja gospodarskog rasta koji na kraju 2008. godine iznosi 2,8 %. Svoj vrhunac globalna kriza u Hrvatskoj dostiže u 2009. godini kada značajno pogađa gospodarstvo Republike Hrvatske, a pogotovo izvozno

orijentirane tvrtke kojima se ugovori za isporuku roba i usluga drastično smanjuju ili u potpunosti otkazuju te dolazi do smanjenja obujma poslova a samim time i zaposlenosti.

Kako bi se potaknuo gospodarski razvoj na području Županije provodi se niz aktivnosti i projekata u cilju poticanja gospodarstva odnosno poduzetništva, a neki od njih su: kreditiranje poduzetništva uz subvenciju kamata, poticanje razvoja poduzetničkih zona, poticanje konkurentnosti poduzetnika i županije kao regije, poticanje inovativnosti, obrtništva te informiranje i edukacija poduzetnika.

Kao pokretač i potporna institucija poduzetnika Brodsko-posavske županije ističe se CTR – Razvojna agencija Brodsko-posavske županije d. o. o. koja čini neizostavni dio poduzetničke infrastrukture te zadovoljava ne samo potrebe poduzetnika, nego pruža specijalizirane oblike pomoći lokalnoj i regionalnoj samoupravi u izradi i provođenju poduzetničkih i razvojnih projekata u okviru nekada pretpristupne strategije, a danas dostupnih Europskih strukturnih fondova kao i domaćih izvora financiranja. Nadalje, na razini gradova Slavonski Brod i Nova Gradiška aktivno djeluju razvojna agencija grada Slavenskog Broda d.o.o. i Industrijski park Nova Gradiška d. o. o.

1.2 Demografski trendovi

Negativni demografski trendovi u Republici Hrvatskoj prisutni su već dulji niz godina. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Brodsko-posavska županija broji 158.575 stanovnika, od toga 77.115 muškaraca (48 %) i 81.460 žena (52 %), što je za 2.005 stanovnika ili 1,15 % manje u odnosu na 1991. godinu što čini 3,95 % od ukupnog broja stanovnika Republike Hrvatske (4.381.352 stanovnika prema popisu 2011. godine). Uz dva grada (Slavonski Brod i Novu Gradišku), Županija broji 26 općina u kojima se nalazi 185 naselja. U Slavonskom Brodu kao središtu županije živi 59.141 stanovnik, u Novoj Gradišci 14.229 stanovnika. Ukupan broj stanovnika u općinama Brodsko-posavske županije iznosi 85.205 stanovnika. Od 26 općina po broju stanovnika najveća je općina Sibirj sa 6.895 stanovnika dok je najmanja općina Dragalić sa 1.361 stanovnikom. Gustoća naseljenosti Brodsko posavske županije iznosi 78,1 stanovnik/km².

U 2011. stanovništvo Brodsko-posavske županije prosječno je bilo staro 40,6 godina (muškarci 38,5 godina, žene 42,5 godina) što je za 3 % manje od prosječne starosti stanovništva Republike Hrvatske. U proteklih 50 godina prosječna starost stanovništva porasla je gotovo za 10 godina, što je posljedica dugogodišnjeg pada nataliteta te porasta očekivanog trajanja života. U 2011. godini indeks starenja iznosi 96,5 %, a koeficijent starosti 23,1 %. Broj stanovnika starih 65 i više godina prvi je put premašio broj mladih od 0 do 14 godina. Udio osoba starih 65 i više godina iznosio je 17,56 %, a udio mladih od 0 do 14 godina 17,07 %.

Popis 2011. pokazuje da je udio Hrvata u nacionalnoj strukturi stanovništva Brodsko-posavske županije 94,99 %, Srba 2,60 %, Roma 0,74 %, Bošnjaka 0,29 %, Albanaca 0,20 %, Ukrajinaca 0,15 %, Čeha 0,05 %, Mađara 0,04 %, Makedonaca 0,04 %, Nijemaca 0,04 %, Slovenaca 0,04 %, Talijana 0,03 %, Crnogoraca 0,03 %, Poljaka 0,02 %, Slovaka 0,02 %, Bugara 0,01 %, Rumunja 0,01 %, Rusa 0,01 %, Rusina 0,01 % i Turaka 0,01 %. Udio osoba koje se nisu željeli izjasniti jest 0,37 %, odnosno 588 stanovnika. Udio pripadnika nacionalnih manjina iznosi 4,34 %.

Od ukupnog broja stanovnika Brodsko-posavske županije njih 99,59 % ima hrvatsko državljanstvo, dok je stranih državljana 0,35 %, odnosno 556 stanovnika.

Prema materinskom jeziku 98,18 % osoba reklo je da im je materinski jezik hrvatski, a pojedinačni udio nekih drugih materinskih jezika, kao što su srpski, bosanski, romski, rumunjski i sl., je manji od 1 %.

Prema vjerskoj pripadnosti, katolika je 92,13 %, pravoslavaca 3,58 %, dok je udio pripadnika ostalih vjerskih skupina pojedinačno manji od 1 %. Nevjernika/ateista ima 1,43 %, dok se 1,08 % osoba nije željelo izjasniti na pitanje o vjeri.

U 2015. godini zabilježen je pad broja živorođene djece u odnosu na prethodnu godinu za 7 %, tj. rođeno je 98 djece manje nego u 2014. godini. U odnosu na 2011. godinu bilježi se pad od gotovo 19 %. Ukupan broj rođenih u 2015. bio je 1.319 djece, od toga živorođenih 1.314 i 5 mrtvorodne bebe.

Stopa nataliteta Brodsko-posavske županije (živorođeni na 1.000 stanovnika) u 2015. godini iznosila je 8,3 što je manje od stope nataliteta na razini Republike Hrvatske (8,9).

U 2015. godini zabilježen je porast broja umrlih osoba u odnosu na prethodnu godinu, tj. umrlo je 168 osoba ili 8,6 % više u nego u prethodnoj godini.

Tablica 3: Prirodno kretanje stanovništva Brodsko-posavske županije od 2011. do 2015. godine

Godina	Rođeni			Umrli		Prirodni prirast	Umrli dojenčad na 1.000 živorođenih	Vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih)
	Ukupno	Živorođeni	Mrtvorodeni	Ukupno	Umrli dojenčad			
2011.	1.628	1.615	13	1.958	7	-343	4,3	82,5
2012.	1.570	1.563	7	2.035	11	-472	7,0	76,8
2013.	1.522	1.512	10	1.917	6	-405	4,0	78,9
2014.	1.415	1.412	3	1.957	6	-545	4,2	72,2
2015.	1.319	1.314	5	2.125	6	-811	4,6	61,8

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada Grad Nova Gradiška

Stopa mortaliteta (umrli na 1.000 stanovnika) u 2015. godini iznosila je 13,4, dok je na razini Republike Hrvatske ona iznosila 12,9.

Stopa prirodnog prirasta u 2015. godini bila je u Brodsko-posavskoj županiji negativna i iznosila je 811 osoba. Negativno prirodno kretanje pokazuje i vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih) koji je iznosio 61,8.

Tablica 4: Stopa prirodnog prirasta i vitalni indeks Brodsko - posavske županije za razdoblje od 2011. do 2015. godine

GODINA	BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA		REPUBLIKA HRVATSKA	
	Stopa nataliteta	Stopa mortaliteta	Stopa nataliteta	Stopa mortaliteta
2011.	10,2	12,5	9,4	11,6
2012.	9,9	12,8	9,8	12,1
2013.	9,5	12,1	9,4	11,8
2014.	8,9	12,3	9,3	12
2015.	8,3	13,4	8,9	12,9

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada Grad Nova Gradiška

U 2015. godini na području županije sklopljeno je 836 brakova, što je za 5 brakova, odnosno 0,6 % više u odnosu na prethodnu godinu. Stopa sklopljenih brakova (sklopljeni brakovi na 1.000 stanovnika) u 2015. godini iznosila je 5,24, što je za 12,2 % više u odnosu na razinu Republike Hrvatske.

U 2015. godini bilo je 836 pravomoćno razvedenih brakova, pri čemu je stopa razvedenih brakova (broj razvedenih brakova na 1.000 stanovnika) u 2015. godini iznosila 1,39, što je za 7 % manje u odnosu na istu stopu na razini Republike Hrvatske.

U 2015. u Brodsko-posavsku županiju doselilo se 300 osoba, a odselilo se 1.571 osoba. Saldo migracije stanovništva Republike Hrvatske s inozemstvom bio je negativan i iznosio je -1.271.

Tablica 5: Vanjska migracija stanovništva Brodsko-posavske županije za razdoblje od 2011. do 2015. godine

Godina	Brodsko-posavska županija		Republika Hrvatska	
	Doseljeno	Odseljeno	Doseljeno	Odseljeno
2011.	248	325	8.534	12.699
2012.	226	395	8.959	12.877
2013.	216	695	10.378	15.262
2014.	212	914	10.638	20.858
2015.	300	1.571	11.706	29.651

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada Grad Nova Gradiška

U 2015. godini mjesto stanovanja iz Brodsko-posavske u druge županije promijenilo je 3.173 osobe. Od ukupnog broja preseljenog stanovništva u 2015. godini najviše osoba (44 %) selilo se između županija, između gradova/općina iste županije selilo se 37,2 % osoba, a između naselja istog grada/općine 18,8 % osoba. Brodsko-posavska županija bilježi negativan saldo migracije (-983 osobe), pri čemu najveći ima Vukovarsko-srijemska županija (- 1.179 osobe).

1.3 Zaposlenost i nezaposlenost na nacionalnoj i županijskoj razini

Zaposlenost na županijskoj razini

Potencijalno aktivno stanovništvo neke zemlje čini radno aktivno stanovništvo i evidentirane nezaposlene osobe te neevidentirane nezaposlene osobe sposobne za rad. S obzirom da možemo doći do podataka o osiguranicima pri HZMO i evidentiranim nezaposlenim osobama, na dan 31. 12. 2015. godine Brodsko-posavska županija brojala je 47.009 radno aktivnih stanovnika (bez neevidentiranih nezaposlenih osoba sposobnih za rad). Valja napomenuti kako u evidenciji osiguranika pri HZMO PU Slavonski Brod nisu evidentirani stanovnici županije koji su kao osiguranici prijavljeni pri HZMO uredima drugih županija. Od 47.009 radno aktivnih stanovnika 34.954 aktivni su osiguranici HZMO-a (bez „produženog osiguranja“), a 12.055 evidentirane nezaposlene osobe. U odnosu na prosinac 2014. godine aktivno stanovništvo se smanjilo za 1,8 %. Broj nezaposlenih osoba je smanjen za 13,3 %, dok je broj osiguranika mirovinskog osiguranja povećan za 3 % u odnosu na prosinac 2014. godine. Posljednjih pet godina broj osiguranika mirovinskog osiguranja je u padu izuzev prošle 2015. godine pa je tako u razdoblju od 31. 12. 2011. do 31. 12. 2015. u Brodsko-posavskoj županiji izgubljeno 1.236 radnih mjesta.

Tablica 6: Pregled osiguranika temeljem radnog odnosa (HZMO) krajem 2014. i 2015. godine

Osiguranici temeljem radnog odnosa HZMO	Brodsko-posavska županija stanje 31. 12.			Republika Hrvatska stanje 31. 12.		
	2014.	2015.	Indeks 2015./2014.	2014.	2015.	Indeks 2015./2014.
Radnici kod pravnih osoba	27.038	28.263	104,5	1.182.309	1.202.969	101,7
Poljoprivrednici	876	826	94,3	21.914	20.694	94,4
Obrtnici	1.766	1.635	92,6	59.951	57.696	96,2
Samostalne profesionalne djelatnosti	426	359	84,3	20.960	20.884	99,6
Radnici kod fizičkih osoba	3.843	3.871	100,7	105.114	104.756	99,7
Osiguranici zaposl. kod međ. organ. i u inoz.	0	0	–	224	205	91,5
Osiguranici – produženo osiguranje	131	134	102,3	6.928	6.433	92,9
Ukupno	34.080	35.088	103,0	1.397.400	1.413.637	101,2
Nezaposleni HZZ	13.902	12.055	86,7	316.763	285.468	90,1
Stopa nezaposlenosti	29,1	25,6		18,6	16,9	

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje prosječan broj zaposlenih osoba (odnosno osiguranika na temelju radnog odnosa) u Brodsko-posavskoj županiji u prethodnom razdoblju (2009. do 2014. godine) imao je silaznu putanju da bi u 2015. godini prosječan broj zaposlenih porastao za 1,6 % u odnosu na prethodnu 2014. godinu.

Prema zadnjim podacima 2,5 % ukupno zaposlenih u Republici Hrvatskoj bilo je zaposleno u Brodsko-posavskoj županiji.

Promatrajući zaposlene prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti u Brodsko-posavskoj županiji na dan 31. 12. 2015. godine najveći broj zaposlenih osoba zabilježen je u prerađivačkoj industriji (8.590 ili 24,5 %), trgovini na veliko i na malo (4.128 ili 11,8 %), javnoj upravi i obrani (2.836 ili 8,2 %),

obrazovanju (3.016 ili 8,6 %), djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (3.143 ili 9 %), te građevinarstvu (2.558 ili 7,3 %).

U usporedbi s prethodnim godinama porast broja zaposlenih zabilježen je u značajnim djelatnostima poput prerađivačke industrije (za 0,3 % u usporedbi s krajem 2014. godine odnosno 5 % u odnosu na kraj 2013. godine), trgovine na veliko i malo (za 1,8 %) te u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (za 5,5 %), stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (17,1 %), obrazovanju (7,7 %) javnoj upravi i obrani (11 %), dok je smanjenje zaposlenih u usporedbi s prethodnom godinom zabilježeno tek u ponekim djelatnostima npr. u građevinarstvu (0,8 %), financijskim djelatnostima (4,1 %) i poljoprivredi (1,9 %).

Tablica 7. Broj zaposlenih prema djelatnosti (NKD) u BPŽ u razdoblju od 2011. – 2015. godini

NKD	31. 12. 2011.	31. 12. 2012.	31. 12. 2013.	31. 12. 2014.	31. 12. 2015.
(A) POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	2.785	2.590	2.387	2.267	2.223
(B) RUDARSTVO I VAĐENJE	72	103	87	84	65
(C) PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	8.167	8.615	8.185	8.565	8.590
(D) OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	387	379	345	360	383
(E) OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, GOSPODARENJE OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA	663	618	598	562	591
(F) GRAĐEVINARSTVO	3.667	2.897	2.664	2.578	2.558
(G) TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	4.124	3.958	3.997	4.057	4.128
(H) PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	1.870	1.816	1.650	1.637	1.648
(I) DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	1.028	966	1.043	1.122	1.156
(J) INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	345	354	390	418	468
(K) FINANIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA	800	734	660	752	721
(L) POSLOVANJE NEKRETNINAMA	25	19	22	25	39
(M) STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	1.147	1.253	1.285	1.318	1.543
(N) ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	809	781	795	805	849
(O) JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	2.827	2.723	2.628	2.555	2.836
(P) OBRAZOVANJE	2.971	2.962	2.998	2.980	3.016
(Q) DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	2.983	2.866	2.981	2.919	3.143
(R) UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	343	323	324	326	344

(S) OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	617	591	614	610	638
(T) DJELATNOSTI KUĆANSTAVA KAO POSLODAVACA; DJELATNOSTI KUĆANSTAVA KOJA PROIZVODE RAZLIČITU ROBU I OBAVLJAJU RAZLIČITE USLUGE ZA VLASTITE POTREBE	119	74	59	35	34
(U) DJELATNOSTI IZVANRTERITRIJALNIH ORGANIZACIJA I TIJELA	40	67	32	32	36
NEPOZNATO	191	150	80	73	79
UKUPNO	35.980	34.839	33.824	34.080	35.088

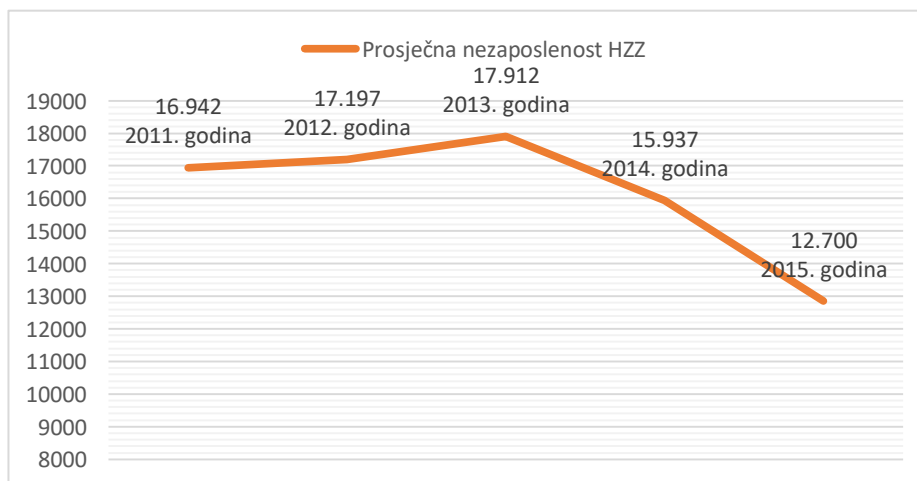
Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Ako promatramo fluktuaciju aktivnih osiguranika prema osnovama osiguranja možemo vidjeti da je u 2015. godini došlo do povećanja broja osiguranika u dvije najbrojnije kategorije u odnosu na 2014. godinu. Pa je tako broj radnika kod pravnih osoba povećan za 4,5 %, broj zaposlenih kod fizičkih osoba u 2015. godini za 0,7 %, smanjen je broj osiguranika poljoprivrednika 5,7 %, obrtnika 7,4 %, a u kategoriji samostalnih profesionalnih djelatnosti broj zaposlenih smanjen je za 15,7 %. Registrirana stopa nezaposlenosti u Brodsko-posavskoj županiji je u prosincu 2015. godine iznosila 25,6 %, što je u odnosu na prosinac 2014. godine smanjenje za 3,5 postotnih bodova. Registrirana stopa nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj je krajem prosinca 2015. godine iznosila 16,9 %, što je smanjenje za 1,7 postotni bod u odnosu na prosinac 2014. godine. Registrirana stopa nezaposlenosti u našoj županiji znatno je viša od prosjeka Republike Hrvatske i krajem 2015. godine bila je viša za 8,7 postotnih bodova.

Nezaposlenost na županijskoj razini

Tijekom promatranog razdoblja (2011. – 2015. godine) prosječan broj nezaposlenih je rastao tijekom 2011., 2012. i 2013. godine da bi se tijekom 2014. broj nezaposlenih počeo značajnije smanjivati te se takav trend nastavio i u 2015. godini.

Graf 1. Kretanje prosječne registrirane nezaposlenosti u BPŽ od 2011. – 2015. godine

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Slavonski Brod

Prema podacima iz prosinca 2015. godine na području Brodsko-posavske županije evidentirano je 12.055 nezaposlenih osoba (4,2 % od ukupnoga broja nezaposlenih u Republici Hrvatskoj), što je 13,3 % manje nego u prosincu 2014., 35,3 % manje nego u prosincu 2013. te 35 % manje nego u prosincu 2012. godine.

U Područnom uredu Slavonski Brod u 2014. godini bilo je registrirano prosječno mjesečno 12.700 nezaposlenih osoba (za 20,3 % manje u odnosu na prethodnu 2014. godinu), a za područje cijele Hrvatske prosječna nezaposlenost u istom razdoblju je manja za 12,9 %.

Pod utjecajem smanjenja broja nezaposlenih osoba i istovremenog blagog povećanja broja zaposlenih u Brodsko-posavskoj županiji smanjena je prosječna godišnja stopa registrirane nezaposlenosti s 31,9 % u 2011. na 25,6 % u rujnu 2015. godine.

U Republici Hrvatskoj u 2015. godini prosječna godišnja stopa nezaposlenosti iznosila je 16,9 % (prilikom izračuna stope nezaposlenosti korišteni su podaci o osiguranicima mirovinskog osiguranja kao zaposlenim osobama).

Brodsko-posavska županija u 2010. i 2011. godini imala je najveću prosječnu godišnju stopu nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj, dok je u 2015. godini u šest županija i registrirana veća prosječna godišnja stopa nezaposlenosti.

Tablica 8: Prosječna stopa nezaposlenosti u Brodsko-posavskoj županiji

Godina	Prosječni broj zaposlenih HZMO	Prosječna nezaposlenost HZZ	Prosječna stopa nezaposlenosti (izračun HZZ)
2011.	36.190	16.942	31,9
2012.	35.783	17.197	32,5
2013.	35.094	17.912	33,8
2014.	34.005	15.937	30,1
2015.	34.556	12.700	25,6

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Slavonski Brod

Stopa anketne nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj (prema rezultatima Ankete o radnoj snazi koja je usklađena s metodologijom Eurostata i usporediva sa zemljama Europske unije) u 2015. godine godini bila je 16,3 % i na godišnjoj je razini pala za jedan postotni bod, s obzirom da je u 2014. iznosila 17,3 %, pokazuju podaci Državnog zavoda za statistiku (DZS) iz Ankete o radnoj snazi. Prema podacima iz Ankete o radnoj snazi, u 2015. je u Hrvatskoj bilo 3,6 milijuna ukupno radno sposobnog stanovništva starijeg od 15 godina, od čega je aktivnog stanovništva bilo 1,89 milijuna (zaposlenih i nezaposlenih), a 1,7 milijun neaktivnih.

Stopa aktivnosti, koja pokazuje udio aktivnog stanovništva u radno sposobnom stanovništvu, u prošloj je godini iznosila 52,7 %, što je 0,3 postotna boda više nego u 2014. godini (52,4 %).

Anketu o radnoj snazi provodi Državni zavod za statistiku u skladu s metodološkim pravilima i načelima Međunarodne organizacije rada (ILO) i Europskog statističkog ureda (Eurostata) pa je ovaj izvor podataka međunarodno usporediv. Državni zavod za statistiku ne izračunava anketnu nezaposlenost po županijama već samo za cijelu Republiku Hrvatsku.

Stopa registrirane nezaposlenosti u prosincu 2015. iznosila je 16,7 % (naspram stopi od 18,8 % krajem prethodne 2014. godine), pri čemu je stopa nezaposlenosti muškaraca bila 14,8 %, a žena 18,7 %.

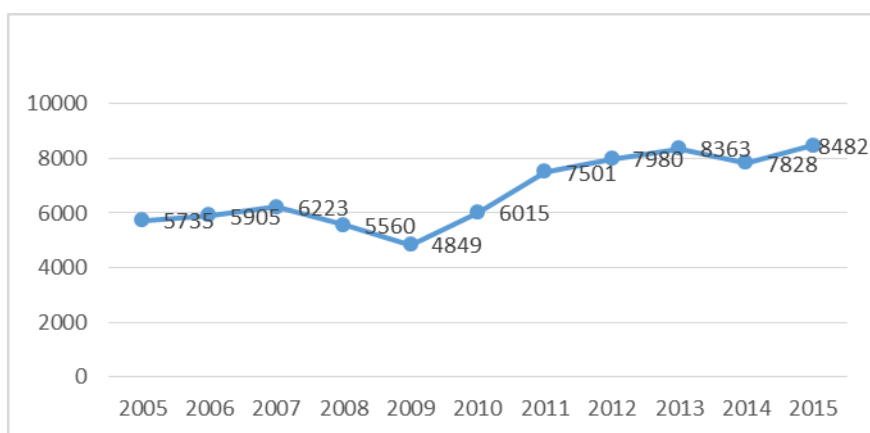
Zbog različitih metodologija izračuna stope nezaposlenosti, stopa registrirane nezaposlenosti u mnogim je zemljama veća od stope anketne nezaposlenosti. Unatoč tome, stopa registrirane nezaposlenosti može se upotrebljavati kao pouzdan pokazatelj.

U 2015. godini 16.001 osoba je odjavljena iz evidencije nezaposlenih i to 8.482 (53 %) zbog zaposlenja, 813 osoba (5,1 %) zbog zapošljavanja na temelju drugih poslovnih aktivnosti te 6.706 (41,9 %) zbog drugih razloga – nepridržavanje zakonskih odredbi (*Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti* i *Pravilnik o aktivnom traženju posla i raspoloživosti za rad*), neizvršavanje individualne konzultacije i neaktivnost, izlazak iz radne snage, preseljenje i ostalih razloga. U 2015. godini u Brodsko-posavskoj županiji su odjavljene 2.444 osobe (13,3 %) manje nego u 2014. godini.

Na državnoj razini je iz evidencije nezaposlenih izašlo 341.996 osoba, od čega zbog zaposlenja 232.499 osoba ili 68 %. U odnosu na 2014. godinu broj zaposlenih osoba iz evidencija Zavoda povećan je za 7.077 osoba ili 3,1 %.

U 2015. godini su iz evidencije Zavoda, temeljem radnog odnosa, ukupno zaposlene 8.482 osobe. U usporedbi sa 2014. godinom, u 2015. su zaposlene 654 osobe više ili 8,4 %. Graf prikazuje kretanje broja zaposlenih temeljem radnog odnosa, iz evidencije Zavoda u posljednjih 10 godina.

Graf 2: Kretanje zapošljavanja s evidencije temeljem radnog odnosa (2005. – 2015. godine)

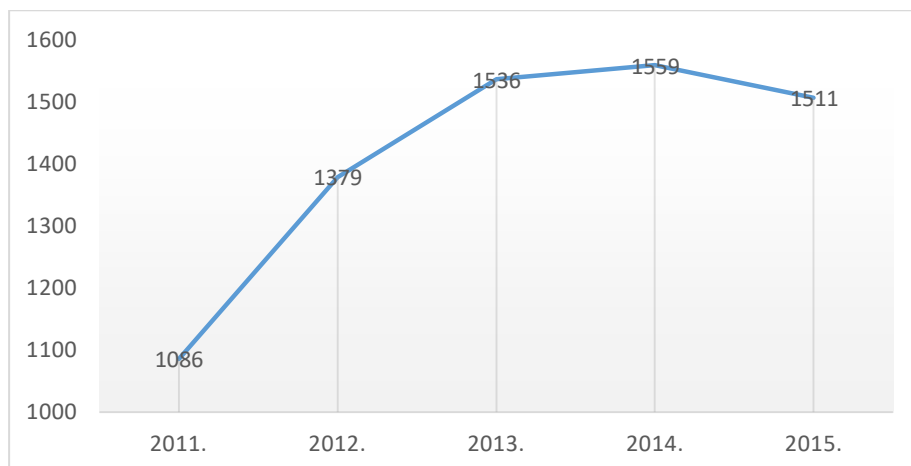
Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Slavonski Brod

Problem suficitarnosti, kao i općenito još uvijek velike nezaposlenosti nastojao se ublažiti kroz međumjesno posredovanje, sezonsko zapošljavanje u inozemstvu i na moru, pokušaje promjene politike upisa u srednje škole, kao i kroz provedbu *Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja*. Posredovanje pri sezonskom zapošljavanju u turizmu jedna je od važnih aktivnosti Zavoda, a takvo zapošljavanje čini značajan dio ukupnog zapošljavanja iz evidencije Zavoda.

Tijekom promatranog razdoblja zabilježen je i rast broja zaposlenih iz evidencije Područnog ureda Slavonski Brod na sezonskim poslovima u ugostiteljstvu na području Republike Hrvatske, kao što je vidljivo iz grafa niže.

Graf 3: Zaposleni na sezonskim poslovima u drugim županijama

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Slavonski Brod

Na sezonskim poslovima tijekom promatranog razdoblja nezaposleni s područja Brodsko-posavske županije su se najviše zapošljavali kao kuhari, konobari, prodavači, pomoćni kuhari, kuhinjski radnici, čistačice i sobarice, a promatrano po županiji zaposlenja najviše se sezonskih radnika zapošljavalo u Primorsko-goranskoj županiji (oko 30 %), Istarskoj (oko 30 %), Splitsko-dalmatinskoj (oko 10 %), Dubrovačko-neretvanskoj (oko 10 %), Zadarskoj (oko 5 %) te Šibensko-kninskoj županiji (oko 5 %).

Sezonski radnici su se najviše zapošljavali u djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane te u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima.

2 ANALIZA OBRAZOVNOG SUSTAVA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

Današnje vrijeme predstavlja prekretnicu čovječanstva iz industrijskog u društvo znanja i informatizacije. U takvom društvu znanje, stručnost i sposobnosti ljudi predstavljaju ključne čimbenike za razvoj i pokretači su gospodarskih i društvenih promjena.

Kvaliteta ljudskih resursa jedan je od ključnih razvojnih čimbenika i jedna od ključnih odrednica konkurentnosti nacionalnog gospodarstva. Stoga, ulaganje u razvoj ljudskih resursa te efikasno korištenje stečenih znanja i vještina predstavljaju primarne faktore razvoja Republike Hrvatske koja je na putu da postane društvo znanja.

Kvaliteta obrazovnog sustava ključna je za povećanje konkurentnosti gospodarstva osiguranjem potrebne kvalitete ljudskog kapitala, kao glavnog razvojnog resursa. Ono omogućuje stjecanje znanja, vještina, stavova i vrijednosti potrebnih pojedincu za ispunjavanje radnih i društvenih uloga. Dokazano je da obrazovanje izravno pridonosi produktivnosti, stoga porast općeg stupnja obrazovanja stanovništva, kao i unapređenje kvalitete obrazovnog sustava treba biti jedan od glavnih prioriteta kako Hrvatske tako i Brodsko-posavske županije.

2.1 Predškolski odgoj i osnovnoškolsko obrazovanje

Predškolski odgoj i naobrazba obuhvaća programe odgoja, naobrazbe, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi djece predškolske dobi starosti od 6 mjeseci do 6 godina, odnosno do polaska u osnovnu školu. Na području Brodsko-posavske županije u školskoj godini 2015./2016. djeluje 18 vrtića i 7 drugih pravnih osoba koje ostvaruju programe predškolskog odgoja djece. Od toga broja 1 vrtić je privatni te 1 u vlasništvu vjerske zajednice. Ukupni broj polaznika u školskoj godini je 2.384.

Tablica 9: Broj djece upisane u dječje vrtiće u Brodsko-posavskoj županiji

Školska godina	2011./2012.		2012./2013.		2013./2014.		2014./2015.		2015./2016.	
	Broj upisane djece	Odgojatelji	Broj upisane djece	Odgojatelji	Broj upisane djece	Odgojatelji	Broj upisane djece	Odgojatelji	Broj upisane djece	Odgojatelji
Brodsko-posavska županija	2.230	128	2.345	129	2.292	128	2.431	135	2.384	143
Republika Hrvatska	112.706	10.466	128.046	10.591	131.037	10.785	133.764	11.215	134.573	11.538
Kontinentalna Hrvatska	84.389	6.856	85.118	6.923	87.215	7.038	89.392	8.124	90.220	7.588

Izvor: Državni zavod za statistiku

U ovom segmentu obrazovanja primjećujemo nedostatak usluga za potporu obiteljskom životu. Žene koje žive u manjim jedinicama lokalne samouprave, kakva je većina u Brodsko-posavskoj županiji,

imaju dodatne troškove dnevnog čuvanja djece budući da te jedinice lokalne samouprave, ako i imaju vrtić, nemaju programe cjelodnevnog boravka. Također, trend upisa djece u vrtiće raste, ali kapaciteti županijskog središta i okolice i dalje ne zadovoljavaju potrebe budući da broj prijavljene djece i dalje premašuje broj upisane djece u vrtiće. Analizirajući broj rođene djece u zadnjih 5 godina možemo zaključiti da je broj novorođenih u laganom opadanju. Ukoliko se ovakav trend nastavi i ubuduće to će s vremenom rezultirati s tim da će današnji kapaciteti biti dostatni da bi se potrebe za predškolskim odgojem zadovoljile, ali s druge strane je zabrinjavajuće za budućnost županije.

Djelatnost osnovnoškolskog obrazovanja u osnovnoj školi obuhvaća opće obrazovanje te druge oblike obrazovanja djece i mladih. Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi definirana je obveza osnovnog školovanja za sve učenike u RH, u pravilu od 6. do 15. godine života. Osnovno obrazovanje traje 8 godina. Osnovnim obrazovanjem učenik stječe potrebna znanja i sposobnosti za nastavak obrazovanja.

Na području Brodsko-posavske županije trenutno djeluje 35 osnovnih škola (24 na kojima osnivačka prava ima Županija, a na 11 Grad Slavonski Brod). Sve osnovne škole u županiji ukupno broje 12.949 učenika. Broj upisanih učenika u osnovne škole u Brodsko-posavskoj županiji ima tendenciju pada iz razloga odlaska i raseljavanja sve većeg broja obitelji, ali i negativnog prirodnog prirasta u Hrvatskoj.

Tablica 10: Ukupni broj učenika u osnovnim školama u BPŽ od 2011. – 2015.

	2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.	2014./2015.	2015./2016.
Broj učenika	14.977	14.350	13.640	13.205	12.949

Izvor: BPŽ, Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu

2.2 Srednje školstvo

Brodsko-posavska županija također upravlja s 12 srednjih škola, koje obuhvaćaju 3 gimnazije, jednu srednju glazbenu školu i 8 strukovnih škola: poljoprivrednu, kemijsku i veterinarsku, obrtničku, dvije industrijsko-obrtničke, tehničku, dvije ekonomsko-birotehničke škole, elektrotehničku i medicinsku školu. U školskoj 2015./2016. godini na području Brodsko-posavske županije srednju školu pohađa 6.359 učenika i to kroz:

- Gimnazijske programe,
- Strukovne programe,
- Trogodišnje strukovne programe.

Na području Brodsko-posavske županije djeluju sljedeće srednje škole:

- *Srednja škola Matija Antun Reljković, Slavonski Brod s programima:* veterinarski tehničar, poljoprivredni tehničar opći, poljoprivredni tehničar vrtlar, poljoprivredni tehničar fito farmaceut, poljoprivredni tehničar biljni, voćar, vinogradar, vinar, tehničar poljoprivredne mehanizacije, šumarski tehničar, kemijski tehničar, ekološki tehničar, prehrambeni tehničar, tehničar nutricionist, geodetski tehničar.

- Obrtnička škola Slavonski Brod s programima: krojač, stolar, zidar, keramičar-oblagač, soboslikar-ličilac, frizer, kuhar, konobar, slastičar, pediker, tapetar, pekar, mesar, pomoćni krojač, pomoćni tapetar.
- Gimnazija Matija Mesić Slavonski Brod s programima: program opće gimnazije, program jezične gimnazije, program prirodoslovno-matematičke gimnazije.
- Gimnazija Nova Gradiška s programom opće gimnazije
- Industrijsko-obrtnička škola Slavonski Brod s programima: program iz područja strojarstva, elektrotehnike, prometa, metalurgije i ostalih usluga
- Tehnička škola Slavonski Brod s programima: program iz područja strojarstva, elektrotehnike, graditeljstva, cestovnog prometa, pomorskog, riječnog i lučkog prometa,
- Ekonomsko-birotehnička škola Slavonski Brod s programima: ekonomist, upravni referent, poslovni tajnik, prodavač, hotelijersko-turistički tehničar.
- Srednja medicinska škola Slavonski Brod s programima: medicinska sestra-tehničar opće zdravstvene njege, medicinska sestra/tehničar, fizioterapeutski tehničar/tehničarka, primalja/asistentica.
- Industrijsko-obrtnička škola Nova Gradiška s programima: obrađivač na numeričko upravljanim alatnim strojevima, bravar, strojobravar, instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja, automehaničar, kuhar, konobar, pomoćni kuhar i slastičar, prodavač.
- Elektrotehnička i ekonomska škola Nova Gradiška s programima: tehničar za računalstvo, tehničar za elektroniku, elektrotehničar, tehničar za električne strojeve, tehničar za električne strojeve s primijenjenim računalstvom, tehničar za mehatroniku i komercijalist.
- Klasična gimnazija fra Marijana Lanosovića Slavonski Brod s programom klasične gimnazije
- Glazbena škola Slavonski Brod s programima: funkcionalne muzičke pedagogije, glazbenik teorijskog smjera, glazbenik instrumentalist-flauta, gitara, harmonika, klavir, tambura, violina, puhački instrumenti, glazbenik.

Tablica 11: Ukupni broj učenika u srednjim školama BPŽ od 2011. – 2015.

	2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.	2014./2015.	2015./2016.
Broj učenika	7.309	7.004	7.200	6.872	6.359

Izvor: BPŽ, Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu

2.3 Visoko školstvo

Na području Županije djeluju četiri visokoobrazovne institucije koje izvode više studijskih programa. Uz Strojarski fakultet u Slavonskom Brodu, tu su i Veleučilište u Slavonskom Brodu, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti – dislocirani studij u Slavonskom Brodu i Medicinski fakultet Osijek – dislocirani studij sestrinstva u Novoj Gradišci. Također, Slavonskobrodsko Opća bolnica dr. Josipa Benčevića u suradnji s Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Osijeku pokrenula je 2016. godine Sveučilišni diplomski studij sestrinstva koji se izvodi u Slavonskom Brodu.

U akademskoj godini 2015./16., Strojarski fakultet upisalo je 1.009 studenata, dislocirani studij Sveučilište u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti 323 studenata, Veleučilište u

Slavonskom Brodu ukupno 1.438, a Sveučilišni preddiplomski studij sestrinstva – dislocirani studij u Novoj Gradišci 65 studenata.

Tablica 12: Broj upisanih studenata u BPŽ od 2011. do 2015.

	2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.	2014./2015.	2015./2016.
Broj upisanih studenata	1.953	1.999	2.116	1.629	2.835

Izvor: BPŽ, Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu

- Strojarski fakultet u Slavonskom Brodu izvodi Sveučilišni preddiplomski i Sveučilišni diplomski studij Strojарstva, Poslijediplomski specijalistički studij Razvoj proizvoda i tehnologija te Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij Strojарstva. Preddiplomski studij traje 6 semestara. Sveučilišni diplomski studij Strojарstva traje četiri semestra, a izvodi se kroz pet smjerova: Inženjerstvo materijala, Konstruiranje i razvoj proizvoda, Logistika proizvodnje, Strojarske tehnologije i Energetska postrojenja. Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij traje 6 semestara i zastupljen je u 3 modula (Suvremeni proizvodni procesi, Suvremeni proizvodni menadžment te Konstruiranje i numeričko modeliranje proizvoda). Poslijediplomski specijalistički studiji traje 3 semestra i ima 4 ponuđena smjera (Inženjerstvo materijala, Modeliranje i numerička analiza konstrukcija, Primjene proizvodnih postupaka i Proizvodni menadžment). Na fakultetu je ukupno zaposleno 33 doktora znanosti, 2 magistara znanosti i 23 VSS djelatnika.
- Veleučilište Slavonski Brod izvodi nastavu na tri preddiplomska stručna studija i to: bilnogojstvo, smjerovi hortikultura i ratarstvo; menadžment; proizvodno strojarstvo. Svi studiji traju 6 semestara čime se stječe 180 ECTS i odgovarajući stručni naziv. Uz preddiplomske studije na Veleučilištu se izvodi nastava iz specijalističkog diplomskog stručnog studija menadžment kojim se stječe 120 ECTS i pripadajući stručni naziv. Trenutno je na Veleučilištu u Slavonskom Brodu zaposleno 28 nastavnika od toga 12 doktora znanosti, 2 magistra znanosti i 14 VSS djelatnika. U provedbi nastave također sudjeluju nastavnici Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku. Agencija za znanost i obrazovanje je 2017. godine dodijelila Veleučilištu certifikat kvalitete.
- Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, dislocirani studiji u Slavonskom Brodu s 3 studijska programa: integrirani preddiplomski i diplomski učiteljski studij u trajanju od 5 godina (magistar primarnog obrazovanja); učiteljski studiji s modulom engleskog jezika; sveučilišni studiji predškolskog odgoja kao izvanredni studij u trajanju od 5 godina.
- Izvanredni dislocirani sveučilišni preddiplomski studiji sestrinstva u Novoj Gradišci smjera sestrinstvo

Visokoškolske institucije u Slavonskom Brodu imaju tendenciju rasta broja upisanih studenata. To je rezultat podizanja standarda studiranja u BPŽ, zadržavanja studenata u Županiji te smanjenja odlazaka na studiranje u tradicionalne destinacije studiranja, Zagreb i Osijek. U narednom je razdoblju planiran daljnji rast broja dostupnih studijskih programa u Brodsko-posavskoj županiji. Također, potrebna su značajna ulaganja u infrastrukturu visokoškolskih institucija u Županiji (izgradnja objekta Veleučilišta/Sveučilišta Slavonski Brod, izgradnja Centra za transfer znanja i tehnologija pri Strojarskom fakultetu u Slavonskom Brodu, saniranje zgrade Fakulteta za odgojne i

obrazovne znanosti u Slavonskom Brodu, proširenje kapaciteta studentskog smještaja izgradnjom Studentskog kampusa itd.) kako bi se i nadalje povećavao standard studiranja i omogućilo povećanje upisnih kvota, prvenstveno za studijske programe STEM područja (*Science, Technology, Engineering, Mathematics*).

2.4 Cjeloživotno obrazovanje

Cjeloživotno učenje odnosi se na svaku aktivnost učenja tijekom cijelog života s ciljem unaprjeđenja znanja, vještina i kompetencija u okviru osobnog, građanskog, društvenog ili profesionalnog djelovanja pojedinca.

Koncepcija cjeloživotnog učenja nastala je upravo iz razloga što se količina novog znanja svakim danom sve više povećava, dok postojeće znanje sve više i brže zastarijeva. Nadalje, cjeloživotno učenje je utemeljeno na stalnom pristupu učenju i obrazovanju radi stjecanja novih i obnavljanja već postojećih znanja i vještina, potrebnih za sudjelovanje u radu i društvu znanja odnosno društvu koje uči. Današnja tržišta radne snage zahtijevaju nova zanimanja i neprestano mijenjanje profila vještina, kvalifikacija i iskustva. Nedostaci vještina i njihova neprilagođenost, posebno kada je riječ o informacijsko-komunikacijskim tehnologijama, često su jedan od razloga nezaposlenosti u određenim regijama i granama industrije i među marginaliziranim društvenim skupinama. Cjeloživotno obrazovanje obuhvaća samo organizirano učenje, a cjeloživotno je učenje šira koncepcija koja uključuje i nenamjerno, neorganizirano i spontano stjecanje znanja. Cjeloživotno učenje ostvaruje se u sljedećim oblicima: formalno, neformalno i informalno obrazovanje.

Formalno obrazovanje se provodi u različitim akreditiranim obrazovnim ustanovama prema odobrenim programima s ciljem unapređenja znanja, vještina i kompetencija za osobne, društvene i profesionalne potrebe i putem kojega se stječu priznate diplome i kvalifikacije. Formalno cjeloživotno obrazovanje odraslih tumači se kao djelatnost koja se izvodi u institucionalnim i javno verificiranim oblicima obrazovanja radi stjecanja stručnog znanja, vještina i sposobnosti.

Formalno obrazovanje odraslih obuhvaća:

- osnovno školovanje odraslih
- srednjoškolsko obrazovanje odraslih; stjecanje srednje školske ili stručne spreme, niže stručne spreme, prekvalifikacije, osposobljavanje i usavršavanje
- visoko obrazovanje.

Program se može izvoditi: redovitom nastavom, konzultativno-instruktivnom nastavom, dopisno-konzultativnom nastavom, otvorenom nastavom, tele-nastavom, nastavom na daljinu, multimedijски te na drugi primjeren način.

Neformalno obrazovanje je svaki oblik obrazovanja koji označava organizirane procese učenja usmjerene na osposobljavanje odraslih osoba za rad, za različite socijalne aktivnosti te za osobni razvoj, no ne dovodi do stjecanja novih kvalifikacija, odnosno novih diploma ili napredovanja na kvalifikacijskoj ljestvici.

Informalno učenje nije organizirano ili strukturirano u smislu ciljeva, vremena ili podrške učenju. To je učenje koje rezultira iz dnevnih aktivnosti vezanih uz posao, obitelj ili slobodno vrijeme. Informalno je učenje u većini slučajeva nenamjerno iz perspektive onog koji uči.

Obrazovanje odraslih važna je komponenta sustava cjeloživotnog učenja koja je definirana kao cjelina procesa učenja odraslih namijenjenih ostvarivanju prava na slobodan razvoj osobnosti, osposobljavanja za zapošljivost (stjecanje kvalifikacija za prvo zanimanje, prekvalifikacije, stjecanje i produbljivanje stručnog znanja, vještina i sposobnosti) i osposobljavanje za aktivno građanstvo. U Hrvatskoj obrazovanje odraslih uključuje sve oblike obrazovanja osoba starijih od 15 godina.

Ustanove koje provode obrazovanje odraslih u Brodsko-posavskoj županiji su sljedeće:

SREDNJA MEDICINSKA ŠKOLA

Srednja medicinska škola je dopunila svoju djelatnost uvođenjem programa obrazovanja odraslih za zanimanja fizioterapeutske tehničar/ka i njegovatelj/ica.

OBRTNIČKA ŠKOLA SLAVONSKI BROD

Programi za obrazovanje odraslih: krojač, kuhar, konobar, slastičar, stolar, pekar, mesar, monter suhe gradnje, keramičar-oblogač, frizer, pediker, kozmetičar, tapetar, dimnjačar, prodavač, mlinar, zidar, soboslikar-ličilac, tesar, staklorezač i krovopokrivač.

INDUSTRIJSKO-OBRTNIČKA ŠKOLA SLAVONSKI BROD

Programi osposobljavanja: certificirani instalater fotonaponskih sustava, monter optičkih instalacija, zavarivač TIG postupkom, monter cjevovoda.

Programi usavršavanja: limar-izolater, bravar monter cjevovoda, monter solarno toplovodnih sustava, monter fotonaponskih sustava, instruktor vožnje, obrađivač na CNC strojevima, monter optičkih tehnologija.

Dvogodišnji programi: zavarivač

Trogodišnji programi: fotograf, autolakirer, vozač motornog vozila, autoelektričar, elektroinstalater, elektroničar, elektroničar – mehaničar, elektromehaničar, elektromonter, instalater grijanja i klimatizacije, strojobravar, monter i obrađivač rezanjem i deformacijom, pomoćni bravar – TES, automehaničar, autolimar, plinoinstalater, tokar, bravar, alatničar, vodoinstalater.

Četverogodišnji programi: tehničar za vozila i vozna sredstva, tehničar za računalstvo.

Stjecanje početnih kvalifikacija i periodičke izobrazbe vozača C, CE, D, DE kategorije

INDUSTRIJSKO-OBRTNIČKA ŠKOLA NOVA GRADIŠKA

Programi osposobljavanja: rukovatelj/ica CNC tokarilicama, rukovatelj/ica CNC glodalicama.

Programi usavršavanja: programer/ka za rad na CNC alatnim strojevima.

SREDNJA ŠKOLA MATIJE ANTUNA RELJKOVIĆA

Programi osposobljavanja: cvječar-aranžer, uzgajivač/ica bobičastog voća, povrća i cvijeća u zaštićenom prostoru, kobasičar/ica - kulinar/ka, mljekar/ica - sirar/ica, pčelar,

Trogodišnji programi: mehaničar poljoprivredne mehanizacije

Četverogodišnji programi: kemijski tehničar, veterinarski tehničar, poljoprivredni tehničar-fitofarmaceut, poljoprivredni tehničar – opći, šumarski tehničar.

ELEKTROTEHNIČKA I EKONOMSKA ŠKOLA NOVA GRADIŠKA

Četverogodišnji programi: tehničar za računalstvo, tehničar za elektroniku, elektrotehničar, tehničar za električne strojeve s primijenjenim računalstvom, tehničar za mehatroniku i komercijalist.

TEHNIČKA ŠKOLA SLAVONSKI BROD

Programi osposobljavanja: računalni operater, osnove informatike i operativni sustav, osnove programskog jezika i AUTOCAD, operater CNC strojeva, tečaj engleskog jezika, tečaj njemačkog jezika.

Programi usavršavanja: suradnik na pripremi i provedbi EU projekata, voditelj/ica pripreme i provedbe EU projekata, upravljanje solarnim sustavima i LED rasvjetom, industrijski poslovođa, građevinski poslovođa, majstor specijalist za: računarstvo, kableske mreže, nadzemne mreže, javnu rasvjetu, transformatorske stanice.

Četverogodišnji programi: strojarski tehničar, tehničar cestovnog prometa, arhitektonski tehničar, elektrotehničar, računalni tehničar za strojarstvo.

PUČKO OTVORENO UČILIŠTE LIBAR

Programi osposobljavanja: proizvođač rakije i domaćih aromatiziranih pića, uzgajivač proizvođač i sakupljač aromatiziranog i začinskog bilja, IT operater na računalu, rukovatelj betonarom, rukovatelj motornom kosilicom i trimerom, rukovatelj dizalicama (toranjska/mosna i portal/laka/autodizalica), rukovatelj viličarom/bagerom/rovokopačem/valjkom/dozerom/demperom /grederom /skreperom, rukovatelj hidrauličnom platformom, rukovatelj hidrauličnom dizalicom, proizvođač/ica kobasica i kulina, poslužitelj jela i pića, stolar, krovopokrivač, ličilac, izolater, armirač, keramičar, zavarivač (MAG, REL, plamen, TIG), signalist i vozač tereta na dizalicama, rukovatelj vibracijskim nabijačem, cvječar, povrtlar, ratar, stočar, mesar, vočar, njegovatelj, pčelar, vinogradar-vinar-podrumar, gerontodomaćin/ica, dadilja, rukovatelj industrijskim traktorom, kozmetičar, vizašist, pomoćnik/ca u nastavi u radu s učenicima s teškoćama, maser, ugraditelj umjetnih noktiju, rukovatelj asfaltnom bazom, rukovatelj strojevima za otkopavanje i preradu kamena, zidar, priprematelj jednostavnih jela i slastica, bureka i pizza, rukovatelj motornom pilom, sobarica, barmen/ica, sommelier/ica, rukovatelj crpkom za beton i mikserom, betonirac, skelar u graditeljstvu, tesar, rukovatelj kombajnom, rukovatelj traktorom s radnim priključcima, knjigovođa za obiteljska poljoprivredna gospodarstva, konobar, priprematelj pizze, kuhar, slastičar, fasader.

Programi usavršavanja: dizajner interijera, građevinski poslovođa, medicinski maser, voditelj/ica izrade i provedbe EU projekata.

Četverogodišnji programi: komercijalist, ekonomist, poslovni tajnik, upravni referent, građevinski tehničar, agroturistički tehničar, poljoprivredni tehničar stočar, tehničar cestovnog prometa, opći poljoprivredni tehničar, poljoprivredni tehničar fitofarmaceut, opća gimnazija.

Trogodišnji program: prodavač, pekar, frizer, vozač motornog vozila, zidar, krovopokrivač, konobar, ratar, vrtlar, tesar, fasader, limar, bravar, instalater grijanja i klimatizacije, kuhar, poljoprivredni gospodarstvenik

Dvogodišnji program: pomoćni keramičar – oblagrač, pomoćni armirač, pomoćni soboslikar – ličilac, bolničar.

Program učenja engleskog, njemačkog, talijanskog i francuskog jezika, specijalistički program izobrazbe u području javne nabave.

PUČKO OTVORENO UČILIŠTE BROD

Programi osposobljavanja: njegovateljica starijih i nemoćnih osoba, gerontodamačica, vizažist, maser, dadilja, rukovatelj motornom kosilicom i trimerom, rukovatelj motornom pilom, cvječar-aranžer, hotelska sobarica, krovopokrivač, bravar-cjevar, rukovatelj centralnim grijanjem, ložič centralnog grijanja, zavarivač TIG i REL postupkom, cestar, barmen, rukovatelj viličarom, rukovatelj bagerom, betonirac, fasader, radnik na postavljanju i rukovanju pokretnom visećom skelom, skelar u graditeljstvu, izolater, armirač, tesar, zidar, daktilograf.

Programi usavršavanja: poslovni tajnik, građevinski poslovođa, skladištar, voditelj u malom poduzeću.

Četverogodišnji programi: građevinski tehničar, hotelijersko-turistički tehničar, tehničar cestovnog prometa, poslovni tajnik, upravni referent, ekonomist, komercijalist, turističko-hotelijerski komercijalist, agroturistički tehničar.

Trogodišnji program: rukovatelj samohodnim građevinskim strojevima, bravar, limar, krovopokrivač, tesar, instalater grijanja i klimatizacije, rukovatelj građevinskim dizalicama, rukovatelj betonskim i asfaltnim bazama, rukovatelj strojevima za izradu kolnika, keramičar-oblagrač, stolar, soboslikar-ličilac, zidar, slastičar, pekar, mesar, frizer, konobar, prodavač, kuhar, vozač motornog vozila, poljoprivredni gospodarstvenik.

Programi učenja stranih jezika u obrazovanju odraslih: engleski jezik – opći (stupnjevi A1, A2, B1, B2, C1, C2), njemački jezik – opći (stupnjevi A1, A2, B1, B2, C1, C2), francuski jezik – opći (stupnjevi A1, A2, B1, B2, C1, C2) i talijanski jezik – opći (stupnjevi A1, A2, B1, B2, C1, C2).

PUČKO OTVORENO UČILIŠTE AUTO MOTO CENTAR NOVA GRADIŠKA

Programi osposobljavanja: rukovatelj (bagerom, specijalnim bagerom, utovarivačem, skreperom, grederom, dozerom, rovokopačem-utovarivačem, autodizalicom, kranskom dizalicom, toranjskom dizalicom, mosnom dizalicom, vibracionim valjkom, kompresorom, viličarom, strojevima za polaganje betona i asfalta, strojevima za otkop i preradu kamena, strojevima za primarnu preradu drvne mase, strojevima za sekundarnu preradu drvne mase, motornom pilom, motornom kosilicom, šumskim

strojevima, valjkom, crpkom za beton i mikserom, hidrauličnom platformom, leđnom motornom kosilicom, strižnom motornom kosilicom, glodalicom za svježi beton, hidrauličnom dizalicom, kosilicom za košnju visokih nasipa, samohodnim odbacivačem snijega, motornim škarama, univerzalnim hidrauličnim strojem, traktorskim priključcima, vibro-pločom – nabijačem, kombajnom, poljoprivrednim traktorom), signalist – vezač tereta na dizalicama, radnik za postavljanje i rastavljanje cijevne skele, zidar, izolater, keramičar, soboslikar, armirač, tesar, krovopokrivač, monter suhe gradnje, monter oplatnih konstrukcija, staklorezač, podopolagač, fasader, betonirac/ka, klesar, njegovateljica, vulkanizer, pomoćni bravar, pomoćni limar, jednostavni poslovi u ratarstvu, jednostavni poslovi u zanimanju konobar/ica, računalni operater za oblikovanje internet stranica, kuhar, dizajner grafičkog dizajna, računalni operater, samostalni knjigovođa, web dizajner, maser, sobarica, frizer – stilist, vizažist, ugraditelj umjetnih noktiju, oblikovatelj odjevnih predmeta, štavitelj krzna i kože, serviser kućanskih aparata, plinski rezač i plinski zavarivač, serviser osobnih računala, voćar, cvjećar, pčelar, uzgajivač gljiva, vinogradar i vinar, pogrebnik, dimnjačar, kozmetičar, serviser – montažer plinskih aparata, serviser – montažer rashladnih i klima uređaja, dadilja

Programi usavršavanja: instruktor vožnje (svih kategorija), samostalni poduzetnik, specijalist zaštite na radu, sigurnosni savjetnik.

Programi IRU Akademije: manageri u cestovnom prijevozu putnika i tereta, cestovni prijevoz opasnih tvari, program za tahografe, početna i periodička izobrazba vozača.

Trogodišnji program: vozač motornog vozila, prodavač, zidar, tesar, krovopokrivač, staklar, automehaničar, limar, bravar, instalater grijanja i klimatizacije, tokar, strojobravar, vodoinstalater, konobar, kuhar, slastičar.

Četverogodišnji programi: tehničar cestovnog prometa, ekonomist, komercijalist, građevinski tehničar, opći poljoprivredni tehničar, poljoprivredni tehničar – fitofarmaceut, agroturistički tehničar, hotelijersko-turistički tehničar, tehničar za logistiku i špediciju.

Program učenja engleskog i njemačkog jezika.

Program ADR – prijevoz opasnih tvari u cestovnom prometu, te program početne i periodičke izobrazbe vozača (Kod 95).

UČILIŠTE MONEO USTANOVA ZA OBRAZOVANJE ODRASLIH

Program osposobljavanja: voditelj pripreme i provedbe EU projekata.

Program: specijalistički program izobrazbe u području javne nabave.

PUČKO OTVORENO UČILIŠTE MATIJA ANTUN RELKOVIĆ NOVA GRADIŠKA

Ustanova djeluje u području kulture, umjetnosti i obrazovanja te povremeno provodi programe neformalnog obrazovanja odraslih putem radionica, tečajeva i seminara.

VELEUČILIŠTE SLAVONSKI BROD

Programi cjeloživotnog obrazovanja: njemački opći i poslovni jezik (A1, A2, B1, B2), engleski poslovni jezik (A1, A2, B1, B2), izobrazba za energetske certifikacije zgrada – Modul I, izobrazba za energetske certifikacije zgrada – Modul II, izobrazba za energetske certifikacije zgrada – Modul 3 –

usavršavanje, program izobrazbe za energetske preglede velikih poduzeća, strani jezici (talijanski, španjolski, francuski), program osposobljavanja za poslove dadilje, sistemski administrator informatičke infrastrukture (Microsoft), administrator za računalne mreže (CISCO Akademija), usavršavanje za Java programera.

STROJARSKI FAKULTET SLAVONSKI BROD

Program obrazovanja i usavršavanja: upravljanje proizvodnim podacima, upravljanje dokumentima, objektno-orijentirano programiranje, proceduralno programiranje, AutoCAD osnove, AutoCAD napredna primjena, poslovno odlučivanje – analiza podataka pomoću MS Excel-a, osnove poslovne informatike, poslovna informatika – radionice, konzultacije i individualni rad, uvod u vođenje procesne industrije I, uvod u vođenje procesne industrije II, uvod u nadzor procesa I, programiranje NC strojeva – Modul: Tokarenje, programiranje NC strojeva – Modul: Glodanje, osnove programiranja robota, tehnologija zaštite metala organskim premazima, priprema tehnološke vode, određivanje zaostalih naprezanja u odljevcima metodom bušenja, razvoj i konstrukcija alata za oblikovanje metala deformiranjem, razvoj i proračun procesa oblikovanja metala deformiranjem, strojevi za oblikovanje metala deformiranjem, svojstva i primjena polimernih materijala, polimerni kompozitni materijali, suvremeni postupci preradbe polimernih materijala, konstruiranje polimernih proizvoda, gospodarenje plastičnim i gumenim otpadom, polietilenski cjevovodni sustavi distribucije prirodnog plina, brza izradba proizvoda, AutoCAD – crtanje u ravnini, solidWorks – osnove modeliranja, solidWorks – napredno modeliranje, Autodesk AutoCAD modeliranje i izrada tehničke dokumentacije uz pomoć programske aplikacije, Autodesk Inventor, Pro/ENGINEER, pneumatički sustavi, metoda konačnih elemenata i njezina praktična primjena.

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI – DISLOCIRANI STUDIJ U SLAVONSKOM BRODU

Program cjeloživotnog obrazovanja: pedagoško-psihološka i didaktičko-metodička izobrazba (PPDMI) – modul B.

IVONA ŠKOLA STRANIH JEZIKA (U SLAVONSKOM BRODU)

Provodi program učenja engleskog, njemačkog, talijanskog, španjolskog, francuskog, ruskog i hrvatskog jezika (za strance).

YES ŠKOLA STRANIH JEZIKA (U NOVOJ GRADIŠKI)

Provodi program učenja engleskog, njemačkog, talijanskog, španjolskog i ruskog jezika.

3 KARAKTERISTIKE RADNE SNAGE

3.1 Karakteristike nezaposlenih

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područnog ureda Slavonski Brod tijekom promatranog razdoblja (2011. – 2015. godine) prosječan broj nezaposlenih je imao trend laganog rasta tijekom 2011., 2012. i 2013. godine da bi se tijekom 2014. broj nezaposlenih počeo značajnije smanjivati, te se takav trend nastavio i u 2015. godini.

Promatrajući višegodišnje razdoblje, jedino je smanjenje registrirane nezaposlenosti kontinuirano u kategoriji nezaposlenih bez završene osnovne škole dok su kod ostalih kretanja prema stupnjevima obrazovanja nezaposlenih pratila obrazac kretanja ukupne nezaposlenosti, odnosno rast nezaposlenosti u razdoblju 2011. – 2013. godine nakon čega se prosječna nezaposlenost počinje smanjivati.

Tablica 13. Pregled registrirane nezaposlenosti prema kvalifikacijskoj strukturi u BPŽ u 2011. – 2015. godine

Godina	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Bez škole i nezavršena osnovna škola	1.748	1.703	1.691	1.586	1.308
Završena osnovna škola	3.602	3.631	3.718	3.424	2.781
S.Š. do 3 godine te za KV i VKV radnike	6.534	6.586	6.931	5.851	4.512
S.Š. u trajanju od 4 i više godina	3.802	3.921	4.067	3.585	2.811
Gimnazija	411	420	422	393	319
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	418	507	607	590	525
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	389	428	476	507	444
Ukupno	16.906	17.197	17.912	15.937	12.700

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Slavonski Brod

Najveći prosječni broj nezaposlenih osoba tijekom 2014. godine registriran je u dobnoj skupini nezaposlenih osoba od 20 do 29 godina starosti (26,5 %). Tijekom 2014. godine prosječan broj nezaposlenih osoba u Brodsko-posavskoj županiji smanjio se u gotovo svim dobnim skupinama, osim u dobnoj skupini osoba starijih od 50 godina (za 0,2 %). Najveće smanjenje zabilježeno je u dobnoj skupini osoba od 20 do 29 godina (za 17,4 %).

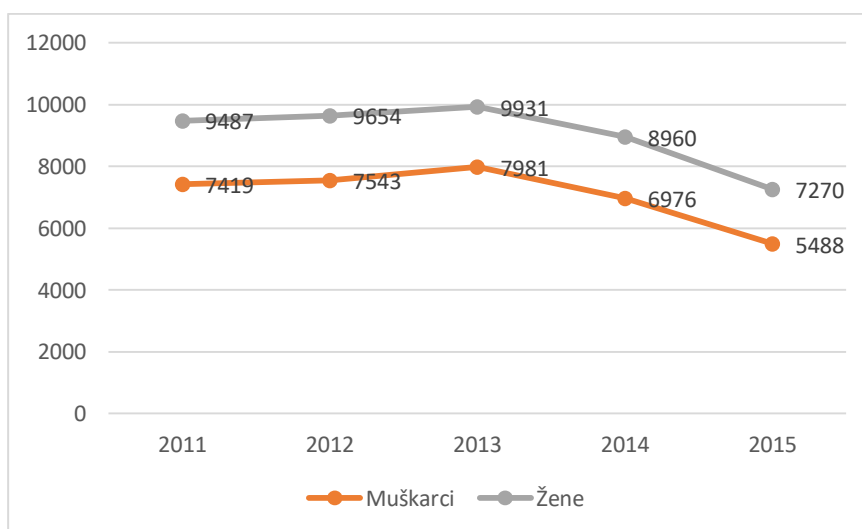
Prosječna dobna struktura nezaposlenih osoba 2015. bila je sljedeća: najviše u evidenciji bilo je osoba od 15 do 29 godine starosti – 4.111 (32,4%), sa više od 50 godina starosti – 3.535 (27,8%), zatim osoba od 40 do 49 godina starosti ukupno – 2.578 (20,3%), osoba od 30 do 39 godina – 2.476

(19,5 %). Ako gledamo prosječnu godišnju strukturu prema dobi možemo primijetiti da je u 2014. i 2015. godini smanjen broj nezaposlenih u svim dobnim skupinama, a najveće smanjenje bilo je u skupinama mlađe populacije od 30 do 39 za 26,4 %, te u skupini do 29 godina za 22,1 %.

Od prosječnog broja nezaposlenih u 2015. godini 7.238 (57 %) su žene, a 5.462 (43 %) su muškarci. U odnosu na prosjek prošle godine prisutno je smanjenje udjela nezaposlenih žena za 0,8 postotnih bodova, dok se udio muškaraca povećao za 0,8 postotnih bodova.

Graf 4: Kretanje registrirane nezaposlenosti po spolu u BPŽ 2011. – 2015. godine

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Slavonski Brod

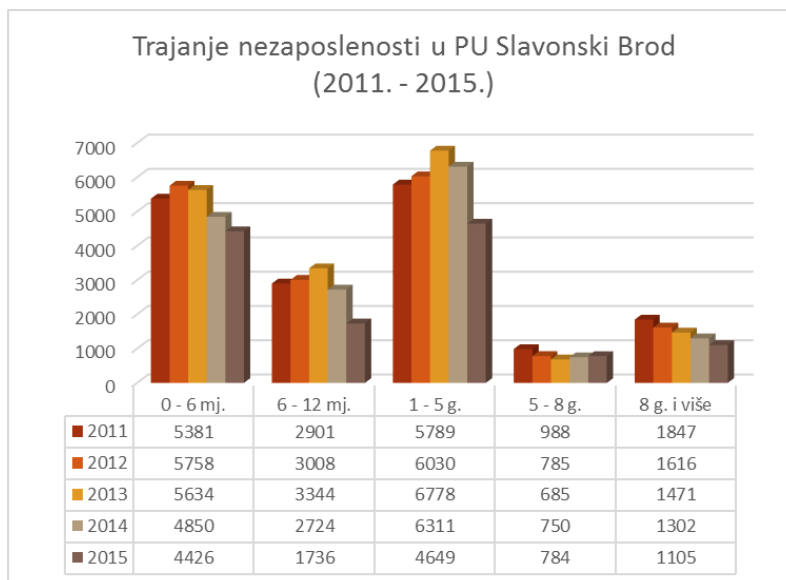
Ukupna kretanja u gospodarstvu ne utječu samo na kvalitetu nezaposlenih nego i na dužinu čekanja na zaposlenje.

U 2015. godini bile su 6.162 nezaposlene osobe u evidenciji kraće od jedne godine, odnosno 48,5 % od ukupnog broja nezaposlenih u Brodsko-posavskoj županiji.

Ostalih 51,5 % ili 6.538 je dugotrajno nezaposlenih. Od toga 4.649 nezaposlenih osoba su nezaposlene od 1 do 5 godina, 784 osobe od 5 do 8 godina te 1.105 osoba su nezaposlene duže od 8 godina.

Graf 5: Pregled prosječne nezaposlenosti na evidenciji HZZ Područnog ureda Slavonski Brod prema trajanju nezaposlenosti (2011. – 2015.godina)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Slavonski Brod

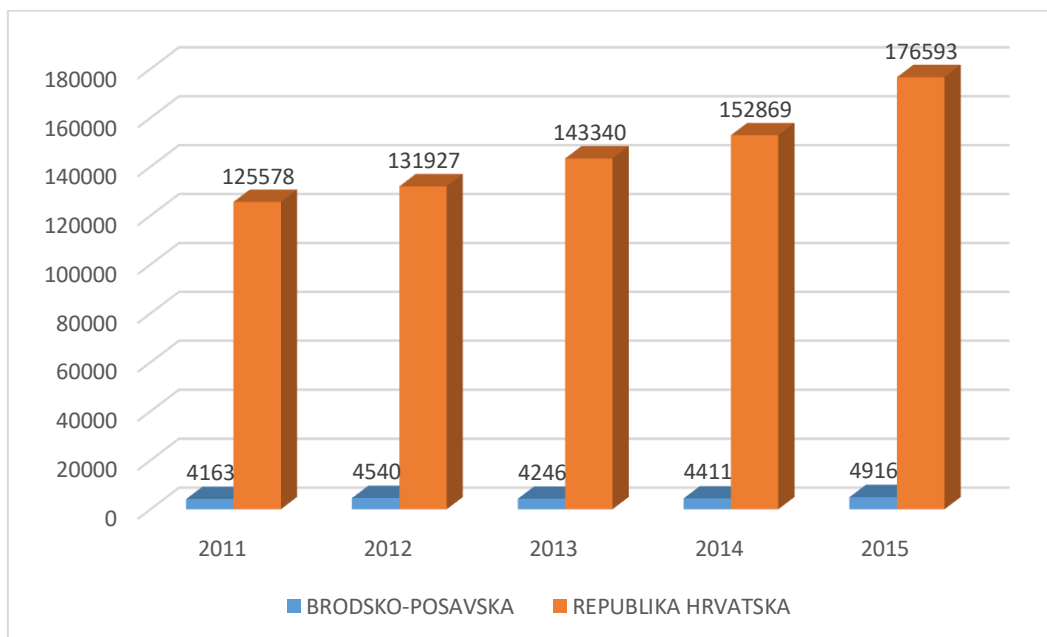
U odnosu na 2014. godinu broj dugotrajno nezaposlenih osoba se smanjio za 21,8 % ili 1.825 osoba. Uz smanjenje broja dugotrajno nezaposlenih osoba, njihov udio u ukupnom broju nezaposlenih je smanjen za 1 postotni bod.

Prosječno trajanje nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj je u 2015. godini iznosilo 10,3 mjeseca ili 301 dan. U Brodsko-posavskoj županiji u 2015. godini je prosječno trajanje nezaposlenosti iznosilo 10,8 mjeseci ili 324 dana. U odnosu na prethodnu godinu primjetan je pad prosječnog trajanja nezaposlenosti u Brodsko–posavskoj županiji za 80 dana.

Ukoliko se dužina trajanja nezaposlenosti gleda prema razini obrazovanja nezaposlenih osoba uočavamo obrnuto proporcionalni odnos između razine obrazovanja i trajanja nezaposlenosti. Naime, što je razina obrazovanja niža to je duže čekanje na zaposlenje.

3.2 Potrebe lokalnih poslodavaca

Tijekom razdoblja od 2011. – 2015. godine broj prijavljenih slobodnih radnih mjesta bio je u porastu i na državnoj i na županijskoj razini.

Graf 6: Prijavljene potrebe HZZ-u za radnicima u RH i BPŽ

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Slavonski Brod

Poslodavci su u 2015. godini u Brodsko-posavskoj županiji prijavili 5.716 potreba za radnicima što je više za 29,6 % u odnosu na prethodnu 2014. godinu. Najbrojnije su bile prijave iz djelatnosti javne uprave i obrane (1.066), djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (833), građevinarstva (800), prerađivačke industrije (752), i obrazovanja (651).

Tablica 14. Prijavljena slobodna radna mjesta prema djelatnosti poslodavca u BPŽ u razdoblju od 2011. – 2015. g.

Djelatnost poslodavca NKD 2007 - od 2009 godine	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	Indeks 2015./2014.
(A) Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	342	129	39	59	170	288,1
(B) Rudarstvo i vađenje	21	7	10	2		
(C) Prerađivačka industrija	637	1093	639	690	752	109,0
(D) Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	1	15	5	30	14	46,7
(E) Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom...	289	304	14	27	42	155,6
(F) Građevinarstvo	468	428	334	645	800	124,0
(G) Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	388	306	221	358	415	115,9
(H) Prijevoz i skladištenje	75	63	107	155	184	118,7
(I) Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	103	98	145	164	237	144,5
(J) Informacije i komunikacije	36	27	55	50	56	112,0
(K) Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	61	44	39	19	22	115,8
(L) Poslovanje nekretninama	2	2	12	4	13	325,0

(M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	66	133	201	292	176	60,3
(N) Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	66	89	114	102	129	126,5
(O) Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	347	711	883	611	1066	174,5
(P) Obrazovanje	663	667	716	587	651	110,9
(Q) Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	553	342	617	526	833	158,4
(R) Umjetnost, zabava i rekreacija	8	11	21	12	45	375,0
(S) Ostale uslužne djelatnosti	37	71	74	78	107	137,2
(T) Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava...					4	
Ukupno	4.163	4.540	4.246	4.411	5.716	129,6

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Slavonski Brod

Od ukupnog broja traženih radnika tijekom 2015. godine 1.230 ili 21,5 % radnika je traženo za rad na neodređeno radno vrijeme, a 800 (14 %) potreba je objavljeno za stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa.

Na osnovi podataka o traženim radnicima, brzini i stopi zapošljavanja nezaposlenih osoba te rezultatima Ankete poslodavaca Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Slavonski Brod izradio je Preporuke za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja prema metodologiji definiranoj u Središnjem uredu Zavoda za 2016. godinu.

1. Obrazovni programi u kojima treba povećati broj upisanih i stipendiranih učenika ili studenata

Trogodišnji srednjoškolski:

zidar/zidarica, monter/monterka suhe gradnje, tesar/tesarica, armirač/armiračica, izolater/izolaterka, stolar/stolarica, konobar/konobarica, kuhar/kuharica, mesar/mesarica, pekar/pekarica, slastičar/slastičarka, zavarivač/zavarivačica, automehaničar/automehaničarka, autoelektričar/autoelektričarka, automehatroničar/automehatroničarka, instalater/instalaterka grijanja i klimatizacije, plinoinstalater/plinoinstalaterka, vodoinstalater/vodoinstalaterka, autolimar/autolimarica, autolakirer/autolakirerica, krojač/krojačica, tapetar/tapetarka, keramičar/keramičarka, oblagrač/oblagračica, vozač/vozačica motornih vozila, bravar/bravarica, obrađivač/obrađivačica odvajanjem materijala.

Četverogodišnji srednjoškolski:

zubotehničar/zubotehničarka, farmaceutski tehničar/farmaceutska tehničarka.

Stručni studij:

strojarstvo, građevinarstvo, sestrinstvo, elektrotehnika.

Sveučilišni studij:

strojarstvo, farmacija, anglistika, germanistika, građevinarstvo, elektrotehnika, arhitektura, informatika, računarstvo, pedagogija, matematika, fizika, medicina, dentalna medicina, rehabilitacija, logopedija, socijalna pedagogija, kemija, psihologija, veterinarska medicina, geodezija i geoinformatika, drvena tehnologija.

2. Obrazovni programi u kojima treba smanjiti broj upisanih i stipendiranih učenika ili studenata

Trogodišnji srednjoškolski: – nije potrebno smanjivati broj upisanih učenika za trogodišnje srednjoškolske programe

Četverogodišnji srednjoškolski:

ekonomist/ekonomistica, upravni referent/upravna referentica, poslovni tajnik/poslovna tajnica, ekološki tehničar/ekološka tehničarka, tehničar/tehničarka cestovnog prometa.

Stručni studij:

upravni studij, ekonomija, promet.

Sveučilišni studij:

razredna nastava, pravo, ekonomija, promet.

U Anketi poslodavaca 2015. godine poslodavci s područja Brodsko-posavske županije iskazali su, između ostalog, svoje poteškoće s pronalaženjem potrebnih radnika, planove kod zapošljavanja, očekivanu promjenu u zaposlenosti te o eventualnim viškovima u narednom razdoblju.

Od ukupnog broja anketiranih poslodavaca koji su tijekom 2014. godine tražili radnike, na pitanje o poteškoćama prilikom pronalaženja potrebnih radnika, 42 poslodavaca ili gotovo trećina poslodavaca dalo je potvrđan odgovor, što je vrlo slično kao i na državnoj razini (ali ipak za 8,3 % više nego prethodne godine). S poteškoćama pri zapošljavanju nešto učestalije su se susretali poslodavci privatnog sektora (30,4 %) nego oni u javnom (17,3 %). U pronalaženju potrebnih radnika poteškoće su nešto češće imali veliki i mikro poslodavci privatnog sektora (50 % odnosno 41,2 %), a nešto manje obrtnici (27,6 %) i mali poslodavci (25 %). Više od dvije trećine poslodavaca koji su tražili radnike nisu se susreli s poteškoćama pri traženju radnika.

Kao osnovni razlog poteškoća pri pronalaženju radnika poslodavci Brodsko-posavske županije navode nedostatno radno iskustvo (u 47,6 % slučajeva), što je nešto izraženije nego na državnoj razini (43,5 %).

U drugu skupinu po učestalosti poteškoća pri nalaženju radnika navodi se nedostatak kandidata s traženom razinom obrazovanja (45,2 %), što je istovremeno primarni razlog poteškoća na državnoj razini (49,5 %).

Nešto manji problem je nezainteresiranost ili nemotiviranost kandidata 19 % (što je istovremeno na državnoj razini više od četvrtine poslodavaca iskazalo kao poteškoću) te nedostatak radnika koji su spremni raditi za ponuđenu plaću (19 % na razini Županije te 18,5 % na državnoj razini).

Ukupno je 49 % anketiranih poslodavaca s područja Brodsko-posavske županije (48 % na razini RH) iskazalo namjeru zapošljavanja novih radnika u 2015. godini, a obim najavljenog zapošljavanja na razini populacije iznosi 2.477 osoba. U odnosu na prethodnu godinu namjeru zapošljavanja najavio je neznatno veći udio poslodavaca, ali planirani broj novozaposlenih nešto niži je gotovo za trećinu (1.051 osobu).

Novo zapošljavanje nešto češće planiraju poslodavci u javnom sektoru, a u privatnom sektoru srednji i veliki poslodavci. Obrtnici (38 %) i drugi mikro-poslodavci (41 %) nešto rjeđe planiraju novo zapošljavanje, ali su bitno ambiciozniji s obzirom na broj zaposlenih koji namjeravaju zaposliti (stopa

planiranog zapošljavanja nešto je manja od 20 % u odnosu na postojeći broj zaposlenih). S druge strane, obujam planiranog zapošljavanja u javnom sektoru na lokalnoj kao i na državnoj razini razmjerno je skroman (5,3 %).

Anketiranjem poslodavaca nastojali smo utvrditi očekivanja poslodavaca u pogledu promjena u zaposlenosti kroz 2015. u odnosu na 2014. godinu, te koji su razlozi promjene broja zaposlenih, bilo da se radi o očekivanom povećanju ili smanjenju broja radnika. Na postavljeno pitanje odgovorilo je 297 poslodavaca, odnosno 92,8 % od ukupnog broja anketiranih.

Prema strukturi odgovora, najveći udio poslodavaca ne očekuje promjenu broja zaposlenih (40,1 %), gotovo trećina (31,6 %) očekuje rast broja zaposlenih, petina (21,9 %) ne može procijeniti, dok se preostali udio odnosi na poslodavce koji očekuju smanjenje broja zaposlenih (6,4 %) ili zatvaranje poslovnog subjekta. U usporedbi s prethodnom godinom 2,9 % više poslodavaca očekuje povećan broj radnika i neznatno manje poslodavaca 0,3 % očekuje smanjenje broja zaposlenih.

Lokalni poslodavci (94) ove godine očekuju povećanje broja zaposlenih za 1.505 radnika odnosno 7,6 %, što su nešto lošiji pokazatelji nego prošle godine, kada je očekivani rast bio 10,3 % (na razini RH očekivana stopa rasta je niža i iznosi 4,5 %).

U Anketi poslodavaca 2015. oko tri četvrtine poslodavaca (na lokalnoj 77,3 % vrlo slično kao i na državnoj razini) iskazalo je kako ne očekuje viškove zaposlenih, što je znatno povoljnije u odnosu na iskaze iz prethodne godine. Većina poslodavaca koji očekuju viškove, vide to kao rizik za sve zaposlenike, a tek manjina (1,2 %) ističe pojedina zanimanja kao posebno izložena višku.

U privatnom sektoru očekivanja viškova bitno su učestalija nego u javnom sektoru te blago učestalija kod mikro poslodavaca, obrtnika i malih poslodavaca. Također, poslodavci u javnom sektoru (u 2,8 % slučajeva) mogu identificirati pojedina zanimanja kao posebno izložena riziku viška.

3.3 Potrebe i karakteristike ranjivih skupina na tržištu rada

Osobe s invaliditetom

U Brodsko-posavskoj županiji prema dostupnim podacima živi 17.024 osoba s invaliditetom, od čega je 11.126 muškaraca (65 %) i 5.898 žena (35 %). Udio osoba s invaliditetom u stanovništvu Brodsko-posavske županije je 10,7 %, što je manje od prosjeka za Republiku Hrvatsku (11,9 %).

Najveći broj osoba s invaliditetom je u radno aktivnoj dobi – 9.343, dakle 55 % od ukupnog broja osoba s invaliditetom. Udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema skupini u radno aktivnom dobu (20-65 godina) je 10,1 %, čime se Brodsko-posavska županija svrstava iznad prosjeka za Republiku Hrvatsku koji iznosi 8,6 %.

Prema dostupnim podacima o obrazovanju, 68 % osoba s invaliditetom nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 25 % ima srednju stručnu spremu dok je 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6 % osoba s invaliditetom.

Tablica 15: Prikaz osnovnih obilježja osoba s invaliditetom (OSI) u BPŽ u razdoblju od 2011. do 2015. godine

Opis	Godina				
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Broj OSI	18.105	18.587	16.858	16.753	17.024
Broj muških	12.183	12.374	11.138	11.027	11.126
Postotak muških	67 %	67 %	66 %	66 %	65 %
Broj ženskih	5.922	6.213	5.720	5.726	5.898
Postotak ženskih	33 %	33 %	34 %	34 %	35 %
Udio OSI u ukupnom stanovništvu	11,4 %	11,7 %	10,6 %	10,6 %	10,7 %
Broj OSI u radno aktivnoj dobi	10.705	10.708	9.597	9.398	9.343
Postotak OSI u radno aktivnoj dobi	59 %	58 %	57 %	56 %	55 %
Udio OSI u radno aktivnoj dobi u ukupnom stanovništvu	11,5%	11,5 %	10,3 %	10,1 %	10,1 %
Bez i OŠ	73 %	72,1 %	71 %	69 %	68 %
SSS	21,4 %	22,2 %	23 %	24 %	25 %
VŠS i VSS	1,3 %	1,2 %	1 %	2 %	1 %
Specijalno obrazovanje	4 %	4,5 %	5 %	5 %	6 %

Izvor: Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj

Iz navedenih podataka je vidljivo kako se broj osoba s invaliditetom s godinama smanjivao da bi u 2015. godini bio zabilježen porast. Isti trend je vidljiv i u odnosu na udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu kroz promatrane godine. Unutar osoba s invaliditetom prevladavaju osobe muškog spola (65 %). Kroz godine je primjetno smanjenje udjela OSI u radno aktivnoj dobi u ukupnom stanovništvu za 1,4 %. Iz podataka se može zaključiti kako je obrazovna struktura osoba s invaliditetom u promatranom razdoblju povoljnija, što znači da se smanjio udio OSI bez i sa završenom osnovnom školom, a povećao broj onih koji imaju završenu srednju školu i specijalno obrazovanje.

Iz evidencije o nezaposlenim osobama s invaliditetom vidljivo su kako je u ukupnom broju nezaposlenih na dan 31. 12. 2015. godine bile 343 ili 2,8 % osoba s invaliditetom. Većina nezaposlenih osoba s invaliditetom ima završenu srednju školu (257 osoba ili 78,8 %).

Tablica 16: Broj osoba s invaliditetom u ukupnom broju registrirano nezaposlenih

Opis	Godina				
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Broj nezaposlenih OSI	307	343	340	347	343
% od ukupnog broja nezaposlenih	1,8 %	1,8 %	1,9 %	2,2 %	2,8 %

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Slavonski Brod

Osobe s otežanim faktorom zapošljavanja

U okviru ukupne nezaposlenosti posebno mjesto zauzimaju osobe s faktorom otežane zapošljivosti (OFOZ-i). Hrvatski zavod za zapošljavanje evidentira OFOZ-e prema sljedećim kriterijima: ozljede ili oštećenja osjetila, tjelesne ozljede ili oštećenja, glasovno-govorni poremećaj, kronične bolesti, slabije kognitivno funkcioniranje, psihičke smetnje, ovisnosti, maloljetnost, socijalne (obiteljske) prilike, nepoznavanje hrvatskog jezika i ostali zdravstveni razlozi. Poseban problem predstavlja nepriznavanje invaliditeta osobama s psihičkim poteškoćama. Ove osobe radi stigme u društvu i samostigmatizirajućih stavova dulji period i same ne žele ostvariti pravo na priznavanje invaliditeta, osim u kroničnim fazama. Za osobe s psihičkim poteškoćama postoji potreba za uvođenjem zaštitnih radionica u kojima bi se osoba pod vodstvom vraćala u radni život i vježbala radne navike i radno-socijalnu uključenost, uz minimalnu naknadu, a kroz programe udruga i/ili županijskih i državnih ureda.

Tablica 17: Broj evidentiranih nezaposlenih osoba s otežanim faktorom zapošljavanja u BPŽ

Opis	Godina			
	2011.	2012.	2013.	2014.
Broj nezaposlenih OFOZ	547	493	509	536
% od ukupnog broja nezaposlenih	3,2 %	2,7 %	2,8 %	3,4 %

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Slavonski Brod

Broj registriranih nezaposlenih osoba s invaliditetom nakon blagog porasta u 2015. godini bilježi pad, dok je njihov udio u ukupnom broju nezaposlenih u porastu. Tijekom 2015. godine iz evidencije HZZ PU Slavonski Brod zaposleno je ukupno 125 nezaposlenih osoba s invaliditetom, znatno više nego 2014. kada su zaposlene 64 osobe s invaliditetom.

Iz gore navedenih podataka može se zaključiti kako je broj osoba s invaliditetom koje traže zaposlenje ili se zapošljavaju nizak u odnosu na broj osoba s invaliditetom u radno aktivnoj dobi, te bi trebalo provoditi aktivne mjere kojima bi se povećalo zapošljavanje osoba s invaliditetom. To se prije svega odnosi na obrazovanje osoba s invaliditetom za zanimanja koja su tražena na tržištu rada i koja odgovaraju njihovoj preostaloj radnoj sposobnosti. U tu svrhu potrebna je i sustavna edukacija nastavničkog osoblja u izradi individualiziranih prilagođenih edukacijskih programa, kao i kreiranje

posebnih programa prilagođenih osobama s invaliditetom. U području obrazovanja odraslih potrebno je uvesti obrazovanje na daljinu, konzultativno-instruktivno i dopisno-konzultativno izvođenje nastave koje bi bilo prilagođeno osobama s invaliditetom.

Osim obrazovanja, potrebno je poraditi na povećanju socijalne uključenosti osoba s invaliditetom, budući da je kod njih izražen nedostatak radnog iskustva, znanja i vještina za otvoreno tržište rada te je prisutan negativan stav prema traženju posla, naučena bespomoćnost, ali i strah od gubitka prava iz sustava socijalne skrbi. Budući da su kod djela osoba s invaliditetom prisutne i zdravstvene teškoće koje ih ograničavaju u radu iskazana je potreba za pomoći pri uvođenju u posao i tijekom rada. Također bi trebalo senzibilizirati poslodavce u odnosu na zapošljavanje osoba s invaliditetom i upoznati ih sa zakonskim propisima o zapošljavanju takvih osoba i poticajima koje mogu ostvariti, budući da kod poslodavaca postoji bojazan da osobe s invaliditetom neće postići isti radni učinak kao ostali zaposlenici. Nadalje, potrebno je prilagoditi fizički pristup osobama s invaliditetom sa slabom pokretljivošću, ukloniti arhitektonske barijere i poteškoće pri dolasku na radno mjesto, kao i prilagoditi uvjete rada radnog mjesta za osobu s invaliditetom.

Mladi

Mladi su vitalna snaga u svakom društvu te je za socio-ekonomski razvitak od izuzetne važnosti njihovo aktivno sudjelovanje u svim društvenim segmentima. Udio mladih od 15 do 29 godina u stanovništvu Brodsko-posavske županije je 19,9 %, nešto više od hrvatskog prosjeka koji iznosi 18,6 % mladih u ukupnoj populaciji. Nezaposlenost mladih predstavlja gorući problem čije posljedice negativno utječu kako na pojedince tako i na društvo u cjelini. Činjenica je da su mladi u Republici Hrvatskoj u nepovoljnijem položaju na tržištu rada od ostalih skupina nezaposlenih, a podnijeli su i velik dio posljedica gospodarske krize. Često ovise o privremenim i slabo plaćenim poslovima, trpe najveće povećanje nezaposlenosti i stoga su izloženi pogoršanju životnih uvjeta. Mlade osobe u potrazi za poslom karakterizira nedostatak radnog iskustva, što ih čini osobito ranjivima na tržištu rada. Naime, mladi bez adekvatnog obrazovanja i radnog iskustva susreću se s velikim problemima u nalaženju prvog posla.

Dodatan čimbenik njihova otežana zapošljavanja je i neusklađenost njihove obrazovne i profesionalne strukture s potrebama tržišta rada. Velik broj nezaposlenih mladih posljedica je neusklađenosti između završenog obrazovanja i slobodnih radnih mjesta na tržištu rada. Problemi s kojima se susreću nezaposleni mladi bez radnog iskustva, osobito oni niže obrazovani, su još i niska razina samopoštovanja, slaba motivacija i nedostatak komunikacijskih vještina. Mladima često nedostaju i informacije o mogućnostima cjeloživotnog obrazovanja, a pošto često financijski ovise o drugima, nemaju ni sredstava za prekvalifikaciju i dodatno obrazovanje. Za mlade iz ruralnih sredina problemi su putovanje ili smještaj u gradu gdje se organiziraju edukacije. Nedostaju im i informacije o mogućnostima zapošljavanja u civilnom sektoru te prilikama koje pružaju EU fondovi. Iznese činjenice, ekonomska situacija i udaljenost većih gradova u kojima se provode edukacije ove vrste dovodi do toga da mladi odustaju od stjecanja novih znanja koja su prijeko potrebna da bi se zaustavili negativni trendovi (opadanje kvalitete života mladih, depopulacija, slabljenje ekonomskih aktivnosti, niska stopa iskorištenosti sredstava iz EU fondova) i ostvario pozitivan pomak u području zapošljavanja mladih u našoj županiji.

U našoj županiji primjetan je rastući trend odlaska mladih ljudi iz ovog područja zbog zaposlenja u druge sredine (Zagreb, Jadranska regija, inozemstvo) čime se nepovratno gubi kvalitetan ljudski

potencijal te postoji opasnost da neće biti dovoljno kompetentnih ljudi za pokretanje razvoja i ekonomije.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje najbrojnija dobna skupina u ukupnoj nezaposlenosti su mladi do 29 godina starosti.

Tablica 18: Udio i broj nezaposlenih do 29 godina starosti u ukupnom broju nezaposlenih u BPŽ

Godina	% udio u ukupnom broju nezaposlenih	Broj nezaposlenih mladih
2012.	36,5 %	6.113
2013.	28,5 %	6.374
2014.	26,5 %	5.276
2015.	32,4 %	4.111

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Slavonski Brod

Iz tablice je vidljivo kako se postotni udio tijekom promatranog razdoblja smanjuje te 2015. godine povećava, dok je nakon povećanja u 2013. godini primjetno smanjenje apsolutnog broja nezaposlenih mladih.

Da bi se iskoristio potencijal mladih mladima je potrebno osigurati produktivan rad i integraciju u društvo. Brojni projekti u Brodsko-posavskoj županiji financirani iz EU sredstava imali su mlade za ciljano skupinu, pri čemu se radilo na razvoju njihovih znanja i vještina, približavanju obrazovnog sustava tržištu rada, poticanju poduzetništva mladih i pripremanju za lakše pronalaženje posla. U Brodsko-posavskoj županiji Hrvatski zavod za zapošljavanje i CISOK redovno provode usluge profesionalnog informiranja i usmjeravanja učenicima završnih razreda osnovnih škola. Također, izrađuju Preporuke za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja na način da preporučuju obrazovne programe u kojima je potrebno smanjenje odnosno povećanje broja učenika ili studenata u svrhu usklađivanja ponude i potražnje za određenim zanimanjima na tržištu rada.

Mladima je u promatranom razdoblju bio dostupan čitav niz mjera iz Aktivne politike zapošljavanja i Garancije za mlade kojima se utjecalo na povećanje njihove zapošljivosti. Unatoč aktivnim mjerama zapošljavanja koje su dovele do određenog smanjenja nezaposlenosti mladih, negativni trendovi koji su prouzrokovani takvim stanjem nisu u potpunosti eliminirani. Premda se nakon provođenja programa izobrazbe, profesionalnog usavršavanja ili naukovanja određen broj mladih i zaposlio, daleko veći broj je onih koji su se ponovo vratili u nezaposlenost. Nadalje, osobito ugroženu skupinu čine mladi koji pripadaju tzv. NEET skupini – nezaposleni su, ne školuju se i ne usavršavaju se. Kod te skupine mladih postoji veliki rizik od socijalne isključenosti, siromaštva, psihičkih poremećaja i kriminalnog ponašanja. Stoga je potrebno unaprijediti sustav potpore rizičnim skupinama mladih u što se najučinkovitije može uključiti civilni sektor s programima potpore za mlade izložene riziku od socijalne isključenosti. Potrebno je djelovati preventivno, osobito na napuštanje školovanje te osigurati potporu mladima koji su nezaposleni i nisu u sustavu obrazovanja niti stažiranja kako bi ih se potaknulo na aktivno sudjelovanje u društvu. Pri tome važnu ulogu mogu imati udruge mladih/za mlade, info-centri i klubovi mladih, primjenjujući neformalno obrazovanje, volontiranje i inicijative posvećene rješavanju konkretnih problema mladih u lokalnim zajednicama.

Nacionalne manjine – Romi

Na području Brodsko-posavske županije prema popisu stanovništva iz 2011. godine 1.178 osoba se izjasnilo kao pripadnici romske nacionalne manjine, no uzimajući u obzir teškoće pri utvrđivanju točnih podataka, uslijed specifičnih socio-ekonomskih uvjeta, pretpostavlja se da je broj pripadnika te nacionalne manjine znatno veći te da iznosi oko 1.500 stanovnika u Slavonskom Brodu i oko 140 u Novoj Gradiški (prema Atlasu romskih naselja, 2015.). Najveći broj pripadnika romske nacionalne manjine živi u Slavonskom Brodu. Problemi s kojima se suočavaju pripadnici romske nacionalne manjine polaze od nereguliranog pravnog statusa, loših uvjeta stanovanja, niskog životnog standarda, nedostatka obrazovanja i zdravstvene zaštite, što dovodi do niske stope zaposlenosti i društvene marginalizacije čitave društvene skupine. Pripadnici romske nacionalne manjine obuhvaćeni su u velikoj mjeri pravima iz sustava socijalne skrbi te se provođenjem mjera iz akcijskih planova Nacionalne strategije za uključivanje Roma za razdoblje od 2013. do 2020. godine nastoji utjecati na poboljšanje njihova socio-ekonomskog položaja.

Nepoznavanje hrvatskog jezika predstavlja prepreku romskoj djeci u osnovnoškolskom obrazovanju te je uz nedostatak suradnje roditelja razlog zbog kojih brojna romska djeca ne završavaju osnovnu i ne upisuju se u srednje škole. I mali broj Roma koji prolazi kroz srednjoškolsko obrazovanje uglavnom se obrazuje za industrijska i obrtnička zanimanja – oko 20 Roma je pohađalo srednjoškolsko obrazovanje 2014./15. godine. Na području zapošljavanja Hrvatski zavod za zapošljavanje provodio je aktivnosti iz Nacionalnog programa za Rome / Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma 2005. do 2015. godine, kao što su pripreme za zapošljavanje te uključivanje nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine u mjere aktivne politike zapošljavanja. Kao najviše iskorištena mjera izdvaja se korištenje programa javnih radova.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanja samo 121 Rom je bio registriran u evidenciji nezaposlenih Brodsko-posavske županije za 2015. godinu, no nezaposlenost romske populacije se procjenjuje na znatno veću brojku. Na područjima u Slavonskom Brodu koje naseljavaju Romi zaposlenost se procjenjuje na svega 2 % te je evidentno kako najveći broj Roma nije prijavljen na evidenciji nezaposlenih pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. Veliki problem predstavlja nedostatak motivacije romske populacije za stjecanje osnovnoškolskog, srednjoškolskog i višeg obrazovanja, što su pretpostavke za povećanje njihove zapošljivosti. Zapošljavanje Roma je otežano zbog nedostatka kvalifikacija i iskustva, te prisutne diskriminacije po osnovi etničke pripadnosti.

Uključivanje romske nacionalne manjine u kulturni i društveni život je od iznimne važnosti, prije svega aktivnostima koje doprinose rješavanju njihovog statusa, suzbijanju diskriminacije i pomoći u ostvarivanju prava. Pri tome je od velike važnosti informiranje Roma o pravima iz sustava socijalne skrbi i pružanje besplatne pravne pomoći, kao i povezivanje romske populacije s organizacijama civilnog društva pružateljicama socijalnih usluga.

3.4 Ostale ranjive skupine na tržištu rada

Osim navedenih ranjivih skupina, a temeljem važeće Strategije borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj (2014. - 2020.) ističu se i druge skupine koje su u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti. Pojmovi siromaštva i socijalne isključenosti međusobno su ovisni i

povezani, iako nužno ne uvjetuju jedno drugo. Iako se siromaštvo ne poistovjećuje sa socijalnom isključenosti, ono se najčešće smatra njegovim najčešćim uzrokom i oblikom. Socijalna isključenost uglavnom se dovodi u vezu s pojmovima siromaštva, nezaposlenosti i nejednakosti, odnosno diskriminacije, pa se tako tiče i pitanja ostvarivanja ljudskih prava.¹

S obzirom na međusobnu uvjetovanost i preklapanje određenih parametara (ekonomski status, obiteljska struktura, dob i spol, stupanj obrazovanja, zdravstveno stanje i sl.) možemo izdvojiti još nekoliko skupina stanovništva koje pripadaju ranjivim skupinama:

- Djeca
- Starije osobe i umirovljenici
- Nezaposlene žene
- Dugotrajno nezaposlene osobe
- Korisnici socijalne pomoći
- Beskućnici
- Branitelji
- Neaktivni koji se ne obrazuju niti osposobljavaju
- Pripadnici ostalih ranjivih skupina (civilne žrtve rata, izbjeglice i povratnici, migranti, žrtve nasilja u obitelji, ovisnici)
- Pripadnici ostalih nacionalnih manjina.

3.5 Rodna ravnopravnost

Premda žene u Brodsko-posavskoj županiji čine više od polovice stanovništva i radne snage još uvijek postoji rodna neravnopravnost u odnosu na položaj žena na tržištu rada. U promatranom razdoblju zabilježen je veći broj nezaposlenih žena nego muškaraca. Prema dostupnim podacima vidljivo je kako postoje značajne razlike prema spolu s obzirom na stopu nezaposlenosti između muškaraca i žena u odnosu na registriranu i anketnu nezaposlenost. Stopa nezaposlenosti žena je veća od stope nezaposlenosti muškaraca u čitavom promatranom razdoblju.

Razlog je tome što žene često nailaze na probleme prilikom traženja posla i zapošljavanja, otežan im je put do napredovanja, prisutan je jaz u plaćama naspram muškaraca, zadire im se u privatni život, prisutni su razni stereotipi prema ženama, tradicionalno se gleda na ulogu žene u društvu te je još uvijek prisutna segregacija poslova. Najveći problemi diskriminacije žena na tržištu rada odnose se na njihov nepovoljan položaj u području radnih odnosa u usporedbi s muškarcima, što je osobito vidljivo kod zapošljavanja, napredovanja, položaja u radnom odnosu koji proizlaze kao posljedica životnih promjena koje uključuju trudnoću i majčinstvo te u razlikama u plaćama za isti rad ili rad jednake vrijednosti.

Žene se suočavaju sa značajnim poteškoćama prilikom usklađivanja radnog i obiteljskog života. U Brodsko-posavskoj županiji udio profesionalne brige o djeci je nizak u ruralnom dijelu županije, gdje je i najveći broj nezaposlenih žena.

1

<https://vlada.gov.hr/UserDocImages/ZPPI/Strategije/Strategija%20borbe%20protiv%20siroma%C5%A1tva.pdf>

Predstavljeni su podaci i opisi koji se odnose na zapošljavanje i nezaposlenost žena kako bi se dobila jasna slika položaju žena na tržištu rada.

Tablica 19: Struktura nezaposlenih prema spolu u Brodsko-posavskoj županiji

Opis	Godina				
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Prosječan broj nezaposlenih	16.906	17.197	17.912	15.937	12.700
Prosječan broj nezaposlenih žena	9.487	9.654	9.931	8.960	7.238
Postotak nezaposlenih žena	56,1 %	56,1 %	55,4 %	56,2 %	57,0 %

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Slavonski Brod

U promatranom razdoblju primjetno je kako je udio nezaposlenih žena veći nego nezaposlenih muškaraca te se povećava tijekom posljednje dvije godine. Udio nezaposlenih žena u Brodsko-posavskoj županiji veći je od hrvatskog prosjeka.

Postoje i značajne razlike prema spolu s obzirom na stopu zaposlenosti, pri čemu je potrebno uzeti u obzir kakve vrste poslova obavljaju žene u odnosu na muškarce i kolike su razlike u plaći žena i muškaraca kod istog tipa posla. Žene čine veći udio u sljedećim djelatnostima: djelatnosti kućanstva, zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, obrazovanje, ostale uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija.

Tablica 20: Zapošljavanje s evidencije HZZ-a prema spolu u Brodsko-posavskoj županiji

Opis	Godina				
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Ukupan broj zaposlenih preko HZZ-a	8.295	8.396	9.159	8.469	9.295
Broj žena zaposlenih preko HZZ-a	3.879	3.971	4.540	3.986	4.717
Postotak zapošljavanja žena	46,8 %	47,3 %	49,6 %	47,1 %	50,7 %

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Slavonski Brod

Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2015. godini prvi puta je u petogodišnjem razdoblju broj zaposlenih žena temeljem radnog odnosa i drugih poslovnih aktivnosti premašio broj zaposlenih muškaraca.

Razlozi za nezaposlenost žena, osobito dugotrajnu nezaposlenost leže u njihovoj teškoj zapošljivosti uslijed: obiteljskih prepreka, nedostatku stručnih kompetencija, nedovoljnoj potpori okoline, nedostupnosti financijskih sredstava, nedostatku informacija o mogućnostima, odnosno prilikama na tržištu.

Osobiti problem predstavlja neaktivnost žena, kada one iz osobnih ili obiteljskih razloga odustaju od traženja zaposlenja. Kao najčešće razloge navodi se nedostatak radnih mjesta, neodgovarajuća znanja i vještine, zauzetost brigom o kućanstvu, djeci i ostalim članovima obitelji. Time su naročito pogođene žene iz ruralnih područja naše županije.

Visok udio nezaposlenih žena u ukupnom broju nezaposlenih razlog je što su brojni projekti i inicijative u Brodsko-posavskoj županiji imali upravo tu ciljanu skupinu. Projekti se usmjeravaju na uklanjanje prepreka ženama za pristup tržištu rada, poticanje žena na aktivnije sudjelovanje u edukativnim programima te promicanje mjera koje omogućuju usklađivanje radnog i obiteljskog života. Kao jedno od rješenja visoke nezaposlenosti žena nudi se i samozapošljavanje putem samostalnog poduzetništva.

4 GLAVNI TRENDVI NA TRŽIŠTU RADA

4.1 Razina gospodarske aktivnosti stanovništva Brodsko-posavske županije

Brojnost stanovništva i ekonomska snaga određuju veličinu unutarnjega tržišta, a dobna struktura i obrazovna stanja upućuju na radno sposobno i uzdržavano stanovništvo i na stanje ljudskoga kapitala. Izučavanje struktura stanovništva bitna je podloga za strategiju razvitka, ali i za ocjenu potencijalnog mehaničkog kretanja stanovništva u prostoru.

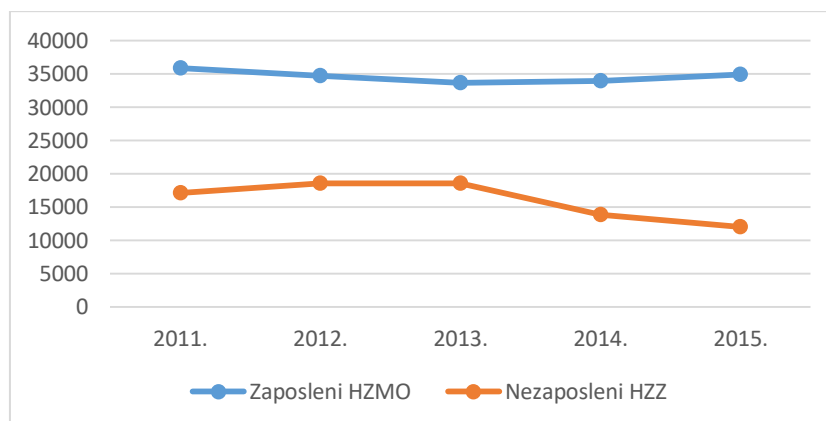
Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, iz Popisa 2011., ukupan broj neaktivnog stanovništva Brodsko-posavske županije iznosio je 27.063, od čega su 14.011 muškarci, a 13.052 žene, dakle radi se o osobama do navršenih 15 godina starosti i osobama u radno sposobnom stanovništvu koje nisu zaposlene ili nezaposlene.

Na području županije, prema istim podacima, ukupno je evidentirano 103.996 radno sposobnih stanovnika, odnosno osoba dobne skupine od 15 do 65 godine starosti, od čega je 53.207 muškaraca i 51.759 žena.

Promotrimo li posljednjih nekoliko godina, možemo zaključiti da se u razdoblju od 2011. do 2013. godine broj zaposlenih (podatak Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje) iz godine u godinu smanjivao da bi nakon 2013. godine bio zabilježen porast broja zaposlenih tijekom 2014. i 2015. godine te su 31. 12. 2015. godine zabilježene 34.954 zaposlene osobe na području Brodsko-posavske županije (za 3 % više u odnosu na kraj 2014. godine).

Zabilježeno je nešto drugačije kretanje broja nezaposlenih krajem izvještajnih godina na području županije. Od 2011. do 2013. godine zabilježen je porast broja nezaposlenih od 8,8 %, ali već u prosincu 2014. godine bilježi se značajno smanjenje nezaposlenosti u vrijednosti od 25,3 % u odnosu na kraj 2013. godine, a smanjenje evidentirane nezaposlenosti se nastavlja i u 2015. godini kada je zabilježeno 12.055 nezaposlenih osoba na dan 31. 12. 2015. godine.

Graf 7: Kretanje ukupnog broja zaposlenih i nezaposlenih osoba na području BPŽ za razdoblje 2011. – 2015.

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Slavonski Brod

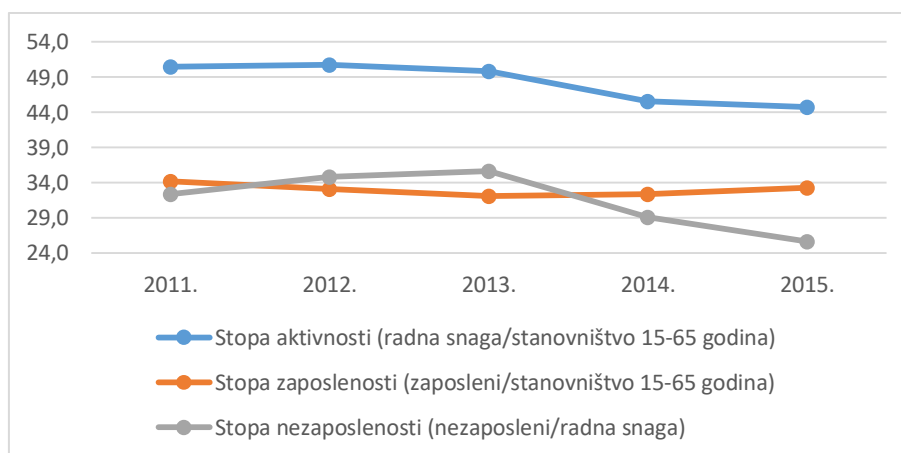
Stopa aktivnosti predstavlja postotni udio aktivnog stanovništva (radne snage – zaposlene osobe prema podacima HZMO i nezaposlene osobe HZZ) u radno sposobnom stanovništvu (podatak DZS o broju stanovnika županije u dobi između 15 i 65 godina). Graf broj 8 prikazuje kretanje stope aktivnosti na području županije u prethodnom razdoblju iz koje je vidljivo da je od 2011. do 2013. godine stopa bila relativno stabilna, no od 2013. zabilježeno je smanjenje stope aktivnosti do 44,8 % krajem 2015. godine. Razlozi niske stope aktivnosti su: prerano umirovljenje radno sposobnog stanovništva, zbog promijenjenih okolnosti na tržištu rada dio stanovništva postaje nezapošljiv (npr. dio NKV radnika) i sl.

Stopa zaposlenosti predstavlja postotni udio zaposlenih (osiguranici Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje na dan 31. 12.) u radno sposobnom stanovništvu (podatak DZS o broju stanovnika županije u dobi između 15 i 65 godina). Graf broj 8 prikazuje također i kretanje stope zaposlenosti naše županije pri čemu vidimo smanjenje stope zaposlenosti u razdoblju 2011. do 2013. godine nakon čega se stopa zaposlenosti počinje povećavati sve do 2015. kada je iznosila 33,3 %. Razlozi ovako niske stope zaposlenosti naše županije jesu visoka stopa nezaposlenosti, rastuća ekonomska neaktivnost, postojanje sive ekonomije, uništavanje radnih mjesta zbog likvidacije i velikog broja stečajeva, psihološke barijere i sl.

Stopa nezaposlenosti predstavlja postotni udio nezaposlenih osoba na evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (stanje na dan 31. 12. pojedine godine) u aktivnom stanovništvu (zaposlene osobe prema podacima HZMO i nezaposlene osobe HZZ). Stopa nezaposlenosti bilježi slično kretanje kao i stopa aktivnosti. U promatranom razdoblju, najviša stopa nezaposlenosti zabilježena je 2013. godine kada je iznosila 35,6 %, no već slijedećih 2014. godine i 2015. godine stopa nezaposlenosti krajem navedenih godina na području naše županije počinje se smanjivati da bi do kraja 2015. godine iznosila 25,6 %. Faktori koji su utjecali na visoku nezaposlenost jesu: niska potražnja za radom uslijed učinaka privatizacijskih procesa, (pogrešne) makroekonomske politike i novog pozicioniranja Hrvatske u globalnoj podjeli rada, nedovoljna informiranost javnosti o ovome problemu, loša politika i stav prema nezaposlenim osobama, nedostatak iskustva i programa za stjecanje iskustva, korupcija i nepotizam u svim društvenim strukturama, spor i neefikasan sustav obrazovanja, neusklađenost ponude i potražnje na tržištu rada, velika centraliziranost i slaba mobilnost osoba te cjelokupno nepovoljno ekonomsko okruženje. Relativno veliko smanjenje stope nezaposlenosti u razdoblju 2013. do 2015. godine najvećim je dijelom rezultat smanjenja registrirane nezaposlenosti na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, a nažalost manjim dijelom zbog povećanja broja zaposlenih osoba na području Brodsko-posavske županije.

Graf 8: Stope aktivnosti, zaposlenosti i nezaposlenosti Brodsko-posavske županije u periodu od 2011. do 2015. godine

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, DZS

4.2 Kvalifikacijska struktura stanovništva Brodsko-posavske županije

Prema Popisu stanovništva 2011. ukupan broj radno sposobnog stanovništva Brodsko-posavske županije je 103.668 osoba, od čega 52.635 muškaraca i 51.033 žene. Obrazovnu strukturu radno sposobnog stanovništva prikazuje tablica 21.

Tablica 21: Radno aktivno stanovništvo Brodsko-posavske županije prema kvalifikacijskoj strukturi

	Bez škole	1-3 razreda osnovne škole	4-7 razreda osnovne škole	Osnovna škola	Srednja škola ²	Svega	Stručni studij ³	Sveučilišni studij ⁴	Doktorat znanosti	Nepoznato	Ukupno
Brodsko-posavska županija	892	295	3.825	27.559	60.478	10.579	4.130	6.366	76	40	103.668
Slavonski Brod	383	92	789	7.267	24.521	6.285	2.233	3.993	59	26	39.363
Nova Gradiška	65	26	348	2.019	5.627	1.195	426	762	7	1	9.281
Općine	444	177	2.688	18.273	30.330	3.099	1.471	1.611	10	13	55.024

Izvor: HZMO

² Obuhvaćene su sve srednje škole – industrijske i obrtničke strukovne škole, škole za zanimanje, škole za KV i VKV radnike, tehničke i srodne strukovne škole i gimnazije.

³ Obuhvaćene su sve više škole, I. (VI.) stupnjevi fakulteta te stručni studij po Bologni.

⁴ Obuhvaćeni su svi fakulteti, umjetničke akademije, svi sveučilišni studiji po Bologni te magistarski, znanstveni, stručni i umjetnički studij.

U ukupnom broju radno sposobnog stanovništva Brodsko-posavske županije najveći udio imaju osobe sa završenom srednjom školom (obuhvaćene su sve srednje škole) 58,4 %, zatim osobe sa završenom osnovnom školom (26,6 %), osobe sa završenim sveučilišnim studijem (6,2 %), osobe sa završenim stručnim studijem (4 %) te osobe sa završenim 4 – 7 razreda osnovne škole (3,7 %). Ostali stupnjevi obrazovanja radno sposobnog stanovništva zastupljeni su udjelom manjim od 1 %. Na području županije ukupno je evidentirano 99 doktora znanosti, od čega je 76 radno sposobno.

Rezultati analize obrazovnih potreba za gospodarski razvoj Brodsko-posavske županije pod vodstvom Agencije za strukovno obrazovanje ukazuju na primjetan jaz između ponude i potražnje za radnom snagom na više razina:

- nije usklađen prirodni odljev iz zaposlenosti u mirovinu s odgovarajućim brojem mladih koji dobivaju slične kvalifikacije. Postoji prevelik broj mladih s kvalifikacijama u obrazovnom području elektrotehnike i računalstva, osobnih usluga te turizma i ugostiteljstva, dok je potencijalni manjak kod graditeljskih zanimanja posebno iz 3-godišnjih programa, geologije, rudarstva i nafte premda na niskoj razini;
- razvojne potrebe ključnih grana djelatnosti koje imaju potencijal za razvoj, a to su građevinarstvo i geodezija, proizvodnja proizvoda od metala te prehrambena industrija bi mogli biti suočeni s nedostatkom odgovarajućih kadrova;
- ova dva izvora neusklađenosti ponude i potražnje dodatno su pogoršana strukturom obrazovnih sadržaja po programima. Na primjeru obrazovnog sektora strojarstva vidljiva je dominacija obrtničkih zvanja kao i programa koji pripremaju za uslužna, a ne industrijska zanimanja. Potrebno je sličnu analizu izvršiti i za sve ostale programe;
- jači razvoj zahtijevat će da se aktivnije uključe institucije za obrazovanje odraslih koje će u kraćem roku nego što je to moguće redovnim obrazovnim institucijama osposobljavati za zanimanja za kojima će se javljati potreba. To je posebno važno i zbog velikog broja nezaposlenih koji bi se aktivnije trebali uključivati u obrazovne procese kako bi postali zapošljivi na tržištu;
- ova analiza bi se trebala prema istoj metodologiji proširiti i na druge grane djelatnosti kako bi se vidjelo da li struktura ponude znanja i vještina kroz mlade i kroz nezaposlene odgovara strukturi potražnje znanja i vještina te se mehanizmima kvota, modernizacije programa i uvođenja novih programa kako u redovnom obrazovnom sustavu tako i u sustavu obrazovanja odraslih smanje nerazmjeri koji se pojavljuju zbog zamjene postojećih zaposlenika i rasta ukupne potražnje u propulzivnim granama djelatnosti.

4.3 Zaposlenost po djelatnostima

Značajno drugačija je situacija promatra li se broj zaposlenih po pojedinim djelatnostima. Iako poduzetnici iz prerađivačke industrije čine oko 19,4 % ukupnog broja poduzetnika, po broju zaposlenih to je daleko najznačajnija djelatnost s oko 50,4 % udjela u ukupnoj zaposlenosti. Pri tome valja istaknuti kao pozitivan trend stalno povećanje i broja i udjela zaposlenih u prerađivačkoj industriji osim u 2015. godini kad je zabilježeno smanjenje zaposlenih u odnosu na 2014. godinu. Iza

prerađivačke industrije slijede građevinarstvo s udjelom od prosječno 13,5 % s tim da se i ukupni broj i udio zaposlenih u građevinarstvu smanjivao sve do 2015. godine. U 2015. godini dolazi do blagog povećanja zaposlenosti. Tek su na trećem mjestu poduzetnici iz djelatnosti trgovine s udjelom od oko 10,2 % u ukupnoj zaposlenosti.

U promatranom razdoblju evidentno je smanjenje ukupnog broja zaposlenih. U 2011. godini broj zaposlenih je bio najveći dok je u slijedeće dvije godine došlo do smanjenja zaposlenosti, a u 2014. godini broj zaposlenih je blago povećan u odnosu na 2013. godinu. Broj zaposlenih u 2015. godini manji je za 45 odnosno 0,3 % u odnosu na 2014. godinu. Broj zaposlenih u 2015. godini manji je za 570 odnosno 3,6 % u odnosu na 2011. godinu.

Tablica 22: Broj zaposlenih u Brodsko-posavskoj županiji prema područjima djelatnosti NKD

Područje djelatnosti	2011.		2012.		2013.		2014.		2015.	
	Broj zaposlenih	Udio zaposlenih %	Broj zaposlenih	Udio zaposlenih %	Broj zaposlenih	Udio zaposlenih %	Broj zaposlenih	Udio zaposlenih %	Broj zaposlenih	Udio zaposlenih %
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	825	5,3	828	5,4	843	5,6	773	5,1	777	5,2
Rudarstvo i vađenje	73	0,5	64	0,4	81	0,5	62	0,4	61	0,4
Prerađivačka industrija	7.414	47,3	7.658	49,9	7.712	51,3	7.992	52,8	7.637	50,6
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	116	0,7	109	0,7	117	0,8	111	0,8	125	0,8
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	552	3,5	558	3,6	582	3,9	499	3,3	530	3,5
Građevinarstvo	2.541	16,2	2.113	13,8	1.956	13,0	1.777	11,8	1.898	12,6
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	1.768	11,3	1.556	10,2	1.549	10,3	1.503	9,9	1.412	9,4
Prijevoz i skladištenje	458	2,9	430	2,8	455	3,0	458	3,0	507	3,4
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	205	1,3	215	1,4	270	1,8	342	2,3	394	2,6
Informacije i komunikacije	231	1,4	231	1,5	291	1,9	296	2,0	343	2,3

Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	10	0,1	12	0,1	10	0,1	14	0,1	20	0,1
Poslovanje nekretninama	14	0,1	14	0,1	12	0,1	16	0,1	20	0,1
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	667	4,3	666	4,3	691	4,6	746	4,9	786	5,2
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	401	2,6	556	3,6	87	0,6	153	1,0	180	1,2
Obrazovanje	55	0,4	43	0,3	76	0,5	63	0,4	81	0,5
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	149	1,0	141	0,9	131	0,9	158	1,0	161	1,1
Umjetnost, zabava i rekreacija	10	0,1	8	0,1	10	0,1	18	0,1	28	0,2
Ostale uslužne djelatnosti	169	1,1	134	0,9	146	1,0	152	1,0	128	0,8
Fizičke osobe bez djelatnosti	1	0,0	–	–	–	–	1	0,0	1	0,0
Ukupno	15.659	100,0	15.336	100,0	15.019	100,0	15.134	100,0	15.089	100,0

Izvor: FINA, Zagreb

4.4 Mobilnost radne snage

Mobilnost radne snage kao pojam obuhvaća i profesionalnu i geografsku mobilnost, a očituje se ili kroz pribjegavanje drugoj branši i struci ili kroz selidbu u drugo mjesto, a zbog boljih poslovnih prilika.

Geografska mobilnost pretežito stoji u neposrednoj vezi sa zadovoljenjem potreba tržišta rada za sezonskim zapošljavanjem. Potrebe za sezonskim radom u turističkoj djelatnosti se ne mogu zadovoljiti lokalno raspoloživom radnom snagom te se potrebna radna snaga zadovoljava mobilnim kadrovima s kontinenta. Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u ožujku 2017. godine ukupno je izvan mjesta prebivališta na sezonskim poslovima bilo zaposleno 1.617 osoba što je ukupno 76,5 % od ukupno zaposlenih osoba izvan matičnog ureda. Navedeni podatak potvrđuje pretpostavku da su radnici spremni prihvatiti selidbu u drugo mjesto radi zaposlenja. Međutim, važno je uočiti da je kod sezonskog zaposlenja riječ o privremenoj selidbi, a nakon završetka sezone sezonski djelatnici se vraćaju svojim domovima i bivaju ponovno nezaposleni. Za sezonsko zapošljavanje odlučuju se primarno nezaposleni s prebivalištem s područja kontinentalne Hrvatske, a Brodsko-posavska županija ubraja se u one županije s najvećim odljevom radne snage. Općenito, najveća mobilnost radne snage može se bilježiti na područjima koja bilježe najveće stope nezaposlenosti, a prosječna stopa nezaposlenosti od 25,5% u 2015. godini, čini Brodsko-posavsku županiju županijom s jednom od najviših stopa nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj.

U direktnoj povezanosti s visokom stopom nezaposlenosti u Brodsko-posavskoj županiji stoji i dugo godina postojeći trend odljeva stanovništva, uz paralelno manji broj doseljenog stanovništva. Ova tvrdnja potkrijepljena je podacima prikazanim u slijedećoj tablici:

Tablica 23: Prikaz migracija stanovništva BPŽ u razdoblju od 2010.– 2015.

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA				
	UKUPNO	u/iz drugog grada/općine iste županije	u/iz druge županije	u/iz inozemstva
2010.				
Doseljeni	1.950	1.133	632	185
Odseljeni	2.650	1.133	1.184	333
2011.				
Doseljeni	2.066	1.190	628	248
Odseljeni	2.755	1.190	1.240	325
2012.				
Doseljeni	1.927	1.072	629	226
Odseljeni	2.626	1.072	1.159	395
2013.				
Doseljeni	2.104	1.285	603	216
Odseljeni	3.393	1.285	1.413	695
2014.				
Doseljeni	2.176	1.284	680	212
Odseljeni	3.784	1.284	1.586	914
2015.				
Doseljeni	2.257	1.161	619	300
Odseljeni	4.511	1.161	1.602	1.571

Izvor: Državni zavod za statistiku

Gore spomenuti trend prostire se u cijelom promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine što je vidljivo iz priložene tablice. Slijedom navedenih statističkih podataka negativni saldo migracija u razdoblju od 2010. do 2015. godine iznosi 7.239, tj. 19.719 stanovnika napustilo je Brodsko-posavsku županiju dok se u istom razdoblju u Brodsko-posavsku županiju doselilo 12.480 stanovnika.

Do 2009. godine broj doseljenih iz inozemstva bio je znatno veći nego broj emigranata u inozemstvo. Od 2010. i vanjska migracija stanovništva pokazuje negativan saldo: u razdoblju od 2010. do 2015. godine iz Brodsko-posavske županije u inozemstvo emigriralo je 4.233 stanovnika, a u istom razdoblju se u Brodsko-posavsku županiju iz inozemstva doselilo tek 1.387 osoba. Posebno zabrinjavajući je nagli rast broja iseljenih u 2015. godini za 71% u odnosu na prethodnu godinu. Dakle, broj odseljenih

u inozemstvo premašuje broj doseljenih iz inozemstva za čak 1,6 puta. Ovaj fenomen zajednički je za sve županije Istočne Hrvatske.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2015. godini mlado stanovništvo između 20. i 34. godina života činilo je 26 % od ukupnog broja odseljenih u inozemstvo. Ovakvu vanjsko-migracijsku sliku mladog stanovništva Republike Hrvatske moguće je preslikati i na Brodsko-posavsku županiju.

Što se tiče razloga koji motiviraju stanovništvo Brodsko-posavske županije na preseljenje, ne postoje javno dostupni statistički podaci. Međutim, uzmemo li u obzir da je platežna moć stanovništva Istočne Slavonije slabija u odnosu na platežnu moć stanovništva ostatka Hrvatske, ali i visoku stopu nerazvijenosti moguće je zaključiti kako je primarni motiv nedostatak radnih mjesta.

Nužno je promotriti i dnevnu migraciju stanovništva Brodsko-posavske županije. Čak devet općina Brodsko-posavske županije bilježi udio dnevnih migranata u ukupnom broju zaposlenih veći od 30 %, a to su općine: Bebrina, Brodski Stupnik, Bukovlje, Donji Andrijevi, Garčin, Gornja Vrba, Klakar, Podcrkavlje i Sibinj. Udio dnevnih migranata u ukupnom broju zaposlenih prikazan je u sljedećoj tablici.

Tablica 24: Prikaz dnevnih migracija stanovništva u ukupnom broju zaposlenih prema urbanoj sredini Slavonski Brod

DNEVNE MIGRACIJE			
Općina	Udaljenost od urbane sredine (u km)	Ukupan broj migranata prema urbanoj sredini	Udio dnevnih migranata u ukupnom broju zaposlenih (u %)
Bebrina	19,08	418	44,3
Brodski Stupnik	18,51	359	45
Sibinj	10,85	1052	58,6
Podcrkavlje	9,64	370	57,6
Bukovlje	6,32	460	54
Gornja Vrba	4,87	366	57,1
Klakar	13,84	383	57,7
Garčin	16,8	570	48,1
Donji Andrijevi	26,11	299	31,0

Izvor: Državni zavod za statistiku

Slavonski Brod, kao urbano središte Brodsko-posavske županije, broji očekivano najveći broj zaposlenih te su industrija, privatna i javna poduzeća te javne ustanove i institucije koncentrirani upravo u Slavonskom Brodu, a što potvrđuje i podatak Državnog zavoda za statistiku da devet općina Brodsko-posavske županije bilježi udio dnevnih migranata u ukupnom broju zaposlenih viši od 30 %. Mnogi stanovnici ruralnog područja Brodsko-posavske županije spremni su svakodnevno migrirati prema urbanoj sredini i prijeći i više od 50 km radi posla.

Za potrebe promicanja mobilnosti radne snage u Osijeku je 2010. godine otvoren Migracijski informacijski centar (MIC) pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, a koji pokriva i područje Brodsko-posavske županije. Isti pruža informacije i savjetodavne usluge migrantima i potencijalnim migrantima u zemlje članice Europske unije, Švicarsku, SAD, Kanadu, Novi Zeland i Australiju, kao i strancima zainteresiranima za dolazak u Hrvatsku. Moguće je dobiti informacije o radnim i boravišnim dozvolama, zapošljavanju i životnim uvjetima, školovanju u inozemstvu, imigracijskim programima, pravima i zaštiti imigranata, te spajanju obitelji.

Profesionalna mobilnost

U razdoblju od 2011. do kraja rujna 2015. godine ukupno 1.168 nezaposlenih osoba s područja Brodsko-posavske županije bilo je uključeno u programe Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja, mjeru Obrazovanje nezaposlenih (HZZ PU SB). U 2015. godini Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Slavonski Brod proveo je osposobljavanje 42 nezaposlene osobe s ciljem povećanja njihove zapošljivosti te odabirom obrazovnih programa za zanimanja koja su tražena na lokalnom tržištu rada, tj. serviser osobnih računala (5), bravar (15), rukovatelj CNC glodalicama (10) i rukovatelj CNC tokarilicama (10). Dakle, glede profesionalne mobilnosti, evidentna je vrlo slaba uključenost u obrazovanje odraslih i razvijanje vještina tržišta rada odraslog stanovništva. No iz ovih podataka se ne može zaključiti manjak inicijative i angažmana nezaposlenih osoba da kroz programe prekvalifikacije i usavršavanja unaprijede svoju poziciju na tržištu, nego je broj polaznika uvelike limitiran dostupnim proračunom za poticanje profesionalne mobilnosti.

Iako ne postoje službeni podaci, prateći trendove u društvu i medijske natpise, vidljiva je značajna migracija iz Brodsko-posavske županije u razvijene europske zemlje, poput Njemačke, Švedske i Norveške, u kojima si iseljenici obećavaju zaposlenje za stalno uz visoku i sigurnu naknadu. Ovaj trend u društvu svoje negativne posljedice na gospodarski i demografski razvoj Brodsko-posavske županije pokazat će u budućnosti, jer iseljavaju se mladi, radno sposobni ljudi koji, u mnogim slučajevima, odvođe i svoje obitelji.

4.5 Plaće

Prosječna mjesečna neto plaća po radniku u Brodsko-posavskoj županiji zaostaje za prosjekom Republike Hrvatske u cijelom promatranom razdoblju. Prosječna mjesečna neto plaća po radniku u BPŽ u 2015. godini nominalno je manja za 0,2 % u odnosu na 2014. godinu, dok je prosječna mjesečna neto plaća po radniku u RH u 2015. godini veća za 2,9 % u odnosu na 2014. godinu.

Prosječna mjesečna neto plaća po radniku u BPŽ u 2015. godini nominalno je veća za 8,6 % u odnosu na 2011. godinu dok je prosječna mjesečna neto plaća po radniku u RH 2015. godine veća za 6,1 % u odnosu na 2011. godinu. Zaostatak prosječnih mjesečnih neto plaća u BPŽ povećao se u zadnje dvije godine u odnosu na prosjek RH i ta razlika je značajna.

Tablica 25: Pregled prosječnih mjesečnih neto plaća u BPŽ i Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2011. – 2015. godine

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Brodsko–posavska županija	4.032	4.221	4.338	4.388	4.378
Republika Hrvatska	4.729	4.769	4.778	4.878	5.019
Indeks (RH = 100)	85,3	88,5	90,8	90,0	87,2

Izvor: FINA, Zagreb

5 CIVILNO DRUŠTVO

Civilno društvo predstavlja skup građana koji se udružuju dobrovoljno radi zagovaranja svojih zajedničkih interesa. U svoje aktivnosti najčešće uključuju volontere. Podrazumijeva aktivno građanstvo koje želi i izaziva promjenu u svojoj lokalnoj zajednici i društvu.

Misija organizacija civilnoga društva jest ravnopravno sudjelovati u izgradnji demokratskog, otvorenog, uključivog, bogatog i socijalno pravednog, održivog te ekološki osviještenog društva, biti korektiv vlasti te veza između građana i javnog sektora.

Broj organizacija jedan je od važnijih pokazatelja razvoja civilnoga društva. Prema podacima službenih evidencija i registara u 2015. godini u Brodsko-posavskoj županiji registrirano je 1.651 udruga, od čega je njih 1.614 aktivno, 28 udruga u prestanku i 9 brisanih udruga. Grad Slavonski Brod broji ukupno 756 aktivnih, grad Nova Gradiška 184 aktivne udruge te općine na području županije 674 aktivnih udruga. Broj udruga svake se godine povećava.

Prostor građanskog organiziranja uređen je s nekoliko specifičnih zakonskih okvira kao što su Zakonom o udrugama, Zakonom o ustanovama, Zakonom o zakladama i fondacijama, Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija i sl.

Ured državne uprave u Brodsko-posavskoj županiji je tijelo državne uprave koje je osnovano u jedinici područne (regionalne) samouprave za obavljanje upravnih i drugih stručnih poslova i rješavanje u upravnim stvarima u I. stupnju. Ured neposredno provodi zakone i druge propise i osigurava njihovu provedbu, provodi upravni nadzor, prati stanje u svom djelokrugu, te središnjim tijelima državne uprave predlaže mjere za unapređenje stanja u pojedinim upravnim područjima. Ured ima četiri osnovne unutarnje ustrojstvene jedinice i Ispostavu u Novoj Gradiški. Osnovne ustrojstvene jedinice Ureda dostupne organizacijama civilnog društva su:

1. Služba za gospodarstvo i imovinsko-pravne poslove
2. Služba za društvene djelatnosti
3. Služba za opću upravu
4. Služba za zajedničke poslove.

Brodsko-posavska županija uočava izuzetnu važnost civilnog sektora te u okviru svojih proračunskih sredstava izdvaja određena sredstva za sufinanciranje njihova rada, odnosno programskih aktivnosti. Prema podacima Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb, iz proračuna Brodsko-posavske županije u 2015. godini za organizacije civilnog društva koje se bave braniteljima planirano je 160.000 kuna, dok je za ostale udruge izdvojeno 70.000 kuna. Na dan 31. 10. 2015. ostvarena je većina planiranih sredstava.

Prema podacima Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske, u 2014. godini ukupno je dodijeljeno 145.301,75 kn za programe i projekte organizacija civilnog društva iz proračuna Brodsko-posavske županije, dok je iznos dodijeljenih sredstava u prethodnoj 2013. godini iznosio 4.376.131,22 kn.

Iz istog izvora je vidljivo da je u 2014. godini za programe i projekte organizacija civilnog društva kroz financijska bespovratna sredstva iz proračuna Grada Nova Gradiška ukupno dodijeljeno 5.294.336,31 kn (1,14 % u odnosu na ukupan iznos dodijeljenih bespovratnih sredstava na razini RH) od čega odlukom gradonačelnika udio je manji od 0,1%, te iz proračuna Grada Slavenskog Broda 4.182.690,92

kn (udio od 0,90 % u odnosu na ukupan iznos na razini RH) od čega odlukom gradonačelnika 3,33 % odnosno 139.343,56 kn.

Tablica 26: Broj organizacija civilnog društva prema području djelovanja za grad Nova Gradiška na dan 31. 10. 2015.

Branitelji i stradalnici	1
Duhovnost	1
Ekološka	2
Etnička	1
Gospodarska	11
Hobistička	3
Humanitarna	9
Informacijska	1
Kultura i umjetnost	2
Kulturna	16
Nacionalna	1
Okupljanja i zaštita djece, mladeži i obitelji	4
Ostale djelatnosti	8
Socijalna	12
Šport	66
Tehnička	20
Udruge domovinskog rata	13
Zaštita prava	3
Zdravstvena	9

Izvor: Ministarstvo uprave, Registar udruga

Tablica 27: Broj organizacija civilnog društva prema području djelovanja za grad Slavonski Brod na dan 28. 12. 2015.

Branitelji i stradalnici	0
Demokratska politička kultura	1
Duhovnost	0
Gospodarstvo	5
Hobistička djelatnost	1
Kultura i umjetnost	3
Ljudska prava	4
Međunarodna suradnja	2
Nomenklatura sportova	1
Obrazovanje, znanost i istraživanje	1
Održivi razvoj	0
Ostala područja djelovanja	2
Socijalna djelatnost	2

Sport	6
Tehnička kultura	1
Zaštita i spašavanje	0
Zaštita okoliša i prirode	0
Zaštita zdravlja	2

Izvor: Ministarstvo uprave, Registar udruga

Tablica 28: Ukupan broj udruga po općinama na dan 31. 12. 2015.

BEBRINA	41
BRODSKI STUPNIK	24
BUKOVLJE	21
CERNIK	15
DAVOR	18
DONJI ANDRIJEVCI	33
DRAGALIĆ	11
GARČIN	46
GORNJA VRBA	14
GORNJI BOGIČEVCI	13
GUNDINCI	14
KLAKAR	21
NOVA KAPELA	48
OKUČANI	19
OPRISAVCI	22
ORIOVAC	61
PODCRKAVLJE	15
REŠETARI	23
SIBINJ	40
SIKIREVCI	19
SLAVONSKI ŠAMAC	19
STARA GRADIŠKA	16
STARO PETROVO SELO	40
VELIKA KOPANICA	31
VRBJE	21
VRPOLJE	37

Izvor: Ministarstvo uprave, Registar udruga

Tablica 29: Broj organizacija civilnog društva u BPŽ prema području djelovanja

PODRUČJE DJELOVANJA	BROJ UDRUGA
BRANITELJI I STRADALNICI	9
DEMOKRATSKA I POLITIČKA KULTURA	9
DUHOVNOST	5
GOSPODARSTVO	41
HOBISTIČKA DJELATNOST	6
KULTURA I UMJETNOST	60
LJUDSKA PRAVA	21
MEĐUNARODNA SURADNJA	3

NOMENKLATURA SPORTOVA	132
OBRAZOVANJE, ZNANOST I ISTRAŽIVANJE	16
ODRŽIVI RAZVOJ	4
OSTALA PODRUČJA DJELOVANJA	6
SOCIJALNA DJELATNOST	18
SPORT	40
TEHNIČKA KULTURA	15
ZAŠTITA I SPAŠAVANJE	22
ZAŠTITA OKOLIŠA I PRIRODE	10
ZAŠTITA ZDRAVLJA	12

Izvor: Ministarstvo uprave, Registar udruga

Podaci o broju udruga u Brodsko-posavskoj županiji preuzeti su iz Registra udruga koji se vodi pri Ministarstvu uprave, prilikom prikupljanja podataka uočen je nejednak broj udruga razvrstan po djelatnostima od ukupnog broja, pri čemu je broj udruga po djelatnostima manji. Temeljem službenih informacija Ureda državne uprave u Brodsko-posavskoj županiji, može se zaključiti kako uvođenjem nove klasifikacije djelatnosti udruga, sve udruge koje nisu prilagodile statute ili promjene još nisu evidentirane ne mogu se pretraživati putem Registra. Stručne službe Ureda još ne raspolažu točnim podacima o broju udruga koje će nakon upisa svih OCD-a koje su ispunile zakonske obveze ostati upisane u Registar.

Snaga civilnog sektora najbolje se može ustanoviti na temelju brojnosti udruga građana i drugih civilnih organizacija i inicijativa, vidljivosti njihovih aktivnosti te broju građana koji se bave volonterskim radom.

Udruge se susreću s brojnim problemima kao što su: niska razina razumijevanja uloge organizacije civilnog društva u pružanju javnih usluga; nedovoljni i slabi kapaciteti organizacije civilnog društva te nedostatna financijska snaga organizacije civilnog društva na čijem rješavanju treba poraditi u budućnosti.

6 EVALUACIJA STRATEGIJE RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE 2011. – 2015.

6.1 Uvod

Evaluacija provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala Brodsko-posavske županije 2011. – 2015. sastavni je dio projekta „Suradnja za uspjeh 2“, kojeg u okviru Lokalnih inicijativa za poticanje zapošljavanja provodi Centar za tehnološki razvoj – Razvojna agencija Brodsko-posavske županije d. o. o. u partnerstvu s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, Područni ured Slavonski Brod i Brodsko-posavskom županijom, Upravni odjel za razvoj i Europske integracije.

Strategija razvoja ljudskih potencijala Brodsko-posavske županije 2011. – 2013. (dalje Strategija) usvojena je u svibnju 2011. godine, a 9. prosinca 2014. godine odlukom Skupštine Lokalnog partnerstva za zapošljavanje Brodsko-posavske županije njezino važenje produljeno je na 2014. godinu. Obzirom da je u okviru projekta „Suradnja za uspjeh“, koji se provodio u periodu od 3. rujna 2013. do 2. rujna 2014. provedena evaluacija Strategije za razdoblje od 1. 1. 2011. do 31. 12. 2013., ovom evaluacijom željeli smo utvrditi koje aktivnosti je provela pojedina institucija odnosno poslovni subjekt tijekom 2014. godine, te u prvoj polovini 2015. godine (zaključno sa 30. 6. 2015.).

Cilj procesa evaluacije, odnosno revizije Strategije je provesti ocjenjivanje i vrednovanje neposrednih rezultata aktivnosti, ishoda i utjecaja Strategije na situaciju na lokalnom tržištu rada, pa i šire.

Analiza pokazuje da je i dalje značajan problem za praćenje i vrednovanje Strategije, kao i za ocjenu stanja razvoja ljudskih potencijala u Brodsko-posavskoj županiji, a koja je potrebna pri izradi strateških dokumenata, nedovoljnost izvora podataka i informacija. Stoga su svi članovi Lokalnog partnerstva za zapošljavanje obvezni sudjelovati u procesu planiranja i provedbe politike razvoja ljudskih potencijala, te doprinositi stvaranju, razvoju, programiranju i praćenju dokumenata koji su relevantni za Strategiju.

Možemo zaključiti kako su vizija, ciljevi i prioriteti ostvareni tek manjim dijelom, dok je pak došlo do povećanja svijesti o važnosti razvoja ljudskih potencijala, što se očituje kroz provođenje većeg broja projekata i različitih drugih aktivnosti s ovog područja.

Nadamo se da će lokalni dionici prepoznati važnost izrade i postojanja ovog važnog strateškog dokumenta, obzirom da je kratkoročna usmjerenost na aktualne društvene probleme i njihovo rješavanje dala nepotpuna i za kratko vrijeme neodgovarajuća rješenja. Lokalna partnerstva postala su ključni pokretači razvoja lokalne zajednice u području zapošljavanja u posljednjih nekoliko godina. Partnerski pristup na županijskoj/regionalnoj razini prihvaćen je u okviru nekoliko programa, a i proces pristupanja Hrvatske Europskoj uniji uključuje nužnost partnerskog pristupa za lakši pristup europskim fondovima.

Budućnost upravljanja europskim strukturnim fondovima, pogotovo Europskim socijalnim fondom zahtijeva regionalni pristup u razvoju ljudskih resursa, kao i strateško planiranje koje mora uključivati sve relevantne dionike na regionalnom tržištu rada.

6.2 Metodologija

Metodologijom se utvrđuje jedinstveni pristup, određuje način izrade i provedbe strategije razvoja ljudskih potencijala. Prilikom evaluacije nastojalo se obuhvatiti sve članove Lokalnog partnerstva za zapošljavanje Brodsko-posavske županije (dalje LPZ) pa i one institucije i poslovne subjekte koji to nisu, ali raspoložu podacima koji su relevantni za određeno područje.

Evaluacija provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala Brodsko-posavske županije promatra period od 1. siječnja 2014. do 30. lipnja 2015. godine.

Sam proces evaluacije sastojao se u tome da je članovima LPZ Brodsko-posavske županije upućen dopis elektroničkom poštom za prikupljanje podataka o provedbi Strategije, tj. podaci o provedenim aktivnostima u okviru pojedine mjere odnosno prioriteta obzirom na definirane indikatore u samoj Strategiji, kao i podaci o projektima koje je određena institucija ili poslovni subjekt provodio u zadanom razdoblju.

Prilikom evaluacije željelo se upoznati članove LPZ-a s problematikom, te ukazati na možebitne pogreške prilikom definiranja prioriteta, mjera i indikatora.

Međutim, unatoč relativno dobrom odazivu subjekata vrlo je teško donositi ocjenu o učinkovitosti provedbe pojedinih mjera Strategije kao i procjenu učinkovitosti postizanja ciljeva Strategije i utjecaju na ciljanu skupinu.

6.3 Rezultati analize

Prilikom edukacije o strateškom i operativnom planiranju u razvoju ljudskih potencijala u sklopu provedbe projekta Suradnja za uspjeh 2, radne skupine su identificirale probleme i izazove s kojima se susreće Lokalno partnerstvo za zapošljavanje. Zaključci su sljedeći:

DOBRO/POSTIGNUTO

- Kroz LPZ i rad na Strategiji umrežili su se različiti dionici s područja Brodsko-posavske županije koji su razvili partnerske odnose
- Strategija je dala strateški okvir na temelju kojeg su se neki projekti i aktivnosti osmišljavali
- Provedeni su određeni projekti u partnerstvu koji su temeljeni na mjerama i prioritetima identificiranim u Strategiji
- Izgrađeni su kapaciteti dijela članova Partnerstva o strateškom planiranju (SWOT analiza, definiranje pokazatelja, prioriteta, mjera), o nacionalnom i EU okviru za razvoj ljudskih potencijala (EU strategija 2020., OP razvoj ljudskih potencijala, i sl.)

LOŠE/NEPOSTIGNUTO

- ❖ Iako je napravljena mreža različitih dionika, nisu svi dionici uključeni u rad Partnerstva
- ❖ Posebno nedostaje uključivanje poslodavaca u većoj mjeri u rad LPZ-a i u provedbi strategije. Poslodavci nisu prepoznali svoj interes u Strategiji i nisu informirani kako mogu koristiti strateški dokument za svoj razvoj.

- ❖ Nedostaju podaci o potrebama gospodarstva/poslodavaca na temelju kojih bi se dio mjera/aktivnosti trebao osmišljavati (neadekvatne metode analiziranja potreba poslodavaca)
- ❖ LPZ nema kontinuitet u svom radu zbog toga što nema stalno zaposlenu osobu koja će voditi rad
- ❖ Ne postoji plan rada LPZ-a, nema internih procedura i odgovornosti za provođenje određenih zadataka
- ❖ Nemogućnost kvalitetnog praćenja provedbe strategije zbog loše planiranih indikatora, nedostatnih informacija i koordinacije svih dionika u Brodsko-posavskoj županiji koji rade na razvoju ljudskih potencijala.

6.4 Strategija razvoja ljudskih potencijala Brodsko-posavske županije i Lokalno partnerstvo za zapošljavanje Brodsko-posavske županije

Brodsko-posavska županija osnovala je Lokalno partnerstvo za zapošljavanje na konstituirajućoj sjednici, 2. prosinca 2010. godine.

Strategija razvoja ljudskih potencijala Brodsko-posavske županije nastala je u suradnji sa lokalnim dionicima s područja Brodsko-posavske županije koji su definirali **viziju** razvoja:

„Visoka kvaliteta radne snage usklađena s potrebama gospodarstva predstavlja osnovu za intenzivni i održivi razvoj Brodsko-posavske županije, te će doprinijeti rastu kvalitete rada i života uz promicanje socijalne i profesionalne integracije socijalno osjetljivih skupina.“

Strategijom su definirane prioritetne osi i mjere, aktivnosti, sudionici, ciljane skupine i rezultati. Uloga i rad LPZ-a Brodsko-posavske županije definirani su Sporazumom o partnerstvu i Poslovníkom o radu pa je tako u Poslovníku o radu Lokalnog partnerstva za zapošljavanje navedeno: „Svrha partnerstva je izgradnja lokalnog socijalnog kapitala za budući razvoj Županije uključujući stvaranje pretpostavki za prijavu projekata.“ (Čl. 5.) te „Lokalno partnerstvo za zapošljavanje je sredstvo kojim se osigurava sudjelovanje dionika u procesu planiranja, provedbe i zagovaranja politike razvoja ljudskih potencijala doprinoseći stvaranju, razvoju, programiranju i praćenju dokumenata s navedenog područja na razini programa i projekata Brodsko-posavske županije.“ (Čl. 6.).

Tijekom provedbe radionice o razvoju politika i procedura za LPZ Brodsko-posavske županije od strane predstavnika LPZ-a identificirani su sljedeći problemi:

1. Nekontinuirani rad LPZ-a:

- Nepostojanje stalnog ureda i zaposlene osobe za rad u LPZ-u i nedostatak sredstava za financiranje rada LPZ-a
- Nedostatak vremena članova LPZ-a za rad u LPZ-u

2. Nejasna misija i uloga LPZ-a:

- Nejasna svrha LPZ-a
- Sastanci LPZ-a bez jasnog cilja
- Nejasne uloge članova LPZ-a što vodi do osipanja i neaktivnosti članstva
- Stalna rotacija članova LPZ-a na radnim sastancima

- Poslodavci ne prepoznaju interes u radu LPZ-a i ne sudjeluju u istom
- Nepostojanje programa rada LPZ-a

3. Nепреpoznatljivost LPZ-a u javnosti:

- Šira javnost nije informirana o radu LPZ-a
- Ne postoje nikakve značajne promotivne aktivnosti
- Ne postoji diseminacija informacija o radu LPZ-a unutar institucija članova
- Nepostojanje konkretnih rezultata koji bi se promovirali

4. Nerazvijena svijest i kapaciteti dionika o važnosti Strategije:

- Odluke, mjere i prioriteti koji se donose ne implementiraju se u svakodnevnom radu institucija koje su članovi LPZ-a
- Nerazumijevanje važnosti LPZ-a od strane lokalnih vlasti u Brodsko-posavskoj županiji
- Nerazumijevanje dijela dionika o važnosti ulaganja u razvoj ljudskih potencijala

Strategija razvoja ljudskih potencijala Brodsko-posavske županije imala je 4 prioritetne osi:

- **Prioritetna os 1: Potpora pristupu održivom zapošljavanju i prilagodljivosti radne snage**

Opći cilj ove prioritetne osi je privući i zadržati više zaposlenih povećanjem ulaganja u ljudski kapital, pojačanjem i promicanjem prilagodljivosti poduzeća i radnika.

Mjera 1.1. Promicanje aktivnih mjera na tržištu rada kroz nacionalne i lokalne inicijative

Opis mjere: Ovom mjerom nastojat će se privući i zadržati više zaposlenih povećanjem ulaganja u ljudske resurse, povećanjem prilagodljivosti radne snage općenito s naglaskom na posebne skupine nezaposlenih osoba.

Mjera 1.2. Podržavanje razvoja poduzetništva i poboljšanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva i obrta

Mjera 1.3. Jačanje sustava cjeloživotnog i profesionalnog usmjeravanje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i drugih mehanizama potpore tržištu rada

Mjera 1.4. Jačanje zaštite zdravlja i sigurnosti na radu

- **Prioritetna os 2: Pojačanje socijalne uključenosti skupina u nepovoljnom položaju i osoba s posebnim potrebama**

Opći cilj je promicati socijalnu i profesionalnu integraciju skupina u nepovoljnom položaju i osoba s posebnim potrebama. Pod skupinama u nepovoljnom položaju smatramo, osim dugotrajno nezaposlenih i osobe s invaliditetom, branitelje, nacionalne manjine (Romi i dr.), nezaposleni starije dobne skupine, socijalno ugrožene, mlade koji žive u socijalno nepovoljnim uvjetima i dr.

Mjera 2.1. Pružanje potpore pri obrazovanju skupina s posebnim potrebama

Mjera 2.2 Pružanje potpore pristupu zapošljavanju za skupine u nepovoljnom položaju

Mjera 2.3. Pružanje potpore razvoju socijalnih usluga i sposobnosti pružatelja tih usluga u borbi protiv isključenosti i siromaštva (uključujući i poboljšanje mogućnosti zapošljavanja).

Prioritetna os 3: Poboljšanje ljudskog kapitala u obrazovanju i u istraživanju i razvoju

Opći cilj: Pružiti potporu razvoju reformi u sustavima obrazovanja i osposobljavanja radi poboljšanja kvalitete obrazovnog sustava i njegovog usklađivanja s EU standardima.

Mjera 3.1. Jačanje sustava obrazovanja

Mjera 3.2. Daljnji razvoj Hrvatskog kvalifikacijskog okvira radi potpore konceptu cjeloživotnog učenja

Mjera 3.3. Razvoj ljudskog potencijala u istraživanju i inovativnosti i potpora umrežavanju, suradnji i internacionalizaciji aktivnosti između sveučilišta, ustanova i poduzeća

- **Prioritetna os 4: Jačanje uloge civilnoga društva za bolje upravljanje**

Opći ciljevi:

- Poboljšanje kvalitete socijalnog dijaloga
- Podizanje kapaciteta i jačanje uloge organizacija civilnog društva
- Izgradnja kapaciteta OCD-a i partnerstva na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini

Mjera 4.1. Poboljšanje kvalitete socijalnog dijaloga

Mjera 4.2. Jačanje uloge organizacija civilnog društva za socio-ekonomski rast i demokratski razvoj

Strategija razvoja ljudskih potencijala Brodsko-posavske županije slijedila je strateške razvojne ciljeve Županijske razvojne strategije Brodsko-posavske županije (2011. – 2013.), koji se odnose na prioritete i mjere u okviru **Strateškog cilja 1:** Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti i kvalitete radnih mjesta, **Strateškog cilja 3:** Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva i **Strateškog cilja 4:** Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina.

6.5 Učinkovitost provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala BPŽ

Pri ocjeni učinkovitosti treba uzeti u obzir činjenicu da se radi o partnerstvu različitih institucija, poslovnih subjekata, odnosno dionika koji djeluju na području Brodsko-posavske županije. Nadalje, provedbena i organizacijska struktura poprilično je nejasna što otežava učinkovito funkcioniranje samog LPZ-a.

Temeljem analize usporedne tablice provedenih i planiranih aktivnosti prema mjerama, zaključci su sljedeći:

- postoje mjere po kojima nije prijavljena ni jedna provedena aktivnost
- realizacija mjera u odnosu na planirane je izrazito niska
- pojedine mjere ne odnose se, odnosno nisu primjenjive za praćenje kod pojedinih institucija

Zbog svega navedenog, možda je ključan doprinos evaluacije Strategije upravo u prepoznavanju primjera koji su dali pozitivne odnosno negativne rezultate, te o kojima postoji određena evidencija odnosno ustrojeni sustav praćenja.

6.6 Primjeri dobre prakse kroz stečena iskustva

1. IPA IV – Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici – faza 2, „Sveobuhvatna briga za obitelji sa ovisnim članom – zajednica za obitelj“, 25. 09. 2013. – 24. 03. 2015.

Vrijednost: 195.109,36 €

NOSITELJ: Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom, Slavonski Brod

Opći cilj projekta je doprinijeti jačanju socijalne uključenosti i prevenciji institucionalizacije socijalno ugroženih skupina kroz unaprjeđenje postojećeg sustava socijalnih usluga u zajednici namijenjenih osobama s mentalnom retardacijom i njihovim obiteljima.

2. IPA IV – Poboljšanje pristupa tržištu rada ugroženih skupina, „Nove vještine za nove poslovne prilike“, 02. 07. 2013. – 01. 01. 2015.

Vrijednost: 193.251,65 €

NOSITELJ: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje

Opći cilj je doprinijeti smanjenju nezaposlenosti ugroženih skupina u Brodsko-posavskoj županiji i Panonskoj regiji, povećavajući njihove kapacitete za održivo zapošljavanje.

3. IPA IV – Lokalne inicijative za poticanje zapošljavanja, „e4 corner@mefsb: entrepreneurship in engineering education initiative – key to better employability“, 03. 12. 2013. – 02. 03. 2015.

Vrijednost: 214.754,92 €

NOSITELJ: Strojarski fakultet u Slavonskom Brodu

Opći cilj je doprinijeti održivoj zapošljivosti povećanjem broja zaposlenih inženjera strojarstva kroz (samo)zapošljavanje u Brodsko-posavskoj županiji. Specifični cilj je poticati zapošljivost jačanjem poduzetničkih kompetencija nezaposlenih inženjera strojarstva i studenata strojarstva kroz provedbu inovativnih inicijativa za promicanje (samo)zapošljavanja u Brodsko-posavskoj županiji.

4. IPA IV – Lokalne inicijative za poticanje zapošljavanja, „Suradnja za uspjeh“, 03. 09. 2013. – 02.09.2014.

Vrijednost: 34.308,48 €

NOSITELJ: CTR – Razvojna agencija Brodsko-posavske županije d. o. o.

Opći cilj projekta je osnažiti dionike lokalnog tržišta rada za proaktivno sudjelovanje u stvaranju prilagođenih inovativnih projekata na lokalnom tržištu rada, razvijenih u skladu sa specifičnim potrebama lokalnog gospodarstva.

5. INFO 2012, „U srcu Europe“, 26. 06. 2013. – 25. 06. 2014.

Vrijednost: 112.148,39 €

NOSITELJ: Europski dom Slavonski Brod

Opći cilj projekta je informirati javnost (dugoročno nezaposlene, mlade, udruge, jedinice lokalne uprave i samouprave, općenito građane) o EU fondovima, posebice o Europskom socijalnom fondu, obilježiti Europsku godinu građanstva.

6. IPA IV – Poboljšanje pristupa tržištu rada ugroženih skupina, „Ljekoviti vrt“, 23. 07. 2013. – 22.01.2015.

Vrijednost: 153.375,92 €

NOSITELJ: Poduzetnički centar Pakrac d. o. o.

Opći cilj je povećanje stupnja samozapošljavanja dugoročno nezaposlenih i etničkih manjina u Požeško-slavonskoj i Brodsko-posavskoj županiji potičući uzgoj i preradu ljekovitog bilja.

7. IPA IV – Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici (Faza II.), „Dječji centar“, 12. 04. 2014. – 11.08.2015.

Vrijednost: 103.655,86 €

NOSITELJ: Dom za djecu Slavonski Brod

Opći cilj projekta je smanjenje broja djece na stalnoj skrbi u Domu kroz deinstitucionalizaciju sustava i bolju suradnju nadležnih institucija, dok je specifični cilj poboljšati skrb za djecu koja dolaze iz obitelji izloženih riziku od segregacije implementacijom novih i razvojem sadašnjih usluga.

8. IPA IV, Daljnji razvoj Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, „ME4CataLOgue (Katalog strojarstva) – Hrvatski katalog znanja, vještina i kompetencija za studije strojarstva (preddiplomski, diplomski i doktorski studij) temeljen na ishodima učenja“, 19. 8. 2013. – 18. 8. 2015.

Vrijednost: 421.276,78 €

NOSITELJ: Strojarski fakultet u Slavonskom Brodu

Cilj projekta je osigurati kontinuirano poboljšavanje visokoobrazovnog sustava u sektoru strojarstva u Republici Hrvatskoj vezanog uz prenosivost i priznavanje kompetencija i kvalifikacija u skladu s potrebama tržišta rada na nacionalnoj, a također i na EU razini. Najvažniji ishod ovog projekta bit će katalog kvalifikacija u polju strojarstva u Hrvatskoj, a jedan od ciljeva je kroz trajanje projekta educirati studente, nastavno osoblje i širu javnost o prednostima primjene HKO.

9. IPA IV, Jačanje kapaciteta ustanova za obrazovanje odraslih, „Svako učenje se računa!“, 19. 10. 2013. – 18. 10. 2014.

Vrijednost: 190.117,92 €

NOSITELJ: Strojarski fakultet u Slavonskom Brodu

Opći cilj projekta je povećanje konkurentnosti na tržištu rada/produktivnosti na trenutnom radnom mjestu nezaposlenih/zaposlenih odraslih polaznika kroz jačanje kapaciteta sektora obrazovanja odraslih u Brodsko-posavskoj županiji.

10. IPA IV, Lokalne inicijative za poticanje zapošljavanja, „Malo poduzetništvo – velike mogućnosti“, 22. 11. 2013. – 21. 11. 2014.

Vrijednost: 112.069,26 €

NOSITELJ: Brodsko-posavska županija

Cilj projekta je doprinijeti povećanju zaposlenosti u poduzetništvu u Brodsko-posavskoj županiji kroz osnaživanje kapaciteta ključnih dionika u poduzetništvu u BPŽ edukacijama o samozapošljavanju te unaprjeđenjem poduzetničkih znanja i vještina, kao i jačanjem kapaciteta donositelja odluka u području poslovnog razvoja.

11. IPA IV, Lokalne inicijative za poticanje zapošljavanja – faza 2, „Snaga mladih – snaga sutrašnjice“, 09. 01. 2015. – 08. 07. 2016.

Vrijednost: 148.652,28 €

NOSITELJ: Ekonomsko-birotehnička škola Slavonski Brod

Doprinijeti ostvarivanju ciljeva iz Strategije ljudskih potencijala Brodsko-posavske županije (SRLJP BPŽ) kroz povećanje zapošljivosti mladih u BPŽ i njihove konkurentnosti na tržištu rada.

12. IPA IV, Lokalne inicijative za poticanje zapošljavanja – faza 2, „Eco Horty Lab II“, 06. 01. 2015. – 05. 07. 2016.

Vrijednost: 192.404,24 €

NOSITELJ: Srednja škola M. A Reljkovića Slavonski Brod

Opći cilj je doprinijeti socijalnoj uključenosti osoba s invaliditetom i podići njihovo samopouzdanje i samopoštovanje povećavajući razinu njihove zapošljivosti i samozapošljivosti te njihove integracije na tržište rada kroz edukacije u skladu s potrebama tržišta rada.

13. IPA IV, Lokalne inicijative za poticanje zapošljavanja – faza 2, „Suradnja za uspjeh 2“, 20. 02. 2015. – 19. 02. 2016.

Vrijednost: 35.519,72 €

NOSITELJ: Centar za tehnološki razvoj – Razvojna agencija Brodsko-posavske županije d. o. o.

Opći cilj projekta je poboljšanje mogućnosti za partnerski pristup na lokalnom tržištu rada uspostavom specifičnih lokalnih razvojnih inicijativa za zapošljavanje, dok je specifični cilj unaprijediti učinkovitu funkcionalnost LPZ-a jačanjem i nadogradnjom svojih operativnih kapaciteta i sposobnosti donošenje odluka.

14. IPA IV – Lokalne inicijative za poticanje zapošljavanja – faza 2, „Program aktivnog razvoja cjeloživotne zapošljivosti“, 10. 2. 2015. – 09. 06. 2016.

Vrijednost: 138.459,33 €

NOSITELJ: Brodsko-posavska županija

Projekt je namijenjen povećanju zapošljivosti definiranih ciljanih skupina (nezaposlenih mladih, nezaposlenih žena sa završenim osnovnim i srednjim obrazovanjem, volontera, udruga te studenata) putem prilagođenih usluga i mjera, kao i predstavljanju inovativnog pristupa i diseminaciji postignutih primjera dobre prakse.

15. IPA IV – Lokalne inicijative za poticanje zapošljavanja - faza 2, „Zajedno danas za sutrašnje zapošljavanje“, 10. 02. 2015. – 09. 06. 2016.

Vrijednost: 71.701,09 €

NOSITELJ: Brodsko-posavska županija

Opći cilj projekta je doprinijeti boljem zapošljavanju u Brodsko-posavskoj županiji kroz provedbu aktivnosti „JOB CLUB-ova“, dok je specifični cilj poboljšati konkurentnost među nezaposlenima na tržištu rada Brodsko-posavske županije kroz provedbu aktivnosti JOB CLUB-a.

16. ESF – Operativni program za razvoj ljudskih potencijala 2007. – 2013. – Jačanje sposobnosti organizacija civilnoga društva za pružanje socijalnih usluga, „Mreža socijalnog volontiranja Brodsko-posavske županije“, 29. 12. 2014. – 28. 02. 2016.

Vrijednost: 600.703,45 kn

NOSITELJ: Ustanova Zlatni cekin – poliklinika za rehabilitaciju djece

Projekt ima za cilj unaprijediti opseg i kvalitetu socijalnih usluga koje pružaju organizacije civilnog društva na području Brodsko-posavske županije kroz promociju volontiranja i razvoj volonterskih kapaciteta.

17. ESF OP Učinkoviti ljudski potencijali – „Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama“ – „Helping“ – projekt pružanja pomoći u nastavi učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnim školama u Slavanskom Brodu, 21. 08. 2015. – 20. 08. 2016.

Vrijednost: 1.199.021,67 kn

NOSITELJ: Grad Slavonski Brod

Cilj projekta je pospješiti integraciju osoba u nepovoljnom položaju u redoviti obrazovni sustav.

18. ESF – Operativni program za razvoj ljudskih potencijala, Jačanje kapaciteta ustanova za obrazovanje odraslih, „Aroma samozapošljavanja“, 19. 10. 2013. – 18. 10. 2014.

Vrijednost: 152.745,62 €

NOSITELJ: Pučko otvoreno učilište LIBAR, Slavonski Brod

Opći cilj projekta je jačanje kapaciteta obrazovnih ustanova kroz razvoj učinkovitog obrazovnog i edukacijskog sustava namijenjenog poboljšanju uvjeta za samozapošljavanje polaznika.

19. Erasmus+, program Europske Unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport, „Learning for educating“, 31. 12. 2014. – 30. 12. 2015.

Vrijednost: 6.000,00 €

NOSITELJ: Pučko otvoreno učilište LIBAR, Slavonski Brod

Projekt „Learning for educating“ omogućava osposobljavanje osoblja i profesora s ciljem prenošenja novih znanja i vještina na POU Libar i lokalnu zajednicu. Sudionici na projektu steći će specifična znanja o poduzetničkim vještinama i kompetencijama, te specifična znanja o nastavnom procesu, koji će konačno modernizirati kurikulum.

20. ESF – OP Razvoj ljudskih potencijala, Modernizacija školskih kurikuluma u strukovnim školama u skladu s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom i potrebama tržišta rada – faza II, „Robo Challenge“, 29. 04. 2015. – 28. 04. 2016.

Vrijednost: 2.484.037,76 kn

NOSITELJ: Tehnička škola Slavonski Brod

Projekt ima za cilj uvođenjem inovacijskih procesa, metoda i sadržaja doprinijeti osuvremenjivanju strukovnog tehničkog obrazovanja u BPŽ s ciljem povećanja zapošljivosti učenika tehničkih škola i povećanja prohodnosti u visoko obrazovanje.

21. Program: Erasmus+, Learning platform „Young people Entrepreneurial skill development possibilities“, 1. 9. 2015. – 1. 7. 2018.

Vrijednost: 173.280,00 kn

NOSITELJ: Srednja škola Matije Antuna Reljkovića Slavonski Brod

Cilj projekta je oformiti alat za učenje o poduzetništvu i vještinama potrebnim za učeničko samoostvarivanje, poticati izvanučioničnu nastavu, razvijati informatičke vještine, jezične kompetencije i jačati vezu između školskog sustava i stvarnog života surađujući s brojnim poduzetnicima te lokalnom i državnom vlašću.

22. Europski socijalni fond, Razvoj ljudskih potencijala 2007. – 2013., Jačanje sposobnosti organizacija civilnog društva za pružanje socijalnih usluga „Pokreni sebe u svojoj lokalnoj zajednici“, 29. 12. 2014. - 28. 12. 2015.

Vrijednost: 533.290,00 kn

NOSITELJ: Bebrinska udruga mladih

Cilj projekta je doprinijeti većoj učinkovitosti i sposobnosti OCD-a s područja LAG-a Posavina u interakciji socijalnih usluga i povećanju zapošljivosti i socijalne uključenosti mladih nezaposlenih osoba u lokalnoj zajednici.

23. Europski socijalni fond, Razvoj ljudskih potencijala 2007 – 2013., Mikroprojekti podrške inovativnim aktivnostima malih organizacija civilnog društva za lokalni razvoj, „Lokalni info centar za mlade Bebrina“, 29. 12. 2014. – 28. 12. 2015.

Vrijednost: 199.999,92 kn

NOSITELJ: Bebrinska udruga mladih

Opći cilj projekta je doprinijeti povećanju kvalitete življenja mladih u Brodsko-posavskoj županiji kroz stvaranje prepoznatljivog djelovanja OCD-a i lokalnih dionika u društvu.

6.7 Analiza provedbe mjera iz Strategije razvoja ljudskih potencijala BPŽ

Izvešće o provedbi mjera definiranih Strategijom dostavilo je 31 poslovni subjekt (od ukupno 38 pozvanih). Poziv na dostavu podataka o provedbi aktivnosti i projekata koji se naslanjaju na mjere iz Strategije razvoja ljudskih potencijala poslan je i na neke subjekte koji formalno nisu članovi LPZ-a, ali provode aktivnosti iz domene razvoja ljudskih potencijala.

Članovi Lokalnog partnerstva za zapošljavanje prema osmišljenom Upitniku dostavili su podatke. Dobiveni odgovori unutar određenih prioriteta i mjera nisu istoznačni te zbog toga nisu međusobno zbrajani. Dio pozvanih nije dostavio odgovore na upit.

Prilikom prikupljanja podataka neki članovi su izrazili nejasnoću u odnosu na postavljene upite budući da nemaju prikladan unutarnji sustav prikupljanja, mjerenja i/ili evidencije traženih podataka.

Nije moguće precizno ocijeniti uspješnost provedenih aktivnosti u svrhu ostvarenja predviđenih pokazatelja prema određenoj mjeri ili prioritetu, budući da u obzir treba uzeti određena ograničenja zbog nepotpunih i međusobno neusporedivih podataka.

6.8 Održivost nastalih promjena

Obzirom da je jedan od najvećih problema u provođenju evaluacije Strategije relativno nizak odaziv poslovnih subjekata koji su pozvani da dostave odgovore, i obzirom da pojedini indikatori nisu bili adekvatno postavljeni potrebno je uspostaviti mehanizam praćenja provedbe Strategije putem kojega će sve relevantne institucije i poslovni subjekti na godišnjoj razini dostavljati izvješća Lokalom partnerstvu za zapošljavanje.

U tijeku je izrada Strategije razvoja ljudskih potencijala koja bi trebala važiti do 2020., u kojoj će biti definirani prioriteti, mjere i indikatori u skladu s Operativnim programom Učinkoviti ljudski potencijali, a također koji trebaju biti usuglašeni s aktivnostima koje relevantne institucije i poslovni subjekti provode na lokalnom tržištu rada. S tim u skladu u okviru projekta „Suradnja za uspjeh 2“ formirane su tri radne skupine: obrazovanje, zapošljavanje i socijalno uključivanje koje će imati zadatak definirati prioritete, mjere, ciljeve, ciljane skupine, rezultate i indikatore. Pri tome je bitno voditi računa o održivosti i to institucionalnoj, financijskoj i održivosti na razini politika što posredno dovodi do pitanja rješavanja formalno-pravne pozicije samog Lokalnog partnerstva za zapošljavanje.

6.9 Preporuke

Temeljem uvida u Strategiju razvoja ljudskih potencijala Brodsko-posavske županije 2011.-2015. te izvješća o provedbi aktivnosti Strategije, doneseni su sljedeći zaključci i preporuke:

Tablica 1. Institucionalna struktura za provedbu i praćenje rezultata Strategije

---

Preporuke
Formalno-pravno institucionalizirati LPZ
Ojačati administrativne kapacitete LPZ-a
Revizija članstva u svrhu stvaranja jasnije slike o ulogama i odgovornostima svakog člana LPZ-a. Kako bi se to postiglo potrebno je razgovarati o ambicijama i željama svakog pojedinog člana, o tome vide li se ti članovi i dalje u ovoj ulozi i uopće u sastavu LPZ-a.
Izrada godišnjeg plana rada Lokalnog partnerstva za zapošljavanje Brodsko-posavske županije
Prepoznatljivost Lokalnog partnerstva za zapošljavanje, odnosno izgradnja vizualnog identiteta.
Jačanje kapaciteta članova Partnerstva za pripremu i provedbu projekata
Uspostaviti usuglašene aktivnosti prilikom pripreme projektnih ideja kako bi se ostvarili određeni ciljevi Strategije
Ustrojiti i poticati rad tematskih radnih skupina u svrhu pripreme „zalihe projekata“.
Poticati uključivanje „donositelja odluka“ u rad Partnerstva
Približiti rad LPZ-a poslodavcima kako bi se i oni aktivnije uključili u rad Partnerstva

---

7 SWOT ANALIZA

SWOT analiza jedan je od analitičkih instrumenata kojim se kroz 4 glavna čimbenika nastoje prikazati snage, slabosti, prilike i mogućnosti određenog sektora/regije. SWOT analiza u obzir je uzela prikupljene podatke, a naglasak je stavljen na ključne elemente bitne za razvoj ljudskih potencijala.

SWOT analize rađene su za svaku prioritetnu os posebno te je utvrđeno slijedeće:

SNAGE		SLABOSTI	
ZAPOŠLJAVANJE	- Povoljan geografski položaj BPŽ za razvoj gospodarstva - Razvijena tradicija u metaloprerađivačkoj industriji i poljoprivredi - Poduzetnicima su dostupne potporne institucije za razvoj poslovanja te prostorni kapaciteti (gospodarske zone) - Dostupnost prirodnih resursa za razvoj određenih grana gospodarstva (poljoprivreda, drvna industrija, eko proizvodnja i sl.)	- Visoka stopa nezaposlenosti u BPŽ s visokim udjelom mladih, dugotrajno nezaposlenih i visokoobrazovanih osoba - Slaba mobilnost lokalnog stanovništva - Neiskorištenost gospodarskih zona - Niska razina zapošljavanja osoba u nepovoljnom položaju - Niska stopa aktivnosti radno sposobnog stanovništva - Mali broj novootvorenih radnih mjesta - Nepostojanje sustavnog razvoja ljudskih potencijala - JLS neaktivne u privlačenju investicija - Neusklađene kompetencije nezaposlenih s potrebama tržišta rada - Nedovoljno razvijena suradnja poslodavaca i ostalih dionika u BPŽ - Smanjena konkurentnost poslovnih subjekata zbog nedovoljnog ulaganja u istraživanje i razvoj te transfer novih tehnologija - Nedovoljno financijsko poticanje inovacija - Velik broj osoba sa završenom osnovnom školom ili bez završenog školovanja	
PRILIKE		PRIJETNJE	
ZAPOŠLJAVANJE	- Jačanje kapaciteta članova Lokalnog partnerstva za zapošljavanje - Mogućnost korištenja ESI fondova za razvojne projekte - Dostupnost mjera aktivne politike zapošljavanja - Razvijanje „pametnih specijalizacija“ i „centara izvrsnosti“ - Postojanje programa potpora za poticanje investicija	- Nepostojanje dugoročnog strateškog planiranja potreba tržišta rada - Nepovoljni gospodarski trendovi - Iseljavanje radno sposobnog stanovništva - Nepostojanje adekvatnih mehanizama za pred financiranje projekata iz ESIF-a na nacionalnoj razini - Centralizirano donošenje odluka - Nestabilna porezna politika koja utječe na investicije - Problem „sive ekonomije“	

SNAGE		SLABOSTI	
SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I CIVILNO DRUŠTVO	- Aktivne organizacije civilnog društva (OCD) - Postojanje velikog broja udruga na području BPŽ sa širokim krugom djelovanja - Visoka razina socijalne uključenosti - Postojanje poticajnih mjera i programa za zapošljavanje osoba s invaliditetom - Postojanje strateških dokumenata za uključivanje na tržište rada osoba s invaliditetom - OCD-i sudjeluju u brojnim aktivnostima koje se tiču unaprjeđenja kvalitete života i brzo reagiraju na probleme u zajednici - Bogata kulturna baština – podloga za rad raznim kulturno-umjetničkim društvima - Razvijena sportska infrastruktura – aktivne sportske udruge - Pojačano uključivanje neprofitnog sektora u socio-ekonomski razvoj	- Nedovoljno finansijskih sredstava za provođenje aktivnosti, projekata i programa na lokalnoj razini - Nedostatna sredstva i podrška udrugama od strane jedinica lokalne i regionalne samouprave (prostor, financije) - Neiskorišteni potencijali za razvoj izvaninstitucionalnih usluga - Rizik od siromaštva - Nepristupačnost javnim objektima za osobe smanjene pokretljivosti - nepovoljna obrazovna struktura nezaposlenih osoba - Nizak interes poslodavaca za zapošljavanje osoba u nepovoljnom položaju - Slaba aktivnost socijalno isključenih skupina za aktivan nastup na tržištu rada - Socijalna davanja ne motiviraju nezaposlene osobe u nepovoljnom položaju na aktivnije djelovanje na tržištu rada - Nedovoljna koordiniranost među udrugama (preklapanje u provedbi određenih aktivnosti) - Nedovoljno znanja i vještina o finansijskom i administrativnom upravljanju udrugama - Nedovoljno razvijena svijest lokalnih i regionalnih tijela o potrebi uspostavljanja partnerstva i razvoja suradnje s OCD-ima - Neuvrštenost programa udruga u ponudu turističke zajednice	
	PRILIKE	PRIJETNJE	
SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I CIVILNO DRUŠTVO	- Mogućnost korištenja izvaninstitucionalnih socijalnih usluga - Dostupnost sredstava za jačanje kapaciteta institucija i organizacija koje pružaju socijalne usluge - Poticanje razvoja socijalnog poduzetništva - Novi modeli javno-privatnog partnerstva - Mogućnost korištenja EU fondova i razvijena suradnja s međunarodnim organizacijama civilnog društva - Razvoj programa za intenzivniju suradnju i razmjenu znanja između neprofitnog i javnog sektora	- Povećanje nejednakosti - Neuključenost OCD-a u kreiranje zakonskih propisa - Smanjenje proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kao posljedica gospodarskih kretanja što dovodi do smanjenog financiranja udruga civilnog društva - Nedovoljno razvijeno volonterstvo	

SNAGE		SLABOSTI	
OBRAZOVANJE	- Prepoznatljivost i iskustvo u sustavu visokog obrazovanja - Raspoloživost vlastitih obrazovnih kadrova i resursa - Postojeći studijski programi u nekoliko znanstvenih područja i novi planovi razvoja - Dostupnost i raznovrsnost programa za obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje - Postojanje Centra za nove tehnologije (za poljoprivredu, elektrotehniku i strojarstvo) - Dostupna obrazovna infrastruktura - Stipendiranje učenika i studenata kroz programe županije, gradova i općina - Razvijen sustav profesionalnog usmjeravanja unutar HZZ-a	- Neprilagođen redovni obrazovni sustav potrebama tržišta rada - Ograničene mogućnosti zapošljavanja stručnog i visokoobrazovanog kadra - Nedostatak informatičkih znanja, znanja stranih jezika i poduzetničkih vještina - Nespremnost na učenje i usavršavanje - Mali broj studijskih programa u BPŽ - Infrastruktura nije usklađena s potrebama suvremenog obrazovanja - Nedovoljno ulaganje u opremanje laboratorijskog prostora suvremenom opremom - Nedovoljna usmjerenost na pametnu specijalizaciju - Nedovoljna uključenost poslodavaca u procese obrazovanja - negativan prirodni prirast - nedostatak vrtića i cjelodnevnih programa u ruralnim područjima - nedostatak potpore za obiteljski život	
	PRILIKE		PRIJETNJE
OBRAZOVANJE	- Unaprjeđenje suradnje između visokoškolskih institucija s ciljem razvoja interdisciplinarnih studijskih programa i istraživanja - povezivanje visokoškolskih institucija s gospodarskim subjektima i transfer tehnologija - Spremnost obrazovnih institucija da odgovore na zahtjeve tržišta rada kroz kreiranje programa za obrazovanje odraslih - uvođenje e-učenja - razvoj novih studijskih programa - modernizacija obrazovne infrastrukture	- Sporost nadležnih institucija u odobravanju novih kurikuluma koji su prilagođeni tržištu rada - Smanjenje financijskih sredstava potrebnih za djelovanje i razvoj - Veći izbor studijskih programa u susjednim županijama - neatraktivnost deficitarnih zanimanja - smanjenje broja učenika/studenata zbog pada nataliteta	

SNAGE		SLABOSTI	
DOBRO UPRAVLJANJE	- Povezanost dionika koji pružaju potporu za pripremu i provođenje projekata - Izgrađeni kapaciteti članova LPZ-a u projektnom managementu – iskustvo u pripremi i provedbi projekata - Aktivne i umrežene organizacije civilnog društva s ostalim institucijama i organizacijama - Jačanje promotivnih aktivnosti LPZ-a	- Nепрепознавање uloge LPZ-a u pružanju određenih usluga - Nепрепознавање i slaba vidljivost LPZ-a u javnosti - Slaba financijska potpora za rad LPZ-a	
	PRILIKE		PRIJETNJE
DOBRO UPRAVLJANJE	- Jačanje partnerskog odnosa i suradnje između dionika s različitih razina odlučivanja - Širenje partnerstva i prijenos dobre prakse na regionalnoj razini - Razvoj novih modela sufinanciranja obrazovanja, naukovanja, zapošljavanja i samozapošljavanja za određene ciljne skupine	- Izostanak aktivne podrške i sudjelovanja pojedinih članova LPZ-a - neinformiranost i neaktivnost članova LPZ-a u širenju informacija i zaključaka skupštine unutar vlastitih institucija - Neusklađenost relevantnih strateških dokumenata - Kašnjenje s izradom relevantnih strateških dokumenata - Politička previranja	

8 VIZIJA I PRIORITETI RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA

Nakon definiranja SWOT analize koja je proizašla iz socio-ekonomske analize kreirali su se vizija i prioriteti za Brodsko-posavsku županiju za razdoblje od 2016. do 2020. godine.

² Dionici Lokalnog partnerstva za zapošljavanje predstavnici su javnog, privatnog i nevladinog sektora

PRIORITETI I MJERE

Prioriteti i mjere nastali su razradom SWOT analize. Kako bi se ostvarila vizija Brodsko-posavske županije postavljeni su sljedeći prioriteti i mjere za razdoblje 2014. – 2020.:

PRIORITET 1:	
Mjera	Povećanje zapošljivosti prilagodbom radne snage lokalnim potrebama
Mjera	Mjera 1.1. Promicanje poticajnih mjera na tržištu rada kroz nacionalne i lokalne inicijative
Opis mjere	Aktivna promocija poticajnih mjera s ciljem povećanja zapošljivosti i prilagodljivosti radne snage, prevencija i borba protiv dugotrajne nezaposlenosti te osnovno uključivanje na tržište rada onih grupa kojima je potrebna prilagodba novim uvjetima na tržištu.
Aktivnosti	• Osposobljavanje tražitelja posla, prekvalifikacija, dokvalifikacija i aktivnosti potpore radi postizanja prilagodljivosti i mobilnosti radne snage • Promocija aktivnih mjera na tržištu rada kroz lokalne inicijative za zapošljavanje • Promicanje zapošljavanja za tražitelje posla
Pokazatelji	• Broj programa aktivnih mjera • Broj kampanja za podizanje svijesti • Broj emitiranih emisija ili spotova na TV • Broj objavljenih članaka u novinama
Izvori financiranja	EU fondovi, nacionalni, regionalni i lokalni fondovi, sredstva tvrtki i udruga, ostali donatori
Mjera	Mjera 1.2. Jačanje kapaciteta radne snage kroz obrazovanje i profesionalno usmjeravanje sukladno potrebama tržišta rada
Opis mjere	Strukturna nezaposlenost i neodgovarajuće kompetencije (dugotrajno) nezaposlenih te nedovoljna ulaganja u razvoj kompetencija zaposlenih i poduzetnika rezultiraju niskom konkurentnošću na tržištu. Poboljšanje zapošljivosti ljudskih potencijala omogućit će bržu prilagodbu promijenjenim uvjetima na tržištu rada.
Aktivnosti	• Razvoj i provedba programa osposobljavanja, usavršavanja i prekvalifikacije u suradnji s gospodarskim subjektima i u skladu s potrebama na tržištu rada • Poticanje fleksibilnog obrazovnog sustava i

	brzo uvođenje novih programa cjeloživotnog učenja baziranih na izraženim potrebama gospodarstva • Ulaganje u razvoj poduzetničkih vještina i novih načina poslovanja (upravljanje, financije...)
Pokazatelji	• Stopa nezaposlenosti • Udio dugotrajno nezaposlenih osoba • Broj nezaposlenih osoba uključenih u obrazovne aktivnosti • Udio osposobljenih osoba u prosječnom broju nezaposlenih • Uspješnost zapošljavanja po završenom osposobljavanju
Izvori financiranja	EU fondovi, nacionalni, regionalni i lokalni fondovi, sredstva tvrtki i udruga, ostali donatori
Mjera	Mjera 1.3. Podržavanje razvoja poduzetništva uz poboljšanje konkurentnosti
Opis mjere	Davanje elementarnih poduzetničkih znanja potencijalnim poduzetnicima u svrhu smanjenja pogrešnih procjena poduzetničkih mogućnosti. Osigurati poduzetnicima nove mogućnosti financiranja za unapređenje menadžerskih i poduzetničkih vještina te im olakšati pristup potrebnim informacijama.
Aktivnosti	• Informiranje, osposobljavanje i omogućavanje usluge inkubacije poduzetnika početnika • Promoviranje kulture poduzetništva putem usmjerenog profesionalnog usmjeravanja u cilju zapošljavanja i samozapošljavanja • Jačanje poduzetničke kulture u obrazovanju na svim razinama • Organiziranje poslovne, poduzetničke i menadžerske obuke • Provoditi sustavnu edukaciju poslodavaca, osoba s invaliditetom i djelatnika koji se bave rehabilitacijom i zapošljavanjem • Poticati poslodavce na korištenje poticajnih mjera sukladno Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju OSI (prilagodba radnog mjesta, opreme i sl.)
Pokazatelji	• Broj sudionika info seminara/radionica • Broj korisnika savjetovanja i seminara • Broj informiranih i obučeni poslodavaca i zaposlenika • Broj programa i novih usluga podrške • Broj novoosnovanih tvrtki
Izvori financiranja	EU fondovi, nacionalni, regionalni i lokalni fondovi, sredstva tvrtki i udruga, ostali donatori

Mjera	Mjera 1.4. Razvijanje i jačanje sustava potpornih institucija u cilju razvoja ljudskih potencijala
Opis mjere	Kako bi se potaknuo gospodarski rast potrebno je razvijanje i jačanje sustava potpornih institucija u cilju razvoja ljudskih potencijala.
Aktivnosti	Usklađivanje rada i umrežavanje potpornih institucija za razvoj ljudskih potencijala
Pokazatelji	• Broj zajedničkih aktivnosti/projekata različitih potpornih institucija usmjerenih na razvoj ljudskih potencijala
Izvori financiranja	EU fondovi, nacionalni, regionalni i lokalni fondovi, sredstva tvrtki i udruga, ostali donatori
Mjera	Mjera 1.5. Povećanje zapošljivosti osoba u nepovoljnom položaju
Opis mjere	Treba olakšati integraciju osoba u nepovoljnom položaju i osoba s invaliditetom na tržište rada kao i osoba s otežanim faktorom zapošljavanja. Poslodavci nemaju prilagođene uvjete na radnom mjestu za osobe s invaliditetom pa time nisu ni spremni ih zapošljivati. Isto tako, postoji predrasuda prema osobama u nepovoljnom položaju pa je potrebno raditi na senzibiliziranju. Da bi se poslodavac lakše odlučio za primanje takve osobe u radni odnos, potrebno im je posjedovanje znanja i vještina koje mogu pružiti obrazovne institucije. Također, određene skupine zahtijevaju posebno prilagođene programe obrazovanja kao i poseban pristup.
Aktivnosti	• Podizanje motivacije i zapošljivosti osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada (osobe s invaliditetom, dugotrajno nezaposleni, korisnici socijalne pomoći, bivši ovisnici, bivši zatvorenici, psihički oboljele osobe) • Omogućavanje dostupnosti obrazovanja svim učenicima s posebnim potrebama kroz podršku od strane osobnog asistenta • Poticanje sudjelovanja u aktivnostima lokalne zajednice osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada • Javna kampanja za promoviranje mogućnosti osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada • Pобољшanje usluga u socijalnom sektoru
Pokazatelji	• Broj radnih mjesta na kojima se pruža dodatna podrška (praćenje, motivacija) • Broj promotivnih aktivnosti • Broj obrazovnih programa prilagođenih osobama s posebnim potrebama • Broj osoba osposobljenih za asistente

Izvori financiranja	• Broj učenika koji koriste asistente u nastavi EU fondovi, nacionalni, regionalni i lokalni fondovi, sredstva tvrtki i udruga, ostali donatori

PRIORITET 2:	Jačanje socijalne uključenosti osoba u nepovoljnom položaju, uloge civilnog sektora i razvoj volonterstva
Mjera	Mjera 2.1. Osnaživanje kapaciteta i promicanje suradnje pružatelja socijalnih usluga
Opis mjere	Ovim područjem djelovanja podržat će se širenje socijalnog dijaloga i jačanje kapaciteta pružatelja socijalnih usluga. Ovo operativno područje podržava napore ka jačanju potencijala socijalnih partnera na nacionalnoj i lokalnoj razini za poboljšanje kvalitete socijalnog dijaloga. Intervencije u skladu s tim se odnose na projekte koje doprinose poboljšanju učinkovitosti organizacija koje sudjeluju u socijalnom dijalogu kroz trening, informiranje i poboljšanje vještina.
Aktivnosti	• Jačanje institucionalnih kapaciteta u organizacijama civilnog društva • Informiranje šire javnosti o mogućnostima sudjelovanja u programima pružatelja socijalnih usluga • Umrežavanje i suradnja organizacija civilnog društva, predstavnika javnog i poslovnog sektora na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini • Pratiti potrebe društva na razini Brodsko-posavske županije i u skladu s tim predlagati vrstu i broj socijalnih usluga • Informirati javnost o postojećim socijalnim uslugama • Informirati pružatelje usluga o zakonskim promjenama, pravima i obvezama • Osnivanje centra za pomoć i savjetovanje ugroženim skupinama u svrhu deinstitutionalizacije • Organizacija i vođenje zaštitnih radionica u suradnji sa gradskim, županijskim i državnim uredima za zapošljavanje
Pokazatelji	• Broj održanih kampanja za informiranje javnosti o socijalnim uslugama i zakonskim regulativama • Ostvarene suradnje između institucija za razvoj i civilnog društva

	• Broj i vrsta novo osmišljenih socijalnih usluga • Broj novih pružatelja socijalnih usluga u zajednici
Izvori financiranja	EU fondovi, nacionalni, regionalni i lokalni fondovi, sredstva tvrtki i udruga, ostali donatori
Mjera	Mjera 2.2. Osnaživanje uloge i kapaciteta organizacija civilnog društva i razvoj volonterstva
Opis mjere	Ovom mjerom pružit će se podrška izgradnji kapaciteta organizacija civilnog društva i izgradnji partnerstva, te jačanju sposobnosti organizacija civilnog društva za provođenje aktivnosti zagovaranja javnih politika na kvalitetan i učinkovit način, kao i podrška aktivnostima koji provode male organizacije civilnog društva, razvoju volonterstva i usvajanje novih vještina kroz volonterske programe i projekte.
Aktivnosti	• Povećati učinkovitost i održivost OCD-a u izvršavanju njihovih programa • Jačati ulogu OCD-a u području pružanja socijalnih usluga razvojem njihovih unutarnjih kapaciteta i sposobnosti za pružanje socijalnih usluga • Jačati ulogu OCD-a u promicanju volontiranja kao zajedničke društvene vrijednosti • Edukacija postojećih volontera o pravima i obvezama u volontiranju • Edukacija postojećih organizatora volonterstva o pravima i obvezama volontera u skladu sa zakonom o volonterstvu • Otvaranje novih lokalnih volonterskih centara
Pokazatelji	• Broj sudionika na edukacijama za OCD • Broj održanih edukacija za OCD • Broj novih volonterskih centara • Povećanje broja volontera na području BPŽ • Broj volontera koji se educiraju • Broj održanih edukacija za volontere • Broj prijavljenih projekata • Broj odobrenih projekata
Izvori financiranja	EU fondovi, nacionalni, regionalni i lokalni fondovi, sredstva tvrtki i udruga, ostali donatori

Prioritet 3:	Razvoj i unaprjeđenje sustava obrazovanja i usklađivanja s potrebama tržišta rada
Mjera	Mjera 3.1. Revidiranje postojećih i uvođenje novih obrazovnih programa usklađenih s potrebama tržišta rada

Opis mjere	Poboljšanje postojećih programa obrazovanja kako bi se postigla veća kvalifikacija radne snage koja je potrebna tržištu rada. Usklađivanje sustava obrazovanja sa standardima Europske unije.
Aktivnosti	• Poboljšanje i usklađivanje sustava obrazovanja s potrebama tržišta rada • Novi programi, doškolovanje, prekvalifikacija, osposobljavanje sukladno potrebama poslodavaca • Primjena novih tehnologija u obrazovanju i osposobljavanju • Kvaliteta usluga u obrazovanju poboljšana kroz provedbu reformi zasnovanih na stvarnim potrebama gospodarstva, s ciljem odgovaranja na potrebe društva znanja • Kreiranje novih ili poboljšanje postojećih kurikuluma prema potrebama tržišta rada
Pokazatelji	• Broj novih i unaprjeđenih kurikuluma u sustavu obrazovanja • Broj polaznika novih kurikuluma • Broj programa u kojima su primijenjene nove tehnologije • Broj učenika koji su nakon završenog školovanja našli posao • Broj polaznika koji nakon doškolovanja, prekvalifikacije ili osposobljavanja pronalazi posao
Izvori financiranja	EU fondovi, nacionalni, regionalni i lokalni fondovi, sredstva tvrtki i udruga, ostali donatori
Mjera	Mjera 3.2. Jačanje uloge i povezanosti obrazovnog sustava s poslodavcima na području Brodsko-posavske županije
Opis mjere	Smanjenje neravnoteže ponude i potražnje suradnjom obrazovnog sustava s poslodavcima na području županije. Kreiranje mreže suradnje obrazovnih institucija na području strukovnih djelatnosti s poslodavcima u unaprjeđenju kvalitetnog osposobljavanja i usavršavanja.
Aktivnosti	• Usklađivanje sustava obrazovanja i obrazovanja odraslih s potrebama tržišta rada • Poboljšanje kvalitete obrazovanja jačanjem kapaciteta obrazovnih ustanova • Uspostava mehanizama za plaćanje stručne prakse učenika na praksi • Jačanje sustava redovnog obrazovanja te obrazovanja odraslih s naglaskom na nove tehnologije

	• Informiranje poslodavaca o mogućnostima obrazovanja zaposlenih radnika te porezno priznatim troškovima
Pokazatelji	• Broj educiranih zaposlenika obrazovnih ustanova • Uspostavljeni mehanizmi za plaćanje stručne prakse • Broj kampanja za informiranje poslodavaca • % smanjenja nezaposlenosti po određenim djelatnostima
Izvori financiranja	EU fondovi, nacionalni, regionalni i lokalni fondovi, sredstva tvrtki i udruga, ostali donatori
Mjera	Mjera 3.3. Razvoj ljudskih resursa u sustavu obrazovanja
Opis mjere	Poticanje predavača na primjenu novih metoda i alata u predavanju. Usavršavanje vještina predavača i upoznavanje s Hrvatskim klasifikacijskim okvirom. Potpora mobilnosti stručnog kadra iz Hrvatske sa stručnim kadrom u drugim zemljama.
Aktivnosti	• Organiziranje radionica o novim metodama i alatima koji se mogu koristiti kako bi se poboljšalo svladavanje gradiva • Poboljšavanje sustava detekcije i rada s darovitom djecom • Radionice za predavače sa svrhom upoznavanja s Hrvatskim klasifikacijskim okvirom • Povezivanje stručnog kadra institucija iz BPŽ sa stručnjacima iz srodnih područja djelovanja
Pokazatelji	• Broj sudionika na radionicama o novim metodama i alatima rada • Broj izvedenih radionica • Izvješća stručnog kadra o iskustvima umrežavanja
Izvori financiranja	EU fondovi, nacionalni, regionalni i lokalni fondovi, sredstva tvrtki i udruga, ostali donatori

Prioritet 4:	Jačanje uloge i kapaciteta Lokalnog partnerstva za zapošljavanje (LPZ) i ostalih dionika LPZ-a
Mjera	Mjera 4.1. Uspostava učinkovitog unutrašnjeg ustroja LPZ-a
Opis mjere	Sinergijom koja je vezana uz postojanje LPZ-a, kao prostora koji okuplja subjekte koji aktivno rade u smjeru izgradnje konkurentne radne snage i zapošljivosti, želi se utjecati na ojačan sustav razmjene informacija, iskustva, poticanje razvoja međusobnih partnerstava te uspostavu

	učinkovitog unutrašnjeg ustroja LPZ-a.
Aktivnosti	• Redovito sastajanje i provedba zaduženja članova LPZ-a u skladu sa Statutom • Interna razmjena znanja i iskustava te podrška u razvoju i provedbi projektnih ideja članova LPZ-a • Redovito ažuriranje članstva LPZ-a te otvorenost prema novim relevantnim partnerima • Pružanje savjeta u pripremi i provedbi projekata, usmjeravanje na izvore otvorenih natječaja, pomoć u povezivanju s lokalnim dionicima • Provoditi kontinuirano reviziju i evaluaciju Strategije • Profesionalizirati rad LPZ-a • Kreiranje baze podataka
Pokazatelji	• Broj održanih sjednica Skupštine godišnje • Broj održanih sjednica Upravnog vijeća godišnje • Popis predstavnika članova LPZ-a • Ažuriran Poslovnik i Sporazum o partnerstvu • Broj prijavljenih projekata • Broj odobrenih projekata • Broj revizija i evaluacija Strategije • Broj osoba zaposlenih na poslovima LPZ-a • Kreirana baza podataka projekata
Izvori financiranja	EU fondovi, nacionalni, regionalni i lokalni fondovi, sredstva tvrtki i udruga, ostali donatori
Mjera	Mjera 4.2. Jačanje uloge i razvoj kapaciteta LPZ-a i ostalih dionika
Opis mjere	Kako bi se osigurala potpora za provođenje projekata i aktivnosti za razvoj ljudskih potencijala potrebno je osigurati održivost te nastaviti raditi na jačanju kapaciteta ostalih dionika iz javnog, privatnog i civilnog sektora, kao i jačanju njihove uloge u lokalnoj zajednici.
Aktivnosti	• Organizirati kontinuirano usavršavanje djelatnika/članova LPZ-a za provođenje SRLJP • Jačanje i razvijanje partnerstva • Umrežavanje i razmjena informacija između različitih dionika • Sudjelovanje svih dionika u kreiranju lokalnih politika i donošenju odluka
Pokazatelji	• Broj organiziranih edukacija za djelatnike/članove LPZ-a i ostalih dionika • Broj djelatnika/članova LPZ-a koji su sudjelovali u edukaciji

	• Broj prijavljenih projekata • Broj odobrenih projekata • Broj izrađenih dokumenata u razvoju ljudskih potencijala (npr. akcijski planovi, strateški dokumenti, smjernice, analize, preporuke i sl.)
Izvori financiranja	EU fondovi, nacionalni, regionalni i lokalni fondovi, sredstva tvrtki i udruga, ostali donatori

9 FINANCIJSKI OKVIR

Svrha Strategije razvoja ljudskih potencijala Brodsko-posavske županije je identifikacija razvojnih problema u sektoru ljudskih resursa te pronalaženje adekvatnih rješenja za iste. Nakon što su utvrđeni glavni problemi definirana je vizija kao željeni ideal i pojedini strateški ciljevi.

Imajući na umu ograničene raspoložive resurse, što financijske, ljudske, vremenske i materijalne, postavljanje prioriteta i usmjeravanje resursa u one projekte s najvećom koristi je ključ uspjeha i bit strateškog planiranja. U konačnici, s ciljem optimizacije korištenja javnih sredstava samo za one projekte s maksimalnom koristi za zajednicu, prihvatljivost projekata za financiranje kroz nacionalne i europske/međunarodne fondove uvjetuje da isti budu u potpunosti usklađeni sa strateškim dokumentima na regionalnoj i nacionalnoj razini, odnosno s europskim strateškim dokumentima.

U Lokalno partnerstvo za zapošljavanje uključeni su predstavnici gospodarskog sektora, javnog sektora, obrazovnog sektora, civilnog društva i drugi bitni čimbenici razvoja ljudskih resursa u Brodsko-posavskoj županiji. S obzirom da je osim samih članova LPZ-a u razradi Strategije razvoja ljudskih potencijala pružena prilika za participaciju i svim drugim žiteljima, institucijama te gospodarstvenicima s područja Brodsko-posavske županije, omogućena je mobilizacija svih dostupnih javnih i privatnih resursa. Krajnji cilj je da Strategija razvoja ljudskih potencijala bude rezultat lokalnog i regionalnog znanja, iskustva, ali i motivacije te da svi dionici preuzmu odgovornost za obveze koje su sami definirali i tako postave visoke zahtjeve i izazove za buduće djelovanje.

Rezultat rada LPZ-a i participacije drugih dionika s područja Brodsko-posavske županije su pojedini projekti s jasno definiranom nadležnošću, ciljanom skupinom, vremenskim okvirom i indikatorima provjere.

S obzirom da su resursi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje te lokalne i regionalne samouprave nedostatni, provedba ove Strategije odnosno provedba pojedinih projekata predviđa financiranje i od „treće“ strane, tj.:

- iz proračunskih sredstava Republike Hrvatske, odnosno proračunskih sredstava resornih ministarstava i agencija namijenjenih regionalnim projektima
- iz privatnog sektora
- iz proračuna nevladinih organizacija
- iz proračuna obrazovnih institucija
- iz sredstava dostupnih kroz Europske strukturne i investicijske (ESI) fondove (Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Kohezijski fond, Europski socijalni fond (ESF), Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR), Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR), Programe Zajednice Europske unije (a ponajprije kroz programe ERASMUS+)
- iz sredstava dostupnih iz Strukturnih fondova EU najrelevantniji za tematiku razvoja ljudskih potencijala je Europski Socijalni Fond: isti podupire projekte koji promiču zapošljavanje u EU, te pomoć europskim tvrtkama i radnoj snazi u što uspješnijem suočavanju s globalnim izazovima
- iz sredstva bilateralnih i multilateralnih fondova i institucija (Svjetska banka, EBRD, EIB i sl.).

10 INSTITUCIONALNI OKVIR

Lokalno partnerstvo za zapošljavanje Brodsko-posavske županije (LPZ BPŽ) osnovano je 2010. godine konstituirajućom sjednicom. LPZ BPŽ aktivno sudjeluje i podupire programiranje, razvoj i provedbu politike razvoja ljudskih potencijala u županiji. Svrha partnerstva je izgradnja lokalnog socijalnog kapitala za budući razvoj Županije uključujući stvaranje pretpostavki za prijavu projekata Europskim strukturnim fondovima. Rad LPZ-a definiran je Poslovníkom, Sporazumom o partnerstvu i Strateškim operativnim planom LPZ BPŽ 2016. – 2019. U sklopu LPZ-a postoje tematske radne skupine za zapošljavanje, obrazovanje i socijalno uključivanje.

Tijela Partnerstva čine skupština, upravni odbor, tematske radne skupine, predsjednik/ca, zamjenik/ca predsjednika i tajništvo.

LPZ Brodsko-posavske županije je tijelo za pripremu Strategije razvoja ljudskih potencijala na županijskoj razini, koja podupire Županijsku razvojnu strategiju temeljenu na suglasnosti svojih članova te pokriva sva lokalna/regionalna središta inicijativa za razvoj ljudskih potencijala. LPZ BPŽ je tijelo koje osigurava sudjelovanje svih dionika u procesu planiranja i provedbe politike razvoja ljudskih potencijala na području Brodsko-posavske županije.

LPZ BPŽ doprinosi stvaranju, razvoju, programiranju i praćenju dokumenata razvoja ljudskih potencijala, županijskih programa i projekata. LPZ BPŽ će osnažiti kapacitete programiranja i provedbe unutar sektora razvoja ljudskih potencijala.

11 PROVEDBA I IZVJEŠTAVANJE

Postojeću strategiju razvoja ljudskih potencijala, kako bi bila više nego samo dokument, treba redovito pratiti i vrednovati. Strategija je dugoročni dokument, a situacija na tržištu rada mijenja se gotovo na dnevnoj bazi.

Provedba i izvještavanje strategije razvoja ljudskih potencijala definirana je Poslovníkom, Sporazumom o partnerstvu i Strateškim operativnim planom LPZ BPŽ 2016. – 2019. te je uspostavljen sustav praćenja provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala (SRLJP).

Ovi mehanizmi za praćenje neće biti usmjereni samo na praćenje provedbe Strategije nego će služiti i za procjenu dostignuća rada LPZ-a kako bi se utvrdila potrebna poboljšanja, odnosno pravovremeno prilagodilo daljnje planiranje.

12 Akcijski plan razvoja ljudskih potencijala

Lokalno partnerstvo za zapošljavanje Brodsko-posavske županije provelo je aktivnost identificiranja projektnih ideja s područja Brodsko-posavske županije koje su usmjerene na razvoj ljudskih potencijala. U svrhu prikupljanja projektnih ideja za bazu projekata raspisana su dva Javna poziva za prijavu projektnih prijedloga usmjerenih na razvoj ljudskih potencijala koji su u skladu s Operativnim programom Učinkoviti ljudski potencijali. Svrha javnih poziva bila je identificiranje projektnih ideja s područja Brodsko-posavske županije koje će se prijavljivati za programe bespovratnih potpora u okviru Europskog socijalnog fonda i ostalih dostupnih fondova u razdoblju 2014. – 2020. Potencijalni prijavitelji su popunjavali on-line obrazac s osnovnim informacijama, kratkim opisom projektne ideje, procijenjenim iznosom, oznakom unutar koje prioritetne osi Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali projektna ideja pripada te ga slali u tajništvo LPZ-a.

Projektne ideje su se razmatrale u odnosu na njihovu usklađenost s Operativnim programom Učinkoviti ljudski potencijali te uvrstile u ovaj Akcijski plan – bazu projekata Strategije razvoja ljudskih potencijala Brodsko-posavske županije.

Popis projektnih ideja usmjerenih na razvoj ljudskih potencijala za razdoblje 2016 – 2020.

PRIORITET 1: Povećanje zapošljivosti prilagodbom radne snage lokalnim potrebama		
Naziv projektne ideje	Nositelj projektne ideje	Opis projektne ideje
WORK II	Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Slavonski Brod	Doprinijeti povećanju zapošljivosti najranjivijih skupina na tržištu rada kroz pripremu i provedbu inovativnih lokalnih inicijativa za poticanje zapošljavanja usklađenih s lokalnim potrebama i strateškim prioritetima.
Promocijom do proaktivnog poduzetništva – 3P	CTR – Razvojna agencija BPŽ d. o. o.	Promovirati važnost razvoja svih segmenata poduzetničke kulture, osobito proaktivnog ulaganja u razvoj ljudskih potencijala.
Inkubator znanja i iskustva	CTR – Razvojna agencija BPŽ d. o. o.	Uspostava zaokruženog modela jačanja konkurentnosti mladih osoba do 29 godina s područja LAG-a Posavina na tržištu rada.
Razvojem ljudskih potencijala do razvoja ruralnih područja	CTR – Razvojna agencija BPŽ d. o. o.	Povećati kompetencije i profesionalnu mobilnost mladih nezaposlenih osoba i dugotrajno nezaposlenih osoba u BPŽ.
Od našeg polja do našeg stola	LAG Zapadna Slavonija	Postizanje što bolje pozicioniranje naših OPG-a, uzgajivača i prerađivača kako na domaćem tržištu tako i na budućem tržištu EU koje je izuzetno

		zahtjevno u smislu postizanja konkurentnosti te s boljom konkurentnosti i novim tržištima stvoriti preduvjete za nova zapošljavanja.
Trajna zaštita podolca za trajni opstanak prirodne i kulturne baštine	Brodsko ekološko društvo – BED	Zaštita biološke raznolikosti kroz očuvanje genetskih resursa i krajobraza. Povećanje zapošljavanja i osiguravanje razvoja u ruralnom prostoru kroz održive aktivnosti Podizanje svijesti stanovništva o važnosti očuvanja genetskih resursa i krajobraza.
Tvoje putovanje započinje ovdje!	POU AMC NOVA GRADIŠKA	Osposobljavanje i prekvalifikacija polaznika radi postizanja prilagodljivosti i mobilnosti radne snage.
Marljivi Vrapčiči	Udruga za unaprjeđenje mentalnog zdravlja Vrapčiči	Unaprjeđenje radnog potencijala i zapošljivosti osoba s psihičkim poteškoćama – organizacija i vođenje zaštitnih radionica za osobe s psihičkim oboljenjima s ciljem povratka na tržište rada.
PRIORITET 2: Jačanje socijalne uključenosti osoba u nepovoljnom položaju, uloge civilnog sektora i razvoj volonterstva		
Naziv projektne ideje	Nositelj projektne ideje	Opis projektne ideje
Klub Vrapčiči	Udruga za unaprjeđenje mentalnog zdravlja Vrapčiči	Organizacija i rad multidisciplinarnih mobilnih timova – povećanje samostalnosti osoba s psihičkim poteškoćama.
Jednako aktivni	Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Nova Gradiška	Omogućiti osobama s mentalnom retardacijom aktivnije sudjelovanje u lokalnoj zajednici, lokalnu zajednicu upoznati s problematikom osoba s mentalnom retardacijom te na taj način potaknuti njihovu integraciju u svakodnevni društveni život.
Ruralni izazov	Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Slavonski Brod	Projektna ideja ima za cilj razviti stručne kompetencije i povećati konkurentnost nezaposlenih/radno neaktivnih mladih osoba i žena te uspostaviti pilot model sustava podrške ranjivim skupinama u lokalnoj zajednici. Projektom idejom nastoji se doprinijeti povećanju održive zapošljivosti i samozapošljivosti te smanjenju

		socijalne isključenosti ciljnih skupina i poboljšanju kvalitete života na ruralnom području.
Organizacija i rad multidisciplinarnih mobilnih timova	Udruga osoba s invaliditetom Slavonski Brod „Loco-Moto“	Omogućiti osobama s invaliditetom olakšan samostalni život odnosno samostalno kretanje i život u obitelji.
Organizirano stanovanje u stambenoj zajednici za osobe s oštećenjima lokomotornog sustava	Udruga osoba s invaliditetom Slavonski Brod „Loco-Moto“	Omogućiti samostalni život za osobe s invaliditetom u stambenoj zajednici prilagođenoj njihovim potrebama. Na taj način pruža se značajni doprinos njihovoj mobilnosti i zapošljivosti na otvorenom tržištu rada.
Kad se male ruke slože	Udruga osoba s invaliditetom Slavonski Brod „Loco-Moto“	Zapošljavanje osoba s invaliditetom kroz rad u zadruzi
Mobilnost – preduvjet za rad	Udruga osoba s invaliditetom Slavonski Brod „Loco-Moto“	Osigurati mobilnost djece i osoba s invaliditetom kako bi se mogli uključiti u svijet rada
Povećanje kvalitete života i kompetitivnosti na tržištu rada za osobe s invaliditetom	Udruga gluhih i nagluhih Nova Gradiška	Projekt u fokus stavlja osobe s invaliditetom koje zbog svog invaliditeta ne mogu kvalitetno voditi svakodnevni život i prijeti im potpuna socijalna isključenost. Treba istaknuti kako je riječ o osobama manjih financijskih mogućnosti, čime njihova potreba za stalnom brigom i potporom postaje izraženija
Baza za promjene	Udruga gluhih i nagluhih Nova Gradiška	Povećanje zapošljivosti osoba s invaliditetom. Razvoj centralnog mjesta za povezivanje posloprimca i poslodavca koji planira zaposliti osobu s invaliditetom
Prioritet 3: Razvoj i unaprjeđenje sustava obrazovanja i usklađivanja s potrebama tržišta rada		
Naziv projektne ideje	Nositelj projektne ideje	Opis projektne ideje
Program usavršavanja managera (PUMA program)	Brodsko-posavska županija, UO za gospodarstvo	Povećanje kompetencija rukovodećeg kadra u tvrtkama/obrtima radi podizanja njihove konkurentnosti
Povećanje tehnološke konkurentnosti poduzeća kroz primjenu CNC sustava	Veleučilište u Slavanskom Brodu	Podizanje tehnološke konkurentnosti malih i srednjih poduzeća na domaćem i stranom tržištu, obrazovanje nezaposlenih inženjera u cilju veće konkurentnosti na tržištu rada

Prioritet 4: Jačanje uloge i kapaciteta Lokalnog partnerstva za zapošljavanje (LPZ) i ostalih dionika LPZ-a		
Naziv projektne ideje	Nositelj projektne ideje	Opis projektne ideje
Jačanje kapaciteta LPZ BPŽ	Tehničko tajništvo LPZ BPŽ	Promotivnim aktivnostima promovirati rad LPZ BPŽ te jačanjem administrativnih kapaciteta, odnosno razvojem kadrova uspostaviti kvalitetan i učinkovit oblik suradnje na županijskoj razini kako bi se pripremio što veći broj projektnih prijedloga
Mladi za razvoj zajednice	LAG Zapadna Slavonija	Jačanje kapaciteta mladih za njihovo aktivno sudjelovanje u razvoju svoje zajednice. Projekt je namijenjen mladim osobama kako bi dobili priliku da iskažu svoje potrebe i probleme za donošenje odluka na lokalnoj razini koji se odnose na njih.